

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
ŽMOGAUS IR VISUOMENĖS STUDIJŲ FAKULTETO
EDUKOLOGIJOS IR SOCIALINIO DARBO INSTITUTAS

AGNĖ PADVAISKIENĖ
EDUKACINIŲ TECHNOLOGIJŲ VALDYMO MAGISTRANTŪROS
IŠTĚSTINĖS STUDIJOS

**IKT TAIKYMO GALIMYBĖS ANGLŲ KALBOS PAMOKOSE SKATINANT
MOKINIŲ MOKYMOSI MOTYVACIJĄ**

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas: *Prof. dr. Valdonė Indrašienė*

Vilnius, 2023

AKADEMINIO SĄŽININGUMO DEKLARACIJA

2023 - 04 - 21

Vilnius

Aš, Mykolo Romerio universiteto (toliau – Universitetas), Žmogaus ir visuomenės studijų fakulteto Edukologijos ir socialinio darbo instituto studentė, **Agnė Padvaiskienė**, patvirtinu, kad šis magistro baigiamasis darbas „IKT taikymo galimybės anglų kalbos pamokose skatinant mokinių mokymosi motyvaciją“:

1. Yra atliktas savarankiškai ir sąžiningai;
2. Nebuvo pristatytas ir gintas kitoje mokslo įstaigoje Lietuvoje ar užsienyje;
3. Yra parašytas remiantis akademinio rašymo principais ir susipažinus su rašto darbų metodiniais nurodymais.

Žinau, kad už sąžiningos konkurencijos principo pažeidimą – plagijavimą studentas gali būti šalinamas iš Universiteto kaip už šiukštų akademinės etikos pažeidimą.

Agnė Padvaiskienė

TURINYS

ĮVADAS	4
1. IKT TAIKYMO GALIMYBĖS ANGLŲ KALBOS PAMOKOSE	8
1.1. Anglų kalbos mokymo bendrojo ugdymo mokykloje svarba.....	8
1.2. IKT taikymo anglų kalbos pamokose privalumai	9
1.3. IKT priemonės anglų kalbos pamokose	11
1.4. Skyriaus išvados	19
2. IKT TAIKYMAS SKATINANT MOKINIŲ MOKYMOSI MOTYVACIJĄ.....	20
2.1. Mokymosi motyvacijos veiksniai ir skatinimo būdai.....	20
2.2. Mokymosi motyvacijos skatinimas taikant IKT anglų kalbos pamokose	26
2.3. Skyriaus išvados	28
3. IKT TAIKYMO GALIMYBĖS ANGLŲ KALBOS PAMOKOSE SKATINANT MOKINIŲ MOKYMOSI MOTYVACIJĄ TYRIMAS	30
3.1. Empirinio tyrimo metodologija	30
3.1.1. Tyrimo tikslas	30
3.1.2. Tyrimo metodo pasirinkimas	30
3.1.3. Tyrimo duomenų rinkimo instrumentas.....	30
3.1.4. Tyrimo imtis.....	32
3.1.5. Tyrimo organizavimas	33
3.1.6. Tyrimo etika.....	34
3.1.7. Tyrimo patikimumas ir validumas	35
3.1.8. Tyrimo ribotumas.....	35
3.2. Empirinio tyrimo rezultatų analizė	36
3.2.1. Tyrimo rezultatai ir jų aptarimas.....	36
DISKUSIJA	68
IŠVADOS	72
REKOMENDACIJOS	74
LITERATŪROS ŠALTINIAI	75
PRIEDAI.....	87
SANTRAUKA	105
SUMMARY.....	106

IVADAS

Temos aktualumas. Globalizacijos proceso spartus vystymasis, technologiniai, ekonominiai ir socialiniai pokyčiai lėmė informacinių ir komunikacinių technologijų integravimą ne tik kasdienėse veiklose, bet ir švietimo srityje, nes informacija tampa suskaitmeninta, internetas nuolat tobulėja ir vis daugiau laiko yra praleidžiama virtualioje erdvėje (Vilkonis, Targamadzė, Borisenko, Mušankovienė, Petrauskienė, Butrimė, Kančialskytė ir Oželienė, 2013; Gudonienė, Rutkauskienė ir Lauraitis, 2013; Gedvilienė ir Kankevičienė, 2014; Bates, 2019). IKT skverbti į visas švietimo sritis: mokyklas, aukštojo mokslo institucijas, neformaliojo ugdymo organizacijas ar savaiminiame mokyme(si) pasakino tobulėjančios moderniosios technologijos (Kampylis, Punie ir Devine, 2015) ir COVID-19 pandemija (Kazragytė ir Gudaitė, 2020). Mokymas nebėra toks tradicinis kaip anksčiau, todėl mokytojui norint tinkamai paruošti medžiagą mokymosi procesui, reikia išmanyti IKT pagrindinius procesus (Lisinskienė ir Kubiliūnas, 2020, p. 157), o pats mokymas turi atliepti modernios visuomenės poreikius (Zinkovskaya, Katermina & Plaxin, 2020, p. 681). Žydžiūnaitė (2015, p.12) taip pat pabrėžia, kad mokytojams bei besimokantiems svarbu pripažinti technologinius pasikeitimus ir jų poreikį ugdyme ir apsvarstyti, kaip mokymo(si) procesą galima būtų pritaikyti. Targamadzė, Girdzijauskienė, Šimelionienė, Nauckūnaitė (2015, p. 4) ir Pečiuliauskienė (2018, p. 117) akcentuoja, kad IKT taikymas bendrojo ugdymo mokyklose yra itin aktualus mokant šiuolaikinę Z kartos mokinius, nes jų gyvenimo veiklos glaudžiai siejasi su technologijų naudojimu, todėl į tai reikėtų atkreipti dėmesį. IKT vystymasis ir jų valdymui reikalingų kompetencijų būtinybė numatoma ir šalies plėtojimo strategijoje „Lietuva 2030“. Kadangi Lietuva neišvengs šių globalių pokyčių, būtina stiprinti IKT priemonių ir užsienio kalbų išmanymą ir taip skatinti besimokančios visuomenės vystymąsi (Lietuva 2030, 2012, p. 3-4). Taigi, mokiniai jau dabar mokosi naujame, technologijomis grįstame, laikmetyje, kai stengiamasi mokinį įtraukti į mokymosi ir ugdymo(si) procesą taikant IKT, skaitmenizuotą medžiagą ar kitas šiuolaikinių technologijų priemones (Baranauskienė ir Gudonienė, 2020, p. 162).

Mokinių mokymosi motyvacijos skatinimas taip pat visada buvo reikšmingas mokymo(si) procese. Pastebima (Frydrychova & Poulova, 2014, p. 53), kad taikant IKT, mokymas(is) tampa labiau orientuotas į patį mokinį, bet ne mokytoją; mokymas(is) yra labiau personalizuotas; mokymas(is) gali vykti įvairiose aplinkose ir bet kuriuo metu; mokymas(is) pritaikomas mokinių poreikiams; mokymas(is) reikalauja kritinio mąstymo ugdymo; mokymo(si) procesas tampa dinamiškesnis ir įvairresnis, o visa tai motyvuoja mokinį mokytis. Išvardinti aspektai yra mokymosi motyvacijos atsiradimo prielaidos. Pasak minėtų autorių, IKT jau yra mūsų kasdienybės dalis ir jos naudojimas kasdienėje praktikoje yra neišvengiamas bei neišsivaizduojamas, ypač mokant(is) užsienio kalbų. Kaip teigiama Valstybinėje švietimo strategijoje (2014, p. 27, p. 42), jaučiama motyvacijos mokytis stoka, todėl svarbu mokymo(si) procesą daryti patrauklesnį, motyvuojantį formuoti žinias patraukliomis ir

naujomis formomis. IKT yra šiuolaikinės mokyklos priemonės skirtos ne tik mokyti ar padėti įsisavinti medžiagą, tačiau ir motyvuoti bei sudominti mokinių mokomuoju dalyku (Altun, 2015, p. 22). Tradicinių metodų taikymas pamokose nebėra motyvuojantis ar skatinantis mokytis, nes mokiniai yra aktyvūs informacinės visuomenės nariai ir domisi tuo, kas yra interaktyvu (Altun, 2015, p. 23). Žibėnienė ir Indrašienė nurodo mokymo(si) metodų neišvengiamą kaitą ir akcentuoja, kad XX a. įgūdžių įgijimas buvo svarbiausia, o tuo tarpu XXI a. yra aktualu mokymosi metodus nukreipti į bendrąsias kompetencijas, ypač mokymosi mokytis (2017, p. 15). Taigi, norint pagerinti mokymo ir mokymosi procesų kokybę, būtina taikyti IKT atsižvelgiant į mokinių poreikius, interesus ir įpročius (Widyaningtiyas & Wahidah, 2021, p. 148).

Temos naujumas ir iširtumas. Analizuojant Lietuvos ir užsienio mokslininkų literatūrą, galima teigti, kad IKT taikymas ugdymo(si) procese yra plačiai aptariamas ir analizuojama jo įtaka mokinių mokymuisi. Mokslininkų darbuose atskleista, kad mokinio įgalinimas pasirinkti IKT įrankius (Granito & Chernobilsky, 2012), saikingas modernių technologijų taikymas pamokose (Kalesnikienė ir Saylik, 2013) ir specifinių IKT priemonių parinkimas (Francis, 2017) skatina ir pozityviai veikia ne tik mokinių, bet ir universiteto studentų mokymosi motyvaciją (Hashmi, Dahar & Sharif (2019). Lasut & Bawengan (2019, p. 211-215) teigia, kad IKT priemonių integravimas mokymo procese skatina mokinių motyvaciją mokantis anglų kalbos.

Analizuojant užsienio mokslinę literatūrą, susijusią su motyvacijos skatinimu mokantis užsienio kalbos, nustatyta, kad išmaniųjų technologijų taikymas motyvuoja mokinius siekti geresnių rezultatų (Altun, 2015, p. 22-27), o vaizdo medžiagos pateikimas įvardijamas kaip patraukliausias ir labiausiai įtraukiantis metodas aukštesniosios mokslo pakopos studentų tarpe (Droessiger ir Girde-nienė, 2018, p. 27-45). Kadangi magistro darbas siejasi su IKT taikymo galimybėmis skatinant mokinių mokymosi motyvaciją mokantis anglų kalbos, buvo analizuojamas temos iširtumas būtent šioje srityje. Mokslinėje literatūroje vyrauja kiekybinių tyrimų duomenys, gauti apklausiant mokinius arba mokytojus, rečiau pasitaikė kokybinio ar mišraus tipo tyrimų. Klimovos & Poulavos (2014, p. 53-56) atskleidė, kad IKT gali būti traktuojamas kaip motyvacinis įrankis mokantis anglų kalbos, nes yra patraukli ir motyvuojanti mokinius priemonė. Kai kurie mokslininkai rinkosi konkrečių IKT įrankių taikymo tyrimus. Utku & Dolgünsöz (2018, p. 115-130) analizavo internetinių žaidimų įtaką mokant anglų kalbos žodyno penktoje klasėje. Minėtų mokslininkų atliktas tyrimas parodė, kad internetinių žaidimų, kaip IKT įrankio taikymas, pamokoje padidino mokinių motyvaciją, o tai pasireiškė per teigiamas emocijas ir norą aktyviai dalyvauti. Užsienio mokslininkų darbuose taip pat buvo analizuojamas universiteto studentų požiūris į modernių technologijų, kaip efektyvaus metodo taikymą anglų kalbos paskaitose. Widyaningtiyas & Wahidah (2021, p. 147-156) nustatė, kad IKT taikymas skatina besimokančiojo vidinės motyvacijos augimą mokantis anglų kalbos, nes priemonių įvairovė

bei patrauklumas labiau įtraukia į patį mokymąsi. Lasut & Bawengan (2019, p. 211-215) teigia, kad IKT priemonių integravimas mokymo procese skatina mokinių motyvaciją mokantis anglų kalbos.

Analizuojant lietuvių mokslininkų atliktus tyrimus, pastebima, kad Streckienė ir Bukšnytė-Marmienė (2021, p. 180-201) pažymi IKT įrankio „Quizlet“ svarbą siekiant mokinių mokymosi motyvacijos gerinimo mokantis anglų kalbos žodyno ketvirtoje klasėje. Autorių teigimu, taikant šį įrankį, mokinių mokymosi motyvacija atsiskleidė įsitraukimu į anglų kalbos pamoką, pozityviu požiūriu ir teigiamomis emocijomis. Baranauskienė ir Gudonienė (2021, p. 162-172), analizuodamos gimnazijos mokytojų ir pagalbos specialistų mokinių motyvacijos skatinimui naudojamų priemonių taikymą, nustatė, kad virtualių aplinkų, telefonų, elektroninio pašto, interaktyvių programų ir platformų naudojimas veikia mokinių įsitraukimą ir didina jų motyvaciją. Analizuojant atliktus tyrimus aukštojoje mokykloje, Skučienė (2018, p. 225-234) atskleidė, kad dėstytojai dažniau taiko tradicinius metodus, nei inovatyvesnius, kaip pavyzdžiui, multimedija, telefonas ar elektroniniai žodynai. Tyrimo duomenys parodė, kad besimokantieji jaustųsi labiau motyvuojami jei moderniosios technologijos būtų taikomos dažniau.

Apibendrinant mokslinės literatūros analizę pastebima, kad mokinių mokymosi motyvacijos skatinimas yra plačiau analizuojamas ir aptariamas užsienio mokslininkų darbuose. Lietuvos mokslininkai analizuoja mokymosi motyvacijos skatinimo būdus, tačiau dauguma tyrimų atlikta analizuojant pradinių klasių mokytojų arba aukštųjų mokyklų dėstytojų ir besimokančiųjų patirtis.

Problema - kaip IKT taikymas anglų kalbos pamokose skatina mokinių mokymosi motyvaciją.

Tyrimo objektas: IKT taikymo, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją, galimybes.

Tyrimo tikslas: išanalizuoti informacinių komunikacinių technologijų taikymo, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją, galimybes.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atskleisti IKT taikymo galimybes anglų kalbos pamokose;
2. Išanalizuoti mokinių motyvacijos skatinimo veiksnius;
3. Atskleisti anglų kalbos mokytojų IKT taikymo siekiant skatinti mokinių mokymosi motyvaciją patirtį.

Tyrimo metodai:

Siekiant atskleisti IKT taikymo galimybes anglų kalbos pamokose ir mokinių motyvacijos skatinimo veiksnius buvo atlikta mokslinės literatūros analizė. Siekiant atskleisti anglų kalbos mokytojų patirtį taikant IKT skatinant mokinių mokymosi motyvą, taikytas giluminio interviu metodas, o duomenų apdorojimui taikyta turinio *content* analizė.

1. IKT TAIKYMO GALIMYBĖS ANGLŲ KALBOS PAMOKOSE

1.1. Anglų kalbos mokymo bendrojo ugdymo mokykloje svarba

Europos Parlamento pateiktame *Kalbų politika* dokumente (2023), daugiakalbystė bei užsienio kalbų mokėjimas yra įvardijami kaip konkurencingi prioritetai. Šis dokumentas pabrėžia, kad kiekvienas Europos Sąjungos gyventojas turėtų mokėti užsienio kalbą, o rezoliucijoje „*Europos mokslinių tyrimų erdvė. Bendras holistinis požiūris*“ (2021) Europos Parlamentas nurodo, kad turi būti skatinamas būtent anglų kalbos mokymasis.

Daugiakalbystė sparčiai vystosi ir jos reikšmingumas yra vis dažniau suvokiamas kaip naujingas globaliame pasaulyje, todėl anglų kalbos mokėjimas ir naudojimas nėra išimtis (Manolescu, 2023, p. 14). Pasak Manolescu, (2023, p.17) anglų kalbos populiarumas išaugo dėl: žodžių darybos paprastumo, kai svetimų kalbos žodžiai adaptuojami pridodant tam tikras priesagas ar galūnes, pačios kalbos lankstumo ir įvairiapusiško ir kalbos plataus naudojimo įvairiose profesinėse sferose.

Globalizacijos procesas turi įtaką anglų kalbos paplitimui (Dash, 2022; Elashhab, 2020), nes ši kalba, kaip komunikacijos priemonė naudojama įvairiose srityse- versle, medicinoje, inžinerijoje ar mokymėse. Todėl anglų kalba sėkmingai buvo integruota į mokomųjų dalykų sąrašą mokyklose ir yra populiariausia užsienio kalba dėl savo tarptautiškumo ir buvimu globalia Lingua Franca kalba pasaulyje, todėl jos svarba negali būti suponuojama (Iman, 2020, p. 4).

Pažymėtina, kad anglų kalba yra populiariausia užsienio kalba kaip mokomasis dalykas Europos Sąjungos mokyklose, nors vis dar ne visose Europos Sąjungos mokyklose privalomai mokoma užsienio kalbų (*Eurodyce, 2017*). Lietuvos mokyklose remiantis pateiktais Švietimo valdymo informacinės sistemos (*toliau – ŠVIS*) 2020–2021 metų duomenimis, anglų kalbą I – IV gimnazijos klasėse pasirinkę 90 proc. gimnazinio amžiaus mokinių, iš jų, 87 proc. mokinių šią kalbą mokosi kaip pirmąją užsienio kalbą.

Taigi, užsienio kalbų mokėjimas visada buvo aktualus ir turintis reikšmingą įtaką ne tik kalbos mokymosi aspektu, bet ir asmeninės brandos atžvilgiu. Daugiakalbystė suteikia galimybes naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, o tai leidžia asmeniui tobulėti įvairiapusiskai (*Atnaujinta užsienio kalbų (pirmoji) pradinio ir pagrindinio ugdymo bendroji programa - projektas, 2020, p. 2*).

Remiantis *Bendrujų Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenimis* (2008, p. 19), švietimo institucijos privalo sudaryti sąlygas mokytis įvairių užsienio kalbų, nes tai ugdo mokinių motyvaciją, gebėjimus bei pasitikėjimą savimi. Kitame dokumente (*Atnaujinta užsienio kalbų (pirmoji) pradinio ir pagrindinio ugdymo bendroji programa – projektas, 2020*) teigiama, kad užsienio kalbų mokymas bendrojo ugdymo mokykloje yra ypač aktualus, atsižvelgiant į asmens ateities studijas ar profesinę karjerą. Pažymima, kad užsienio kalbų mokymasis skatina įvairius bendruosius

gebėjimus. Mokant anglų kalbos yra svarbu, kad mokiniai šią užsienio kalbą gebėtų taikyti realioje gyvenimo praktikoje, ugdydami komunikavimo, pažinimo, skaitmeninę, kūrybiškumo, kultūrinę, pilietiškumo, socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos kompetencijas bei gebėtų kūrybiškai ir kritiškai mąstyti (Patvirtinta atnaujintos pirmosios užsienio kalbos programa (2022)). *Bendrosiose pagrindinio* (2008) ir *vidurinio užsienio kalbų* (2011) *programose* akcentuojama, kad kalbinio ugdymo metu mokiniai taip pat lavina kritinio mąstymo gebėjimus, nes kalbų pamokose dominuoja nagrinėjimo, argumentavimo ir diskusijos kultūra.

Taigi, anglų kalbos mokymasis yra akcentuojamas įvairiuose švietimą reglamentuojančiuose dokumentuose. Spartus globalizacijos procesas skatina daugiakalbystės vystymąsi įvairiose gyvenimo srityse, todėl anglų kalbos mokymosi sritis nėra išimtis. Kalbos lankstumas, įvairiapusiškumas ir populiarumas yra anglų kalbos paplitimo pagrindas pasaulyje. Todėl, anglų kalbai, kaip pirmajai užsienio kalbai, mokyklose skiriama pasirinkimo pirmenybė. Svarbu paminėti, kad mokantis šios kalbos ugdomos plataus spektro kompetencijos, kurios vėliau leidžia įgytas žinias pritaikyti realioje gyvenimo praktikoje.

1.2. IKT taikymo anglų kalbos pamokose privalumai

Šioje skaitmeninių technologijų eroje jau yra akivaizdu, kad ugdymo procesas turi būti siejamas su pažangiomis išmaniosiomis technologijomis. Remiantis *Bendrujų Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenimis* (2008, p. 19), ugdant kalbines kompetencijas svarbu naudotis visomis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis. Skaitmeninė kompetencija yra naujai išskirta kompetencija, kurios ugdymas taip pat numatytas *2021-2027 m. Skaitmeninio švietimo veiksmų plane* (2020). Pastarajame pabrėžiami skaitmeninio amžiaus pokyčiai ir švietimo bendruomenės tinkamo parengimo dirbti ir gyventi skaitmeniniame amžiuje, todėl IKT priemonės tampa neišvengiamos mokymo(si) procese. Mokslininkai pažymi, kad aktyvus IKT taikymas mokymo(si) procese didina švietimo inovatyvumą, skatina naujų žinių įsisavinimą bei leidžia mokymo medžiagą pateikti interaktyviau (Tolūtienė ir Puškorius, 2014; Chinthā, 2021). Pasak Tolūtienės ir Puškoriaus (2014), taikant IKT galima individualizuoti mokymo(si) procesą prisitaikant prie mokinio gebėjimų ir tempo; IKT įgalina mokinį gerinti savo mokymąsi, o pats IKT atsiradimas švietime sudaro galimybes tobulinti tradicinius mokymo metodus. Abromavičienės, Teresevičienės ir Volungevičienės (2013, p. 100) teigimu, IKT priemonių taikymas ugdymo procese padeda mokymą padaryti lankstesniu, patį procesą nukreipti į besimokantįjį, leidžia jam prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi, mokymas remiasi bendradarbiavimu, o pats mokytojas tampa pagalbininku. Be to, anglų pamokos, kuriose taikomos IKT, yra įdomesnės ir labiau skatinančios mokytis (Chinthā, 2021, p. 23). Kitų tyrėjų (Bijeikienė, Pundziuvienė ir Zutkienė, 2012, p. 120) tyrimas rodo, kad IKT leidžia pajavairinti mokymo procesą

diferencijuojant užduotis, organizuojant savarankišką mokinių mokymąsi pagal jų tempą. Autorės pažymi, kad IKT naudojimas pamokose sudomina jaunąją kartą savo patrauklumu ir interaktyvumu.

IKT taikymo privalumus anglų kalbos pamokose ištyrė Poudel (2022, p. 109). Pirma, mokytojui sudaroma galimybė pamokos medžiagą parengti išsamiai, nes naudojamos įvairiomis internetinėmis platformomis, straipsniais, vaizdo ir garso įrašais ar atsisiunčiamu jau sukurtų pamokų turiniu. Antra, IKT naudojimas sudaro galimybes pamokos medžiagą pateikti patraukliai, o tai skatina mokinius mokytis. Trečia, pamokoje taikant IKT yra geriau išlaikomas dėmesys ir mokiniai labiau įsitraukia į pamokos veiklas. Ketvirta, pamoka tampa orientuota į mokinį, nes IKT priemonių dėka besimokantysis gali betarpiškai bendrauti su mokytoju ar bendraamžiais ir taip gauti atsakymus į rūpimus klausimus. Kitas svarbus privalumas siejasi su metodinės medžiagos pateikimu. IKT suteikia prieigą rasti ir naudoti mokymosi medžiagą, ją persiųsti ar kitaip dalintis su mokiniais, taip juos skatinant domėtis dėstomu dalyku. Tokia IKT priemonių pažanga suteikia galimybę pakomentuoti mokinio atliktą darbą, taip pateikiant grįžtamąjį ryšį. Qazi (2022, p. 93) taip pat išvelgia IKT priemonių privalumą anglų kalbos pamokose, akcentuodamas, kad aktuali mokymo(si) medžiaga gali būti pateikiama akimirksniu. Autorius pažymi, kad IKT naudojimas skatina mokinių kūrybingumą ir bendradarbiavimą, sužadina besimokančiųjų motyvaciją, įsitraukimą pamokoje ir sudaro galimybę dirbti individualiai.

Bendrose pagrindinio (2008), *vidurinio* (2011, p. 86, 91) ir *Atnaujintoje užsienio kalbų programose* (2020, p. 2) minima, kad mokantis užsienio kalbos yra svarbu sugebėti keistis informacija bei lavinti lingvistines kompetencijas naudojantis IKT, o komunikaciniai gebėjimai ugdomi sudarant galimybes mokymosi metu naudotis IKT (pvz., kompiuteriais, elektroniniais žodynais ar internetu). IKT taikymas mokymo(si) procese įgalina mokinį savarankiškai ieškoti informacijos, ją sisteminti ir kritiškai vertinti. Norint lavinti bendruosius kalbinius gebėjimus bei kritinį mąstymą, *Bendroji užsienio kalbų (pirmosios) programa* (2008, p. 699) siūlo plačiai integruoti IKT ir pasitelkti išmaniąsias technologijas kuriant kūrybinius darbus. Svarbu naudotis IKT, o mokytojas kuo dažniau jas taikyti. Remiantis šiomis programomis, matomas poreikis taikyti IKT pamokose, atsižvelgiant į ugdymo(si) tikslus bei šiuolaikinės visuomenės poreikius.

Atkreiptinas dėmesys, kad dabartiniai mokiniai pasižymi suskaitmeninto pasaulio domėjimusi, todėl mokymo(si) procese reikia permainų. Targamadžė, Girdzijauskienė, Šimelionienė, Pečiuliauskienė ir Nauckūnaitė (2015, p. 49) pažymi, kad šiuolaikinė karta yra imli naujovėms ir mėgsta nuolatos naudoti inovatyvias technologijas, nes sugeba jas greitai adaptuoti mokymosi procese. Pasak minėtų mokslininkių, mokiniai praleidžia nemažai laiko socialiniuose tinkluose, jiems patinka glaustos informacijos pateikimas pateiktyse ir kuo įvairesnių IKT priemonių taikymas pamokose, pavyzdžiui, multimedija ar planešetiniai kompiuteriai. Mokslininkės nustatė, kad mokiniai dažniausiai nau-

dojasi telefonu ir internetu taip rasdami ir sistemindami informaciją. Mokytojų požiūriu, besimokantieji palankiai vertina IKT priemonių taikymą tradicinėse pamokose, todėl jie yra smalsūs ir motyvuoti mokytis kalbų. Šiuolaikinės technologijos puikiai pateisina šiuolaikinės mokinių kartos poreikį ugdymo procesą paversti žaidimu.

Gulbino ir Arkušauskaitės (2015, p. 103-104) tyrimas rodo, kad dažniausiai IKT taikomas anglų kalbos pamokose, kur dažniausiai naudojamomis IKT priemonėmis autoriai įvardina telefoną arba asmeninį kompiuterį, ir pažymi, kad planšetinio kompiuterio taikymo galimybės vis dar yra neišnaudojamos ugdymo procese.

Mokytojai taip pat išvelgia IKT priemonių taikymo veiksmingumą siekiant įgyvendinti pamokos tikslus. Remiantis pateiktais ŠVIS 2022 m. balandžio 1 d. duomenimis, 94 proc. Lietuvos pedagogų aktyviai naudoja IKT savo dėstomam dalykui; 91 proc. pedagogų ugdo mokinius, pasitelkiant virtualias mokymo aplinkas, o 39 proc. gimnazijos mokytojų virtualiai dalijasi patirtimi taikant IKT virtualiose bendruomenėse. Duomenys nurodomi neįtraukus informatikos mokytojų. Akivaizdu, kad labai didelė pedagogų bendruomenės dalis aktyviai taiko IKT ugdymo procese, todėl, galima teigti, kad IKT taikymas pamokose yra įprasta praktika ir nėra traktuojamas kaip iššūkis.

Apibendrinant, didelė dalis mokytojų aktyviai taiko IKT priemones anglų kalbos pamokose siekiant įgyvendinti pamokos uždavinius ir tikslus. IKT priemonės pasirenkamos dėl patrauklesnio ir interaktyvesnio pamokos medžiagos pateikimo; medžiagos aktualumo; mokymo proceso individualizavimo galimybės; mokymosi ir žinių įsisavinimo skatinimo; galimybės prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi; kalbinių kompetencijų lavinimo; kritinio mąstymo ugdymo ir d šiuolaikinės mokinių kartos santykio su IKT priemonėmis. Svarbu paminėti, kad mokiniai teigiamai vertina IKT priemonių taikymą anglų kalbos pamokose, o tai atsiskleidžia per jų norą mokytis užsienio kalbos.

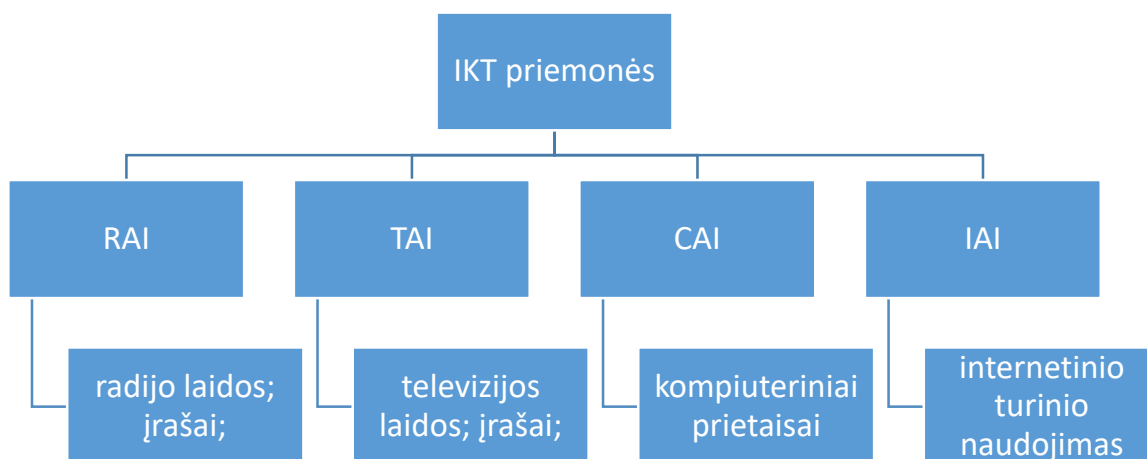
1.3. IKT priemonės anglų kalbos pamokose

IKT priemonių taikymas anglų kalbos pamokose keičia tradicinius mokymo metodus, nes tai motyvuoja mokinius mokytis (Qazi, 2022, p. 90). Remiantis Qazi (2022, p. 91) klasifikacija, pagrindinės IKT priemonės taikomos anglų kalbos pamokose yra kompiuterinė įranga, internetas, elektroninės knygos, audio knygos, internetiniai seminarai (angl. *webinar*), mobiliosios aplikacijos, garsinės ir vaizdinės priemonės, televizija, kalbos laboratorija ir išmanieji telefonai.

Remiantis Basri, Ampa, Andriani & Asmasary (2022, p. 185) dažniausiai taikomos IKT priemonės anglų kalbos pamokose yra išmanieji telefonai, kompiuteris ir įvairūs socialiniai tinklai, nes sudaro mokiniui galimybę mokytis ne tik iš vadovėlio, bet ir iš skaitmenizuotos medžiagos internete, kurią mokiniai gali pasirinkti savarankiškai pagal juos dominančią (p. 175).

Atsižvelgiant į IKT priemonių funkcijas, tokias kaip perdavimas, apdorojimas, laikymas, kurimas, dalinimasis ir keitimasis atitinkama informacija ar medžiaga, galima pasitelkti moderniąsias technologijas kaip radijas, televizija, vaizdo įrašai, mobilieji telefonai, kompiuteriniai prietaisai bei internetas (Alkamel ir Chouthaiwale, 2018, p. 30). Todėl galima išskirti dvi pagrindines IKT įrankių kategorijas: be ir su prieiga prie interneto (Alkamel ir Chouthaiwale, 2018, p. 310; Alkaromah, Fauziati ir Asib, 2020, p. 124).

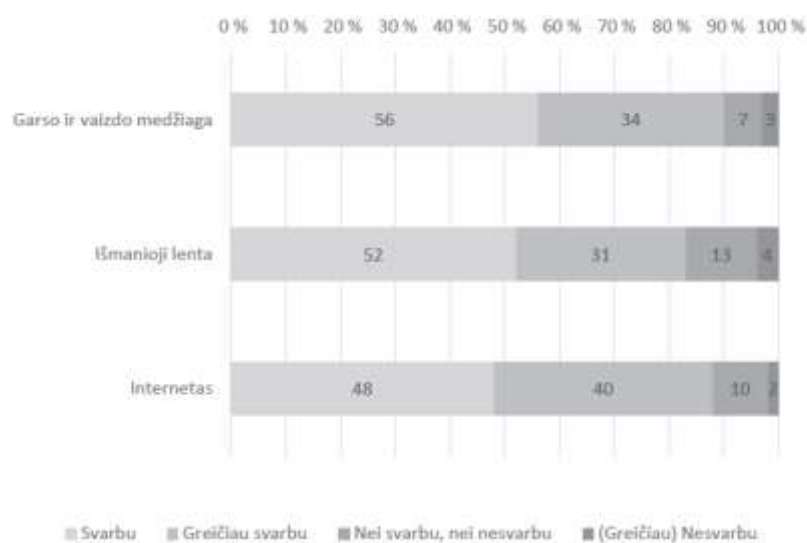
IKT priemonės su prieiga prie interneto suteikia galimybę mokiniams gauti ir keisti informaciją realiu laiku (Alkaromah, ir kt., 2020, p. 124-127; Alkamel ir Chouthaiwale, 2018, p. 31-32). Tačiau remiantis *Unesco* duomenimis (žr. 1 pav.; 2014, p. 23), IKT priemonės galima suskirstyti į keturias pagrindines kategorijas: radijas (angl. *radio-assisted instruction, RAI*), televizija (angl. *television-assisted instruction, TAI*), kompiuteriai (angl. *computer-assisted instruction, CAI*) ir internetas (angl. *internet-assisted instruction, IAI*).

1 pav. Darbo autorės sudaryta schema remiantis Unesco duomenimis. IKT priemonių skirstymas.

IKT sparčiai vystosi ir vis atsiranda naujų priemonių, kurios gali skaitmenizuoti ar pajvairinti mokymo(si) procesą, todėl užsienio kalbų mokyme tai nėra išimtis. Kiekviena pasirinkta priemonė turi savo paskirtį bei gali įgalinti mokytoją pamokos medžiagą pateikti patraukliau ir padėti mokiniui mokytis. Lietuvos mokyklose vykstant ugdymo turinio atnaujinimui, akcentuojamas ne tik personalizuotas mokymas, mokytojo vaidmens pasikeitimas, bet ir pačio turinio skaitmenizavimo ir skaitmeninių technologijų naudojimo švietime poreikis (Lisinskienė ir Kubiliūnas, 2021). Autorių teigimu (p. 53-54), mokytojas turi parinkti mokymosi medžiagą ir ją pateikti tinkamai, nuolat stebėti mokymosi procesą, suteikti grįžtamąjį ryšį bei vertinti.

Vienomis efektyviausių IKT mokantis kalbų (žr. 2 pav., Droessiger ir Girdenienė, 2018, p. 29) yra priskiriamos tokios priemonės kaip **vaizdo ir garso įrašai, išmanioji lenta bei internetas**.

2 pav. Trys svarbiausios technologijos užsienio kalbos pamokoje.

Šaltinis: G. Droessiger ir S. Girdenienė (2018, p. 32)

Mokslininkų darbuose dažnai minimos tokios taikomos priemonės anglų kalbos pamokose kaip **multimedija ir kompiuteris, internetas bei kompiuterinės programos** (Skučienė (2018; Akhy, Weningtyas & Iswari, 2021). Tyrėjai šias priemones vertina kaip motyvuojančias mokytis užsienio kalbos, nes jos yra naudojamos kasdienėje praktikoje ir dažniausiai pastebimas mokinių mokymosi rezultatų gerėjimas. Remiantis mokslininkų (Alkamel ir Chouthaiwale, 2018; Alkaromah, Fauziati ir Asib, 2020) išvalgomi, galima teigti, kads multimedijos naudojimas palengvina mokytojo darbą ir padeda vizualiai bei įvairiapusiškai pateikti pamokos medžiagą. Mokslininkės Gang, Wenyi & Bing (2022, p. 3) pažymi multimedijos naudojimo privalumą per pateikiamą vaizdą ir garsą kaip galimybę sudominti mokinius ir sužadinti jų mąstymą. Multimedijos naudojimas leidžia išlaikyti besimokančiųjų dėmesį ir dėstymo medžiagą pateikti patraukliau (Bhuiyan, Rakhi, Imam & Juthi, 2021, p. 5). Multimedijos naudojimo privalumus išvelgia ir Tang (2022, p. 253), atkreipdamas dėmesį, kad multimedija sudaro galimybę vaizdžiai pateikti pamokos medžiagą, o tai skatina mokinių įsitraukimą ir domėjimąsi pamokos turiniu. Kiti mokslininkai (Dianti & Atmanegara, 2018, p. 220), pažymi **multimedijos**, pasitelkiant **Power Point ar Prezi**, taikymą naujos mokomosios medžiagos perteikimui. Dėl galimybės tinkamai sekti medžiagą ir nepasimesti informacijos kiekyje, pateikčių rodymas pamokoje sudomina besimokantįjį ir išlaiko jo dėmesį (Qazi, 2022; Bhuiyan, Rakhi, Imam & Juthi, 2021). Kompiuterinės įrangos naudojimas anglų kalbos pamokose skatina mokinius analizuoti pamokos turinį, diskutuoti bei konspektuoti. Multimedija, kompiuterinė įranga ir Web 2.0 aplikacijos padeda veikti kalbos laboratorijai pamokoje, o tai įgalina mokinius dalintis informacija internetu, rašant

ir kuriant internetinius dienoraščius ar naudojant socialinius tinklus, o tai mokinius skatina mokytis (Qazi, 2022, p. 91).

Kadangi šiuolaikiniai mokiniai puikiai gaudosi technologijose, internetas yra nepamainoma priemonė norint mokinius įtraukti į pamokos veiklas, atliekant interaktyvesnes užduotis sinchroniniu ar asinchroniniu būdu, o atlikę užduotis, mokiniai akimirksniu gauna grįžtamąjį ryšį iš mokytojo (Qazi, 2022, p. 90) ir leidžia skaitmenizuotą medžiagą pateikti interaktyviau (Alkamel ir Chothaiwale, 2018; Alkaromah, Fauziati ir Asib, 2020). Internetas taip pat suteikia galimybę naudotis *internetiniais šaltiniais* rengiantis pamokai (Dianti & Atmanegara, 2018, p. 220). Huang (2022, p. 4) pažymi, kad internetiniai šaltiniai bei tinklapiai leidžia mokytojui rasti ir parinkti aktualią medžiagą, kas mokinius skatina aktyviai įsitraukti į veiklas.

Rengiantis anglų kalbos pamokoms, mokytojams siūlomi atitinkami **ištekliai internete** (žr. 1 lentelę). Vaizdo įrašų peržiūrai, analizavimui ir aptarimui rekomenduojamos *TED Talks* ir *Youtube* platformos. Metodinės medžiagos parengimui ir kūrimui gali būti naudojami anglų kalbos vadovėlius publikuojančių leidyklų tinklapiai tokie kaip *Oxford* ar *Pearson*, arba jau sudarytų užduočių bazių tinklapiai tokie kaip *British Council*, *Spark Notes*, *Teaching English* ar *Litcharts*. Rašymo įgūdžių tobulinimui siūlomi tokie tinklapiai kaip *PBS Learning Media* ir *K-12 Internet Resource Center*.

1 lentelė. Anglų kalbos mokytojams rekomenduojami IKT įrankiai internete
(Darbo autorės sudaryta lentelė. Šaltinis: Užsienio kalbų (pirmosios ir antrosios) pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų įgyvendinimo rekomendacijos, 2022)

PASKIRTIS	PAVADINIMAS
Vaizdo įrašų žiūrėjimui	www.ted.com
	www.youtube.com
Įvairios metodinės medžiagos ir užduočių šaltiniai	www.learnenglishteens.britishcouncil.org
	www.oxfordlearning.com
	www.pearson.com
	www.teachingenglish.org.uk
	www.litcharts.com
Rašymo įgūdžių tobulinimui	www.sparknotes.com
	www.pbslearningmedia.org
	www.k12irc.org

Tinklapis www.emokykla.lt pateikia išsamesnį internetinių išteklių pritaikymo užsienio kalbų pamokose sąrašą (žr. Priedas Nr. 2). Jau anksčiau minėtas programas ir platformas papildoma virtualios aplinkos tokios kaip *Moodle*, *Google Suite for Education* arba *Microsoft for Education*; įvairūs skaitmeniniai vadovėliai tokie kaip *Gateway*, *National Geographic*, *Perspectives* ar *New Close Up*; sukurtos išmaniosios klasės su tam tikra užduočių baze tokios kaip *eKlasė*, *Išmani klasė*, *epamokos*, *SMARTCLASS+* ar *iMokytojai*.

Mokslininkės Gang, Wenyi & Bing (2022, p. 3) pažymi, kad norint mokinį išmokyti sieti pamokos medžiagą su aktualijomis, kas paskatintų jį aktyviai dalyvauti pamokoje, reiškiant mintis,

yra vertinga naudotis **internetiniais vaizdo tinklalidžių tinklapiais**, tokiais kaip *TED Talk*; atlikti projektinius darbus ieškant informacijos internete ir vėliau ją pristatyti (p. 4). Tokių užduočių atlikimas skatina mokinius dirbti tiek individualiai, tiek bendradarbiaujant bei naudojant tinklalaides jaučiamas aktyvesnis įsitraukimas į pamokos veiklas (Bhuiyan, Rakhi, Imam & Juthi, 2021, p. 13). Tahminos (2023, p. 153) atliktame tyrime, respondentai vienbalsiai nurodė, kad *Youtube* platformos turinys sudomina mokomuoju turiniu, nes pateikiama informacija yra aktuali. Autoriaus teigimu, *Youtube* vaizdo įrašai padeda išlaikyti besimokančiųjų dėmesį ir juos įtraukia į mokymąsį, jiems to tiesiogiai nepajaučiant (p. 154).

TED Talks platformoje galima rasti įvairios ir aktualios tematikos, trumpos ar ilgos trukmės, vaizdo įrašų, o jau parengtų pamokų planus pagal platformos turinį galima rasti TED-Ed puslapyje. Ši IKT priemonė motyvuoja mokinius mokytis, nes suteikia mokiniui galimybę mokytis savarankiškai, taip skatinant asmeninės atsakomybės jausmą bei pamokos turinys tampa patrauklesnis dėl savo panašumo į filmų peržiūrą (Karczewska, 2022, p. 133). Fitria (2022, p. 42) pastebi TED Talks naudą lavinant lingvistines kompetencijas, nes mokiniai turi galimybę klausytis gimtakalbių anglų kalbos kalbėtojų. Pasak mokslininkės, ši platforma tai puiki priemonė, palengvinanti mokytojo darbą, nes papildo mokomąją programą bei pajvairina pamokos rutiną.

Youtube platformoje pateikiami įvairios trukmės, autentiški, vaizdo įrašai, kurie suteikia galimybę išgirsti anglų kalbos vartoseną kasdienėje aplinkoje (Almurashi, 2016, p. 38). Taip pat, šioje platformoje galima rasti iš anksto paruoštos metodologinės medžiagos, skirtos anglų kalbos įgūdžių tobulinimui (Azevedo ir Matias, 2019, p. 3). Šios platformos naudojimas pamokoje palengvina mokytojo pasirengimą pamokai, o vaizdo įrašų peržiūra yra artima šiuolaikiniui mokiniui, todėl mokymosi procesas tampa intriguojantis ir įtraukiantis (Putri, 2022, p. 4).

Internetiniai tinklapiai vis dažniau naudojami kaip IKT priemonė anglų kalbos pamokose (Kir & Kayak, 2015, p. 2789). Remiantis Kir & Kayak (2015, p. 2792) atliktu tyrimu, besimokantieji teigiamai vertina interneto taikymą mokantis anglų kalbos dėl priemonės įvairiapusiškumo. Šio IKT įrankio, taikymas skatinant mokinių mokymosi motyvaciją, minimas Abramovos & Boulahnane (2019) ir Hidayat, Lee, Mason & Khaerudin (2022) moksliniuose darbuose. Abramovos & Boulahnane (2019, p. 10) pažymi, kad taikant internetinius žiniatinklius kaip IKT priemones, lavinami ne tik kalbiniai įgūdžiai, tačiau ir mokinių motyvacija mokytis - mokiniai domisi aktualia pamokos medžiaga. Hidayat, Lee, Mason & Khaerudin (2022, p. 1) atliktas tyrimas parodė, kad internetinių priemonių taikymas pamokoje besimokančiuosius skatina įsitraukti į mokymosi veiklas, o atliekant užduotis, jaučiamas pasitenkinimas. Remiantis tyrimo rezultatais (p. 8), kuo dažniau pamokoje naudojamos internetinės priemonės, tuo labiau mokiniai domisi dėstomu dalyku. Tyrime dalyvavę mokiniai įžvelgia šių priemonių efektyvumą mokantis ir lavinant anglų kalbos įgūdžius (p. 10).

Internetinių žaidimų pritaikymas anglų kalbos pamokose kaip motyvuojanti priemonė dažniau minima užsienio mokslininkų darbuose (Dudeny & Hockley, 2012; Henry, 2013; Silva, 2014; Rudis & Poštič, 2017; Utku & Dolgunsöz, 2018). Ši priemonė skatina mokinius įsitraukti į kalbos mokymą latentiniu būdu, kai mokiniai tarsi mokosi patys to nejausdami. Pasak Andrilionytės (2020, p. 13) **žaidimai** priskiriami prie naujesnių mokymo priemonių, nes jie yra dažniausiai pateikiami anglų kalba, kurios mokomasi kaip pirmosios užsienio kalbos daugelyje valstybių. Tai mokiniai vertina kaip palengvinimą kalbos mokymesi. Dėl analogiškų savybių, **filmai**, kaip mokymo priemonė papildo šią kategoriją. Tyrėjai (Alkamel ir Chouthaiwale, 2018; Alkaromah, Fauziati ir Asib, 2020) pažymi, kad filmai leidžia įsisavinti jau išmoktą medžiagą pamokoje, anglų kalbos gyvenimiškose situacijose. Prie šios kategorijos priemonių galima priskirti **virtualios realybės** taikymą mokant(is) anglų kalbos, tačiau šios simuliacijos ar papildančiosios realybės akiniai yra vis dar naujovė ugdymo srityje ir nėra plačiai taikoma (Dolgunsöz, Yıldırım & Yıldırım, 2018, p. 280). Tačiau pandemijos metu toks pamokos sužaidybinimas tapo dažnesnis pamokose, siekiant į veiklas labiau įtraukti mokinius (Azar & Tan, 2020, p. 56). Tuo tikslu Wichadee ir Pattanapichet (2018, p. 78-79) siūlo naudoti **Kahoot** kaip tinkamą priemonę kalbų mokymuisi. Autoriai pažymi, kad ši priemonė sudaro galimybes sužaidybinti pamokos procesą ir įtraukti mokinius į veiklas.

Atsižvelgiant į pateiktas rekomendacijas anglų kalbos mokytojams www.emokykla.lt tinklapyje, šių interaktyvių programėlių sąrašą galima išplėsti (2 lentelė). Tačiau verta paminėti ir išskirti mokymo turinio kūrimo priemones **MindMeister, H5H, QR Code Generator, EclipseCrossword, EdPuzzle, iMOvie, LearningApps** bei užduočių rengimo ir apklausų organizavimo priemones tokias kaip **Kahoot, Mentimeter, SurveyMonkey, Quizlet, Socrative, Formative, Quizalize** ir **quizizz.com**, kaip aktualiausias užsienio kalbų mokytojams.

2 lentelė. *Rekomendacijos anglų kalbos mokytojams dėl IKT įrankių taikymo*

Darbo autorės sudaryta lentelė. Šaltinis: www.emokykla.lt

Skaidrių rengimui	<i>Adobe Spark, Canva, Powtoon, Prezi, Keynote</i>
Dokumentų kūrimui	<i>Zoho Writer, ONLYOFFICE</i>
Knygų kūrimui	<i>Flipboard, Book Creator, Bookemon, Storyjumper</i>
Mokymo turinio tvarkymo ir kūrimo priemonės	<i>MindMeister, H5H, QR Code Generator, EclipseCrossword, EdPuzzle, iMOvie, LearningApps</i>
Užduočių rengimo ir apklausų organizavimo priemonės	<i>Kahoot, Mentimeter, SurveyMonkey, Quizlet, Socrative, Formative, Quizalize, quizizz.com</i>
Mokinių mokymosi ir pažangos stebėjimas ir vertinimas	<i>Eduka, Egzaminatorius, etestai.lt, Wordwall</i>

Komunikavimui	<i>Skype, ZOOM, Adobe Connect, Cisco Webex, FB Messenger, WhatsApps</i>
Keitimuisi failais	<i>Dropbox, iCloud Drive, Keep and Share</i>
Grupiniam darbui	<i>Slack, Padlet, Linoit, TesTeach, Classtools, Twiddla</i>

Pažymima, kad rečiau naudojami **išmanieji telefonai, elektroniniai žodynai ar elektroninis paštas** (Skučienė, 2018, p. 227), tačiau, išmanieji telefonai išskiriami kaip viena pagrindinių priemonių kalbos mokymesi Qazi (2022, p. 91). Šių IKT priemonių daugiafunkcionalumas motyvuoja mokinius dirbti tiek individualiai, tiek grupėse, tačiau interaktyviai.

Droessiger ir Girdenienė išskiria (2018, p. 33) tokias taikytinas ir naudingas IKT priemones kaip susirašinėjimas **elektroniniais laiškais** taikant užsienio kalbą praktikoje, tačiau autorių teigimu, filmavimas ar **socialinių tinklų** naudojimas ugdymosi tikslais vertinami neutraliai. Tačiau kitų tyrėjų (Šliogerienė, Masoodi ir Gulbisnkienė, 2016, p. 34) teigimu, socialinių tinklų platformų naudojimas yra iššaukęs ypač mokant anglų kalbos. Pasak mokslininkų, socialinių tinklų platformos suteikia besimokančiajam galimybę atrasti aktualią informaciją ir ja dalintis, o tai skatina tarpusavio bendradarbiavimą. Be to, autorių atliktas tyrimas parodė, kad besimokantieji teigiamai vertina tokių IKT priemonių taikymą mokantis anglų kalbos, nes jiems sudaroma galimybė aktyviai dalyvauti mokymosi procese, be to, skatina dirbti atsakingiau. Dianti & Atmanegara (2018, p. 220) socialinius tinklus išskiria kaip IKT priemones skirtas komunikacijai ir grįžtamajam ryšiui su mokiniais.

Pasak tyrėjų, anglų kalbos mokymui naudinga pritaikyti **virtualią aplinką Moodle** (Zinkovskaya, Katermina & Plaxin, 2020, p. 682). bei taikyti kitas **virtualias mokymosi platformas** (toliau – VMA), tokias kaip *Google for Education, Edmodo, Moodle ar Eduka*, ar savo sukurtus internetinius puslapius (Lisinskienė ir Kubiliūnas, 2021, p. 59). Be to, atsižvelgiant į numatytus pamokos tikslus, mokytojai anglų kalbos pamokose gali naudoti tokias priemones kaip **forumų skiltis ar virtualios diskusijos** (p. 54-57).

Viena iš populiariesnių IKT priemonių kalbų mokymesi yra **mobiliesios programėlės**. Chepeleva (2020, p. 224) atliko kiekybinį tyrimą, susijusį su mobiliųjų programėlių ir tinklapių efektyvumu mokantis anglų kalbos. Buvo nustatyta, kad šių aplikacijų naudojimas yra veiksmingas ir efektyvus anglų kalbos mokymesi, tačiau jį būtina integruoti kartu su tradiciniais metodais. Mobilųjų aplikacijų bei pačių išmaniųjų telefonų naudojimas anglų kalbos pamokose minimas kaip motyvuojanti mokymo(si) priemonė, kuri yra taikoma vis dažniau besikeičiančiame modernių technologijų kontekste (Azar & Tan, 2020; Hashima, Yunusa, Embib & Ozira, 2018). Mobiliosios aplikacijos suteikia galimybę mokytis kalbos ne tik pamokoje, bet ir individualiai, nes tai yra įvairios internetinės

žinių patikrinimo apklausos, žaidimai, žodynėliai, internetinės tinklalaidės ar platformos talpinančios testus (Qazi, 2022, p. 91).

Remiantis mokslininkų išvalgomis (Alkamel ir Chouthaiwale, 2018; Alkaromah, Fauziati ir Asib, 2020) **radijas ir televizija** taip pat yra taikytinos pamokoje IKT priemonės. Tai leidžia kalbą mokytis pagal aktualias naujienas vizualiniu ir audialiniu būdais. Qazi (2022, p. 90) nurodo televiziją (p. 91) kaip taikytiną pramoginį IKT įrankį, nes ši priemonė, kuri naudojama kasdienybėje, sudaro realaus gyvenimo patirtį pamokoje ir patraukia mokinių dėmesį.

Pasak Bhuiyan, Rakhi, Imam & Juthi (2021, p. 15), **skaitmenizuoti vadovėliai** sudaro galimybę mokiniui sekti savo asmeninę pažangą bei gauti mokytojo atsiliepimą akimirksniu. Tokios IKT priemonės skatina aktyviai dalyvauti pamokoje; bendradarbiauti tarpusavyje; leidžia mokiniui dalyvauti gyvenimiškose situacijose; mokymasis tampa interaktyvus ir įtraukiantis. Iš tiesų, elektroninės knygos sėkmingai keičia popierines, nes pamokoje elektroninės knygos turinį pildyti ir koreguoti gali mokiniai, o tai skatina mokinių kūrybingumą jas kuriant ir dalinantis tarpusavyje. Audio knygos yra tinkamos mokiniams, kurie nori mokytis anglų kalbos papildomai klausydamiesi kokių nors istorijų (Qazi, 2022, p. 91).

Apibendrinant, galima teigti, kad anglų kalba vis dar yra viena populiariausių užsienio kalbų tarpe, kurios yra mokomasi mokyklose. *Bendrosiose* (2008) ir *Atnaujintose* (2020) *ugdymo programose* akcentuojama, kad svarbu įterpti skaitmeninių priemonių naudojimą mokantis kalbų ir taip ugdyti skaitmeninį raštingumą. Akivaizdu, kad dabartinis švietimas yra neįsivaizduojamas be IKT įrankių taikymo pamokose, nes tai padeda prisitaikyti prie mokinių tempo, gebėjimų, tobulinti tradicinius pamokos metodus, medžiagą pateikti patraukliau bei leidžia mokiniui pačiam tapti atsakingu už savo mokymąsi. Išmaniųjų technologijų taikymas ugdymo procese taip pat glaudžiai siejasi su šiuolaikinių mokinių poreikiais nuolat naudoti IKT kasdienėse veiklose, todėl jos turėtų būti taikomos ir mokant(is). Anglų kalbos mokytojai nevensia taikyti šias priemones ir išvelgia jų veiksmingumą siekiant pamokos tikslų įgyvendinimo. Atlikus mokslinių šaltinių analizę, galima išvelgti, kad dažniausiai taikomos IKT priemonės vis dar išlieka multimedija, kompiuterinės programos pateikčių demonstravimui, vaizdo ir garso įrašai, išmanioji lenta bei internetas. Taip pat, virtualios mokymo(si) aplinkos tampa vis populiarnesnis norint skaitmenizuoti mokymo(si) turinį ir padaryti jį pasiekiamu bet kuriuo metu. Komunikacijos ir grįžtamojo ryšio priemonės, tokias kaip elektroninis paštas ar forumas keičia socialinių tinklų bendravimo platformas. Plačiausiai taikomi IKT priemonės, kuriems reikalinga prieiga prie interneto, yra mobiliosios ir interaktyvios programos. Pastarųjų rekomendaciniai sąrašai yra lengvai prieinami anglų kalbos mokytojams internete kartu su kitais internetinių išteklių tinklais. Svarbu paminėti, kad mokant ar mokantis anglų kalbos galima pasitelkti įvairių išmaniųjų IKT priemonių bei išteklių, tačiau svarbu tinkamai pasirinkti technologiją, kuri sėkmingai padėtų įgyvendinti ir pasiekti pamokos tikslus.

1.4. Skyriaus išvados

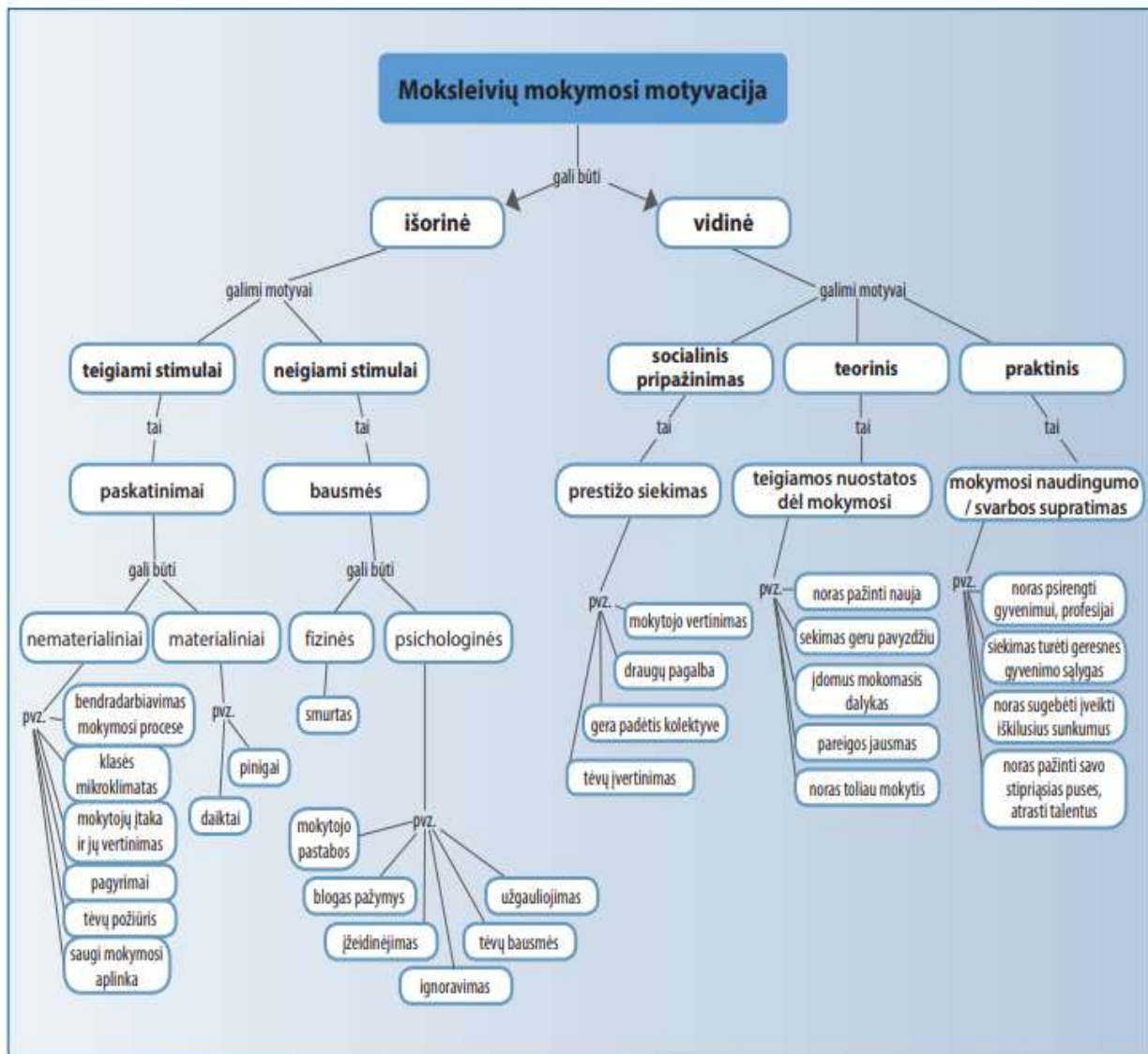
- Užsienio kalbų mokėjimas akcentuojamas Europos sąjungos ir šalies švietimą reglamentuojančiuose dokumentuose, pažymint jos svarbą asmens ateities studijoms ar profesinei karjerai. Anglų kalba yra populiariausia užsienio kalba kaip mokomasis dalykas Europos Sąjungos mokyklose. Jos aktualumą suponuoja globalizacijos procesas ir anglų kalbos lankstumas bei populiarumas.
- Ugdant kalbines kompetencijas svarbu naudotis visomis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis. IKT taikymas anglų kalbos pamokose ne tik pajvairina mokymosi procesą, bet ir sudaro galimybę atsižvelgti į mokinių poreikius, diferencijuojant ir individualizuojant užduotis. Tokiu būdu ugdomas mokinių savarankiškumas ir atsakomybė už savo mokymąsi. IKT naudojimas skatina mokinių kūrybingumą, bendravimą ir bendradarbiavimą.
- IKT priemonių taikymas suteikia mokytojui daugiau galimybių pamokos turinį praturtinti įvairiais šaltiniais ir pateikti jį patraukliai mokiniams, padeda išlaikyti mokinių dėmesį pamokoje ir įtraukti į pamokos veiklas, įgalina mokinį savarankiškai ieškoti informacijos, ją sisteminti ir kritiškai vertinti.
- Išskiriamos dvi pagrindines IKT priemonių, taikomų anglų kalbos mokymui kategorijas: be ir su prieiga prie interneto. Dažniausiai anglų kalbos pamokose taikomos IKT priemonės yra išmanieji telefonai, kompiuteris ir įvairūs socialiniai tinklai. IKT priemonės su prieiga prie interneto suteikia galimybę mokiniams gauti ir keistis informacija realiu laiku.
- Veiksmingiausiomis IKT priemonėmis mokantis kalbų laikytini vaizdo ir garso įrašai, išmanioji lenta bei internetas. Svarbu kad rinkdamasis konkrečią IKT priemonę mokytojas atsižvelgtų į jos paskirtį, pamokos tikslą ir uždavinius.
- Multimedijos naudojimas palengvina mokytojo darbą ir padeda vizualiai bei įvairiapusiškai pateikti pamokos medžiagą. Kompiuterinės įrangos naudojimas skatina mokinius analizuoti pamokos turinį, diskutuoti bei konspektuoti. Internetas suteikia galimybę rasti ir parinkti aktualią pamokai medžiagą.
- Anglų kalbos mokymui siūlomi internetiniai išteklių pateikiami įvairiuose tinklapiuose, **platformose**. Siekiant sudominti mokinius ir aktualizuoti pamokos temą rekomenduojama naudoti internetiniais vaizdo tinklalidžių tinklapiais ar *Youtube* platformos turiniu.
- Kaip motyvuojančios IKT priemonės išskirtinas mobiliųjų programėlių, internetinių žaidimų, filmų, virtualios realybės taikymas mokant(is) anglų kalbos. Galimybę mokiniui sekti savo asmeninę pažangą bei gauti mokytojo atsiliepimą akimirksniu sudaro skaitmenizuoti vadovėliai.

2. IKT TAIKYMAS SKATINANT MOKINIŲ MOKYMOSI MOTYVACIJĄ

2.1. Mokymosi motyvacijos veiksniai ir skatinimo būdai

Mokinių mokymosi motyvacija ir kaip ji atsiskleidžia pamokos kontekste yra dažnai analizuojamas aspektas mokslininkų darbuose. Mokslininkai mokymosi motyvaciją skirsto į dvi kategorijas: vidinę ir išorinę. Vidinė motyvacija atsiskleidžia savo paties noru dalyvauti veiklose, įsitraukimu, kuris yra malonus mokiniui ir kylantis iš vidinių paskatų, remiamasi pozityviomis emocijomis. Tuo tarpu išorinė motyvacija yra veikiamą supančios aplinkos ar įtakojama išorinių veiksnių, tokių kaip mokytojo reikalavimai, išsikelti pamokos tikslai ar apdovanojimai (Mačianskienė ir Gelūnaitė-Malinauskienė, 2014; Targamadžė ir kt., 2015; Vibulphol, 2016; Alizadeh, 2016; Legault, 2016).

Pasak Rastauskaitės ir Tandzegolskienės (2017, p. 44), vidinė mokymosi motyvacija atsiskleidžia žinių užtikrintumu, savarankiškumu, aktyvia veikla pamokoje, pareigingumu ir noru tobulėti. Norint sustiprinti šio tipo motyvaciją, būtina sudaryti galimybę mokinius įtraukti į ugdymo(si) procesą, leisti rinktis, kelti ambicingus tikslus bei būtinai suteikti grįžtamąjį ryšį. Mokslininkės išskiria tokius išorinės mokymosi motyvacijos bruožus kaip gerus mokytojo-mokinio santykius ir tarpusavio pagarbą. Raižienė, Gabrielavičiūtė ir Garckija (2018, p. 132) taip pat pažymi, kad mokiniui svarbu turėti galimybę pačiam rinktis, laiku sulaukti pagalbos besimokant, gauti pozityvų grįžtamąjį ryšį bei kurti draugiškus santykius su mokytoju, nes tai atsispindi mokymosi motyvacijos stiprume. Mokytojas atlieka svarbų vaidmenį motyvacijos skatinime, nes svarbu mokinių pagirti, palaikyti, išaiškinti užduoties prasmę, taikyti įvairius metodus bei skatinti mokinių bendradarbiavimą. Rastauskaitė ir Tandzegolskienė (2017, p. 50-51), atlikusios tyrimą išskyrė tokius motyvacijos skatinimo būdus kaip mokinių poreikių išsiaiškinimas; pozityvaus ryšio su mokiniais kūrimas; mokymosi tikslų paaikškinimas; mokinių įtraukimas į mokymosi procesą ir grįžtamojo ryšio palaikymas. Remiantis autorių (3 pav.) vidinės ir išorinės motyvacijos klasifikacija, matoma, kad vidinės motyvacijos augimui įtakos turi socialiniai, teoriniai ir praktiniai motyvai. Norint skatinti šios motyvacijos atsiradimą, svarbu jausti moralinį palaikymą iš supančios aplinkos ir atpažinti savo stipriąsias savybes. Saugi ir pozityvi mokymosi aplinka motyvuoja mokinių išoriškai. Mokytojo blogi komentarai, blogas pažymys, užgauliojimai ar įvairios bausmės gali neigiamai paveikti mokymosi motyvaciją.

3 pav. Vidinės ir išorinės motyvacijos klasifikacija
Šaltinis: I. Rastauskaitė ir I. Tandzegolskienė (2017, p. 43)

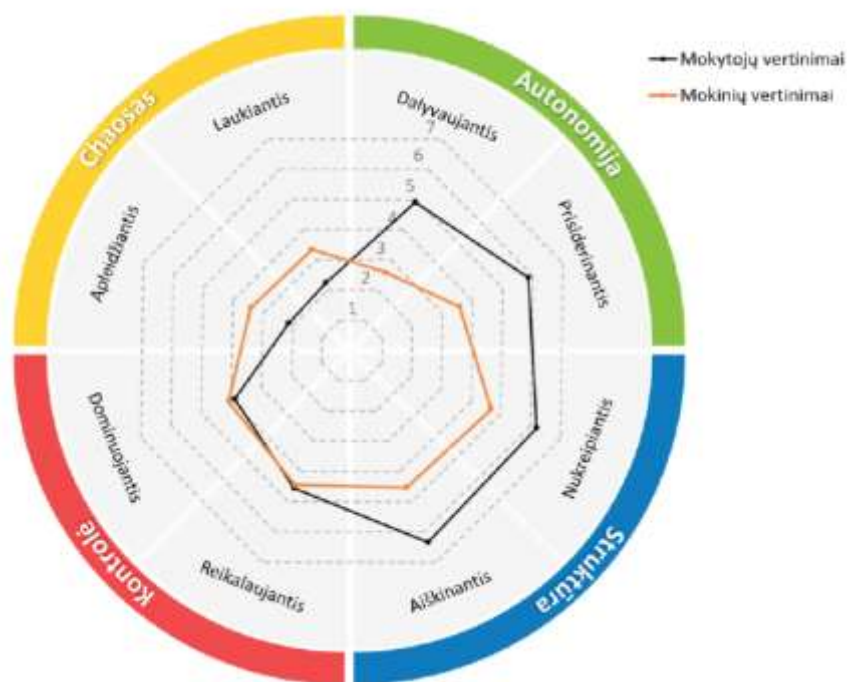
Mokslininkai (Raižienė ir kt., 2018, p. 132) pažymi, kad mokiniui svarbu turėti galimybę pačiam rinktis, laiku sulaukti pagalbos besimokant, gauti pozityvų grįžtamąjį ryšį bei kurti draugiškus santykius su mokytoju, nes tai atsispindi mokymosi motyvacijos stiprume. Vadinasi, norint skatinti besimokančiojo mokymosi motyvaciją, mokytojas privalo taikyti metodologiškai įvairius būdus (Jegelevičienė, Merfeldaitė ir Railienė, 2016; Petkevičiūtė ir Kontautienė, 2022).

Kaip pastebi Petkevičiūtė ir Kontautienė (2022, p. 58), dažniausi, vidinę motyvaciją skatina besimokančiojo kompetencijų pastebėjimas ir pripažinimas; besimokančiojo idėjų išklausymas; kūrybiškumo pastebėjimas. Tuo tarpu išorinė motyvacija skatinama keičiant mokymosi aplinką, varijuojant tarp metodų ir pažangą vertinant aukštais balais.

Tyrimai rodo, kad mokymosi motyvacijai didelę įtaką turi pamokos organizavimas. Barkauskaitės ir Sinkevičienės (2012, p. 53) atliktas tyrimas atskleidė, kad didžiausią įtaką mokymosi motyvacijai turi intriguojantis pamokos dėstymas ir aiškus žinių įvertinimas. Taip pat svarbu tinkamai organizuoti pamokos laiką bei jį atitinkamai paskirstyti veikloms. Mokinį skatina mokytis papildomai atrinkta mokymo(si) medžiaga, kuri pateikiama per kūrybiškumo prizmę. Mokinių įtraukimas į veiklas, skatinimas bendradarbiauti tarpusavyje, o kartais ir pamokos organizavimas prisideda prie mokymosi motyvacijos augimo (Barkauskaitė ir Sinkevičienė, 2012, p. 54). Verbalinis mokinio pasiekimų įvertinimas vertinamas kaip motyvacijos veiksnys. Mokinys jausis motyvuotas, jei reguliariai girdės pozityvius, darbą ar pasiekimus įvertinančius, mokytojo komentarus; jaus šiltus tarpusavio santykius arba mokinio pastangos įvertinamos pažymiu (Barkauskaitė ir Sinkevičienė, 2012, p. 56). Pasak (Barkauskaitės ir Sinkevičienės 2012, p. 57), vienas esminių motyvacijos skatinimo veiksnių – aiškus vertinimas. Kai mokinys žino su suvokia kokia vertinimo sistema taikoma pamokoje, tuomet lengviau pasiekiami pamokos tikslai bei lavinami įgūdžiai. IKT taikymas pamokoje motyvuoja mokytis, nes pamokos turinys tampa interaktyvus ir patrauklus (Barkauskaitė ir Sinkevičienė (2012, p. 57).

Pasak Runesi, Tajuddin, Fufu & Arif (2022, p. 522), mokiniai, kurie yra motyvuoti, pasižymi ilga dėmesio koncentracija atliekant pamokos pratimus. Mokslininkų teigimu, jei mokinys jaučiasi saugus, pasitikintis savimi, galintis laisvai realizuoti savo mintis, tai mokymosi motyvacija taip pat bus matoma (p. 526).

Mokymosi motyvacija glaudžiai susijusi ir su mokytojo ir mokinių bendravimo ypatumais. Raižienė, Gabrielavičiūtė ir Garckija (žr. 4 pav.; 2022, p. 117) pažymi, kad mokiniui svarbu patenkinti autonomijos, kompetencijos ir sąryšingumo poreikius, nes mokymosi motyvacija kyla savaime, dėl to, kad besimokantysis natūraliai turi poreikį tobulėti, tereikia paskatinti išoriškai. Labiausiai mokinius įsitraukti į mokimąsi motyvuoja struktūruojantys ir autonomiją palaikantys bendravimo būdai, nes tai leidžia mokytis laisvanoriškai, tikėti savo gabumais bei jausti rūpestį iš aplinkos (p. 113). Tuo tarpu kontroliuojantys bendravimo būdai mokinius labiausiai demotyvuoja (p. 119).

4 pav. Mokytojų su mokiniais bendravimo būdai
Šaltinis: Raižienė, Gabrielavičiūtė ir Garckija (2022, p. 117)

Jatautaitė (2013, p. 191) išskiria, kad užsienio kalbų mokymesi reikšmingą įtaką turi vidinė ir išorinė motyvacija: vidinė motyvacija siejasi su noru pažinti dalyką, o ji būdinga tiek vyresniems, tiek jaunesniems mokiniams, tačiau silpnėja su amžiumi. Tuo tarpu išorinė motyvacija siejama su įvairiais paskatinimais, apdovanojimais kaip išoriniais mokymosi motyvatoriais (Legault, 2016, p.3), tačiau pažymima, kad jie turi būti skiriami saikingai ir tinkamu laiku, nes kitu atveju gali demotyvuoti besimokantįjį (Jatautaitė, 2013, p. 193).

Tyrėjai pažymi, kad vidinė motyvacija gali būti skatinama mokytojo dėmesiu mokiniui, kai suvokiami ne tik besimokančiojo jausmai, bet ir pastebimas noras mokytis (Jatautaitė, 2013, p. 192), o mokinio pagyrimas bei teigiama aplinka įtakoja vidinės motyvacijos atsiradimą. Išorinė motyvacija gali būti skatinama įvairiais apdovanojimais (Legault, 2016, p. 2).

Remiantis Bagdonu ir Jankauskiene (2017, p. 81), norint skatinti mokymosi motyvaciją užsienio kalbų pamokose, būtina mokymo(si) medžiagą pateikti įdomiai, leisti besimokančiajam dirbti savarankiškai, jaustis atsakingam už savo mokymąsį bei padėti suvokti įgytų žinių pritaikymą praktikoje. Kaip pagrindinį motyvacijos šaltinį, mokslininkai nurodo grįžtamąjį ryšį, pažymėdami, kad mokinys geba tinkamai įsivertinti bei reflektuoti. Svarbu palaikyti mokytojo ir besimokančiojo tarpusavio diskusiją bei bendradarbiavimą ir tinkamai parinkti mokymo(si) metodus. Minėti autoriai pastebi, kad mokymosi motyvacija yra kertinis veiksnys siekiant išmokti užsienio kalbą (p. 83).

Setiawan & Wiedarti (2020, p. 86) pateikia požymius, padedančius atpažinti motyvuotą mokinį anglų kalbos pamokose:

- atsakingai ir kruopščiai atlieka užduotis;
- drąsiai priima ir sprendžia mokymosi iššūkius;
- rodo susidomėjimą;
- mėgaujasi individualiu darbu labiau nei darbu grupėje;
- atlikdamas įprasto tipo užduotis nenuobaudžiauja;
- laisvai reiškia nuomonę pamokoje.

Autoriai atkreipia dėmesį, kad todėl yra svarbu mokytojui sugebėti atpažinti motyvacijos veiksnius pamokoje ir atitinkamai pasirinkti metodus.

Tyrimais atskleista, kad mokymosi motyvacija yra vienas iš esminių sėkmingos pamokos elementų ugdymo procese (Hernández & Flórez, 2020, p. 166), siejamas su aukštesniais pasiekimais ir mokymosi sėkme (Meşe, & Sevilen, 2021; Setiawan & Wiedarti, 2020). Pažymima, kad mokymosi motyvacija didina mokinių įsitraukimą pamokoje į mokymosi veiklas, „o, kurį rodo didesnis mokinių savarankiškumas, iniciatyvumas ir skiriamo laiko anglų kalbos žodžių mokymuisi didesnis dažnis bei trukmė“ (Streckienė ir Bukšnytė, 2022, p. 198). Alizadeh (2016, p. 11) mokymosi motyvaciją sieja ne tik su mokinio sėkmėmis ar nesėkmėmis pamokoje, bet ir sėkmingu pamokos uždavinių įgyvendinimu ir apibūdina tai kaip vedlį mokantis užsienio kalbos.

Pasak Mačianskienės ir Gelūnaitės-Malinauskienės (2014, p. 120) kalbų mokymosi motyvacija glaudžiai siejama su vidiniu pasitikėjimu savo jėgomis, pozityviu požiūriu, drąsa klysti ir išbandyti naujoves, puikia savijauta ir pozityvia mokymosi aplinka, kurią kuria visi mokymo(si) proceso dalyviai. Motyvuojanti mokymosi aplinka apibrėžiama pedagogo interakcija su mokiniais ir pedagogo kompetencija, kuri skatina mokinius siekti mokymosi tikslų, tačiau mokinių požiūris į mokymąsi gali turėti neigiamos įtakos motyvacijos skatinimui (Mačianskienė ir Gelūnaitė-Malinauskienė, 2014, p. 124). Šių tyrėjų atliktas kiekybinis tyrimas padėjo išsiaiškinti, kad mokinių mokymosi motyvacijai ypatingą postūmį turi draugiški ir pagarbūs mokinių-mokytojo santykiai, mokytojo kaip mentoriaus-pagalbininko vaidmuo, kai mokytojas išreiškia palaikymą ir skatina atrasti priimtinius mokymosi būdus pamokų metu (Mačianskienė ir Gelūnaitė-Malinauskienė, 2014, p. 126).

J. Vibulphol (2016, p. 65) akcentuoja, kad atitinkamas mokytojo elgesys ir dėstymo metodika motyvuoja mokinius mokytis anglų kalbos pamokos metu. Autonomiškas, besidomintis savo dalyku mokytojas skatina mokinius taip pat domėtis dėstomu dalyku. Mokinių vidinė motyvacija pasireiškia mokytojui suteikus galimybę mokiniui atlikti užduotis savarankiškai. Tačiau, jeigu mokymo metodai yra labai kontroliuojantys mokymosi procesą, tai skatina demotyvaciją. Jeigu pamokoje mokytojas tik pristato temą, aiškina medžiagą lentoje ir paskiria atsiskaitymus, mokinių motyvacija išlieka tik pamokos pradžioje arba mažėja ilgame laiko tarpe. Todėl itin svarbu, kad mokymosi medžiaga būtų aktuali mokiniams, paskiriamos užduotys sietųsi su realybe ir mokiniui būtų paliekama asmeninė erdvė mokymuisi (Vibulphol, 2016, p. 69).

Apibendrinant, galima išskirti pagrindinius motyvacijos tipus: vidinę ir išorinę. Vidinė mokymosi motyvacija atsiskiedžia atidžiu ir kruopščiu užduočių atlikimu, pamokos veiklų atlikimo mėgavimusi ir susidomėjimu mokymo(si) turiniu. Taip pat motyvuotas mokinys pamokos metu nebijo priimti iššūkių, atlieka tiek jam įdomias, tiek įprastas užduotis bei nebijo reikšti savo nuomonę pamokų metu. Vidinė motyvacija gali būti skatinama išorinės aplinkos palaikymu, besimokančiojo stipriųjų pusių pažinimu ir suvokimu.

Išorinė motyvacija įtakojama mokytojo ir mokinių tarpusavio interakcijos. Jei mokytojas skatina siekti mokymosi tikslų, palaiko draugiškus bei pagarbius santykius, palaiko ir padeda mokiniams pamokos metu, tai mokinio mokymosi motyvacija atsiskleis per jo pasitikėjimą savo žiniomis, nebijos klysti ir bandyti naujoves. Pozityvi mokymosi aplinka skatina pozityvų mokinių požiūrį į mokymąsi, o tai yra motyvacijos požymis. Savo dalyką mėgstančio mokytojo pavyzdys motyvuoja ir mokinius mokytis. Ne itin kontroliuojantys mokytojo reikalavimai, leidimas mokiniui užduotis atlikti savarankiškai skatina mokinius mokytis anglų kalbos. Svarbu, kad mokymosi medžiaga būtų aktuali ir susieta su realybe. Mokymosi motyvaciją taip pat skatinti padeda kuo įvairesnių metodų taikymas pamokoje, kai paliekama galimybė mokiniui pasirinkti; pozityvaus grįžtamojo ryšio suteikimas; įgytų žinių pritaikymas praktikoje bei mokytojo kaip mentoriaus pamokoje vaidmuo.

2.2. Mokymosi motyvacijos skatinimas taikant IKT anglų kalbos pamokose

Mokymosi motyvacija yra vienas iš svarbiausių veiksmingo mokymo(si) proceso elementų, kurią reikia sužadinti, todėl, mokymo(si) procese labai svarbi yra mokytojo veikla (Strečkienė ir Bukšnytė-Marmienė, 2021, p. 182). Šiuolaikinis ugdymo(si) procesas yra neišvazduojamas be interaktyvių užduočių atlikimo naudojantis išmaniaisiais įrenginiais. Iš tiesų, IKT priemonės anglų kalbos pamokose labiau motyvuoja mokinius mokytis nei tradiciniai būdai, tiesiog svarbu tinkamai pasirinkti priemones ir priderinti pagal besimokančiųjų amžių (Yumnam, 2021, p. 148).

Rezaei, Mai ir Pesaranghader (2016, p.82) teigia, kad šiuolaikinę kartą mokytis anglų kalbos motyvuoja internetinių erdvių ir mobiliųjų programėlių taikymas, nes mokymosi procesas tampa įvairesnis bei įtraukesnis. Mokydamiesi tokiu būdu, mokiniai patenkina sėkmės ir pripažinimo poreikį, supranta, kad mokymasis yra aktualus jiems, o ne mokytojams bei jaučiasi išmanantys sritį.

Kaip puikus įrankis siekiant skatinti mokinių mokymosi motyvaciją bei kurti pozityvią mokymosi aplinką pamokose atsiskleidžia žaidybinimo taikymas pamokose. Pastebima, kad taikant žaidimo elementus pamokoje, mokiniai labiau koncentruoja dėmesį ir darbą pamokoje, nes gaunamas momentinis grįžtamasis ryšis, kuris leidžia mokiniui nusimatyti tobulintinas sritis (Williyam, Yunus ir Aziz, 2014, p. 182). Sužaidybtos pamokos turinys naudojant IKT tampa artimesnis ir aktualesnis mokiniui, ypač naudojant skaitmeninius žaidimus, kuriuos galima parsisiųsti į mobiliųjį telefoną, mokymosi procese. Pasak Wichadee ir Pattanapichet (2018, p. 79) grįžtamojo ryšio gavimas žaidžiant žaidimus skatina mokinius mokytis bei įtvirtinti žinias, didina jų susidomėjimą pamokoje bei entuziazmą. Autoriai analizavo internetinės platformos *Kahoot* taikymą anglų kalbos pamokose ir išsiaiškino, kad anglų kalbos pamokos tampa patrauklesnės mokiniui dėl varžymosi žaidžiant žaidime. Nustatyta, kad *Kahoot*, kaip IKT įrankis pamokoje, motyvuoja mokinius įsitraukti į jos veiklas bei koncentruoja mokinių dėmesį dėl staigių atsakymų gavimų bei varžymosi tarpusavyje (Wichadee ir Pattanapichet, 2018, p. 79). Kitų tyrėjų (Hashim, Yunus, Embi, ir Ozir, 2017, p. 233) teigimu mokinius mokytis anglų kalbą motyvuoja *Kahoot* ir *Quizizz* internetinių programėlių taikymas, nes didina mokinių susidomėjimą pamokoje ir skatina mokinius siekti geresnių rezultatų, padeda koncentruoti dėmesį bei leidžia atsipalaiduoti.

Widyaningti & Wahidah (2021, p.150-151) tyrimas rodo, kad didžioji dalis besimokančiųjų mėgaujasi anglų kalbos mokymusi, kai yra taikomos IKT priemonės. Besimokantiesiems tokios veiklos tampa patrauklesnės ir įdomesnės, padeda koncentruoti dėmesį ir motyvuoja domėtis dėstomu dalyku (p. 154).

Yundayani, Kardijan & Herawan (2019, p. 38-39) analizuodami IKT priemonių

taikymą skatinant mokinių mokymosi motyvaciją anglų kalbos pamokose išsiaiškino, kad IKT mokiniams suteikia pasitenkinimą ir entuziazmą pamokoje, skatina aktyvų įsitraukimą į pamokos veiklas bei norą taikyti žinias praktiškai, nebijant suklysti, dirbant tiek komandoje, tiek individualiai. Tai patvirtina ir Setiawan ir Wiedarti (2020), kurie tyrė *Quizlet* programėlės taikymą anglų kalbos pamokose. Autoriai nustatė, kad šios programėlės naudojimas mokinius nusiteikia entuziastingai, skatina jų norą dalyvauti pamokoje, o tarpusavio varžymasis leidžia siekti geresnių rezultatų (p. 20). Kito mokslininko (Boualem, 2016) tyrimo duomenimis, *Microsoft Power Point* pateikčių, kaip IKT priemonės taikymas anglų kalbos pamokose motyvuoja besimokančiuosius dėl patrauklesnio vizualaus medžiagos pateikimo ir paties įrankio šiuolaikiškumo. Motyvacija pasireiškia įsitraukimu į pamoką, pozityvaus mikroklimato vyravimu pamokoje bei dėmesio koncentravimu (Boualem, 2016, p. 5).

Streckienė ir Bukšnytė-Marmienė (2021) tirdamos *Quizlet* įrankio taikymą skatinant mokinių mokymosi motyvaciją anglų kalbos pamokose, pažymi, kad mokinių mokymosi motyvacija pasireiškia per norą stebėti savo pažangą, galimybę pasirinkti iš programėlės užduočių įvairovės bei galimybę varžytis tarpusavyje (Streckienė ir Marmienė, 2021, p. 184).

Mokiniai, anglų kalbos pamokas, kuriose taikoma IKT priemonės, tokios kaip kompiuterinė įranga ir mobilusis telefonas, vertina palankiai dėl jų efektyvumo mokantis ir smagumo atliekant užduotis. Todėl galima daryti išvadą, kad IKT taikymas pamokose yra naudingas mokantis (Donal, Antoni & Kasyulit, 2019, p. 79).

Yundayani, Kardijan & Herawan (2019, p. 39) atliktas tyrimas rodo, kad IKT priemonės suteikia galimybę mokiniams jaustis jaukiai bendradarbiaujant tarpusavyje bei jiems pavyksta geriau įsisavinti pamokos medžiagą. Autoriai pažymi, kad mokiniai labiau pasitiki turimais įgūdžiais praktikuojant užsienio kalbą, o IKT taip pat leidžia sudaryti ar parinkti užduotis pagal gyvenimiškas situacijas. Tai tiesiogiai siejasi su motyvacija.

Tyrimu (Hussien & Norizan 2019, p. 1200) nustatyta, kad mokymosi motyvacija taikant IKT atsiskleidžia besimokančiųjų noru dalyvauti pamokoje ir su nekantrumu laukti kitos; geresniu žinių įsisavinimu nei tradicinio mokymo(si) metu; teigiamų emocijų sužadiniu pamokoje bei susidomėjimu pamokoje.

Tubagus & Reli (2021, p. 31) atliktas tyrimas atskleidė, kad mokiniai IKT priemones vertina palankiai, nes tai yra jų kasdienybės dalis. Mokslininkai pabrėžia, kad derėtų šias priemones taikyti tokiais tikslais pamokoje, kaip jos yra taikomos mokinių laisvalaikio metu. Pavyzdžiui, socialiniai tinklai – bendravimui, *Youtube* – vaizdo įrašų peržiūrai ar žaidimai – žaidimams.

Bhattarai (2021) taip pat išvelgė IKT sąsajas su mokymosi motyvacija. Pasak autoriaus, skaitmenizuotas pasaulis visada žavi šiuolaikinius mokinius, todėl jie noriai dirba su šiomis priemonėmis. Taip mokymosi procesas virsta patrauklesniu ir įdomesniu, o tai skatina besimokančiuosius ne tik

įsitraukti į mokymosi veiklas, bet ir pasiekti gerų rezultatų (p. 202, sudaro galimybę mokytis savu tempu ir pagal asmeninius gebėjimus (p. 203).

Joshi & Paudel (2019, p. 74) atliktas tyrimas parodė, kad internetinių tinklapių, el. pašto, multimedijos ir kitų IKT priemonių naudojimas mokymo(si) procese leidžia įvairiau ir įdomiau pateikti mokymo(si) turinį, todėl mokiniai jaučiasi motyvuojami.

Caldwell (2020, p. 195) tyrime dalyvavę respondentai nurodė, kad jie palankiai vertina mokytojo taikomas IKT priemones pamokoje ir tai yra efektyviau nei tradiciniai mokymo būdai. Tyrimas atskleidė, kad IKT naudojimas mokinius įtraukia atliekant užduotis, jaučiamas geras klasės mikroklimatas, suaktyvėja noras domėtis ir visa tai motyvuoja mokytis.

Išanalizavus mokslinę literatūrą, galima teigti, kad IKT priemonės, taikomi anglų kalbos pamokose, skatina mokinių mokymosi motyvaciją, todėl tradicinius motyvavimo būdus reikia papildyti. Įvairių internetinių bei mobiliųjų programėlių ar žaidimų taikymas skatina mokinių susidomėjimą pamokoje, kadangi pamokos medžiagos pateikimas yra patrauklesnis, o pamokos turinys tampa aktualesnis. Akcentuotina gaunamo tiesioginio grįžtamojo ryšio svarba, nes IKT suteikia galimybę stebėti asmeninę pažangą, o tai motyvuoja mokinius. IKT priemonių taikymas anglų kalbos pamokose kuria pozityvų mikroklimatą, kas leidžia mokiniams aktyviau įsitraukti į pamokos veiklas bei koncentruoti dėmesį. Tokioje aplinkoje besimokantys mokiniai yra nusiteikę entuziastingai, nebijo klysti tiek dirbant individualiai, tiek komandoje. Pamokos medžiaga įsisavinama paprasčiau, nes jaučiamas didesnis susidomėjimas dėstomu dalyku. IKT priemonės įgalina mokinį pasitikėti savo gebėjimais, jausti pasitenkinimą, aktyviai įsitraukti į mokymo(si) procesą, praktiškai taikyti žinias ir nebijoti klysti. Šios priemonės yra palankiai vertinamos besimokančiųjų tarpe.

2.3.Skyriaus išvados

- Mokymosi motyvacija traktuojama kaip vienas esminių veiksnių ir sėkmingos pamokos elementų mokantis užsienio kalbos, todėl yra svarbu mokinius skatinti mokytis patraukliai pateikiant pamokos medžiagą, derinant ją su tinkamai parinktais mokymo metodais; leidžiant mokiniui dirbti tiek savarankiškai ugdant atsakomybės jausmą, tiek bendradarbiaujant; taikant žinias praktiškai.
- Motyvuotas mokinytis anglų kalbos pamokoje: atsakingai ir kruopščiai atlieka užduotis; drąsiai priima ir sprendžia mokymosi iššūkius; rodo susidomėjimą; laisvai reiškia nuomonę pamokoje; pasitiki savo jėgomis bei mėgaujasi įvairia pamokos veikla.
- Mokymosi medžiagos aktualumas, paskiriamų užduočių sutapimas su realybe ir paliekama asmeninė erdvė mokymuisi yra vieni iš kertinių motyvacijos skatinimo veiksnių. Pažymėtina, kad mokytojo vaidmuo yra taip pat svarbus skatinant mokymosi motyvaciją, nes titinkamas

mokytojo elgesys ir dėstymo metodika motyvuoja mokinius mokytis, o autonomiškas, besidomintis savo dalyku mokytojas skatina mokinius domėtis dėstomu dalyku.

- Pagrindiniai mokymosi motyvacijos skatinimo būdai yra galimybė mokiniui rinktis; savilaikis pagalbos skirimas mokiniui besimokant; pozityvaus atgalinio ryšio suteikimas; pagarbių tarpusavio santykių palaikymas; puikūs pamokos organizavimo ir valdymo įgūdžiai taikant įvairius mokymo metodus bei tinkamai valdant laiką; besimokančiojo kompetencijų pastebėjimas ir pripažinimas; kūrybiškumo skatinimas; aiškus ir konkretus žinių įvertinimas; autonomiją palaikančių bendravimo būdų ir bendradarbiavimo skatinimas bei verbalinis ir pozityvus mokinio pasiekimų įvertinimas;
- Tyrimai rodo, kad IKT priemonių interaktyvumas ir šiuolaikiškumas skatina mokinių mokymosi motyvaciją. Nustatyta, kad IKT taikymas pamokoje entuziastingai nuteikia mokinius darbui; kelia susidomėjimą dalyku savo vizualiai patraukliu pateikimu ir galimybe rinktis iš užduočių įvairovės; įtraukia mokiniu į pamokos veiklas; padeda koncentruoti mokinių dėmesį; leidžia bendradarbiauti tarpusavyje, taip geriau įsisavinant pamokos medžiagą; leidžia parinkti gyvenimiškų situacijų užduotis; sudaro galimybę besimokančiajam stebėti savo pažangą ir gauti grįžtamąjį ryšį akimirksniu.
- Mokinių mokymosi motyvacija taikant IKT anglų kalbos pamokoje pasireiškia: mokinio dėmesio sutelkimu į pamokos veiklas; susidomėjimu dėstomu dalyku; noru varžytis ir palyginti mokymosi pasiekimus su bendraamžiais; noru praktiškai taikyti įgytas žinias, nebijant klysti, dirbant tiek grupėje, tiek individualiai; pasitikėjimu savo įgūdžiais; nekantrumu laukiant kitos pamokos ir pozityvių emocijų sužadiniu pamokoje.

3. IKT TAIKYMO GALIMYBĖS ANGLŲ KALBOS PAMOKOSE SKATINANT MOKINIŲ MOKYMOSI MOTYVACIJĄ TYRIMAS

3.1. Empirinio tyrimo metodologija

3.1.3. Tyrimo metodo pasirinkimas

Siekiant atskleisti IKT taikymo, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją, galimybes pasirinkta kokybinio tyrimo prieiga (Rupšienė, 2007; Gill, Stewart, Treasure ir Chadwick, 2008, Brymanas, 2008; Bitinas, 2013; Cropley, 2015). Kokybinis tyrimas pasirinktas, nes leidžia laisvai tyrimo dalyviams išreikšti mintis apie savo patirtis, o tyrėjas gali interpretuoti atvejus visumos kontekste, atsižvelgiant į atskleistas kategorijas bei gilinantis į detales (Bitinas, 2013). Taip pat kokybinis tyrimas leidžia tirti ir interpretuoti kiekvieno mokytojo patirtį, o bendrus duomenis susieti su visos mokytojų bendruomenės patirtimi, nes tyrėjas gauna išsamius ir argumentuotus atsakymus (Rupšienė, 2007; Bitinas, 2013). Pasak Bitino (2013) kokybinis tyrimas leidžia interpretuoti duomenis, nes tyrėjas kaupia metodologinę ir konceptualiąją patirtį, gali įžvelgti veiksnius, lemiančius duomenų turinį. Gaižauskaitės ir Valavičienės (2016, p. 23), ir Cropley (2015, p. 42) teigimu, kokybinis tyrimas yra lankstus, nes leidžia tyrėjui rinkti duomenis papildomai jei jie yra neprisotinti, o apdorojant duomenis - padaryti išvadas bei rasti tarpusavio sąsajas.

Tyrimo dalyviai yra anglų kalbos mokytojai dirbantys tik I-IV gimnazinėse klasėse ir taikantys IKT, o tai yra mažai tirtas šio ugdymo reiškinių aspektas, todėl kokybinis tyrimas padės tirti temą ir atskleisti ryšius.

3.1.2. Tyrimo duomenų rinkimo instrumentas

Siekiant gauti išsamius atsakymus ir kuo geriau suprasti tyrimo dalyvio patirtis, pasirinktas **giluminis interviu**, (Rupšienė, 2007; Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Mokslininkų teigimu, tokio tipo interviu leidžia suprasti analizuojamos temos esmę bei pastebėti nežinomų niuansų (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016, p. 82), įtraukti lengviausiai bendradarbiaujančius informantus, kurie suteiktų vertingos informacijos (Rupšienė, 2007, p. 70). Esant poreikiui, tyrimą gali vykdyti keliais etapais vis papildant klausimyną, kas leidžia nagrinėti problemą išsamiau (Rupšienė, 2007, p. 71). Norint išsiaiškinti IKT taikymo galimybes skatinant mokinių mokymosi motyvaciją anglų kalbos pamokose, svarbu rinkti informaciją iš kiekvieno tyrimo dalyvio perspektyvos, o vėliau, bendrus duomenis apdoroti (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016, p. 81).

Tyrimo instrumentą sudarė aštuoni atvirieji klausimai, kurie skatino informantus kalbėti išsamiai, dalinti savąja patirtimi apie taikomas IKT priemones ir kaip jos veikia mokinių mokymosi motyvaciją:

1. Kaip Jūs pamokoje pamatote mokinių mokymosi motyvaciją? Kaip ji atsiskleidžia? Pagal kokius požymius tai suprantate?
2. Motyvuoti mokinius galima įvairiais būdais, o kaip jūs stengiatės skatinti mokinių mokymosi motyvaciją? Pateikite pavyzdžių.
3. Kokias priemones / būdus taikote skatindami mokinių mokymosi motyvaciją?
4. Kokias IKT priemones taikote, kurios motyvuoja mokinius mokytis?
5. Pasidalinkite savo rekomendacijomis apie pasiteisinusias priemones.
6. Galbūt taikėte tam tikras IKT priemones, kurios buvo rekomenduojamos, tačiau pastebėjote, kad jos neskatina mokinių mokymosi motyvacijos? Kokios priežastys galėjo tai lemti?
7. Pasidalinkite sėkmingos pamokos pavyzdžiu, kurios metu taikėte IKT ir pastebėjote, kad mokiniai buvo motyvuoti.
8. Kas Jus, kaip mokytoją, skatina ieškoti būdų kaip skatinti mokinių mokymosi motyvaciją?

Kaip nurodo Rupšienė (2007, p. 71), Gaižauskaitė ir Valavičienė (2016, p. 83), giluminis interviu įgalina tyrėją užduodamus klausimus paaiškinti ar išplėsti, arba esant poreikiui keisti jų eiliškumą. Tam, kad pokalbis interviu metu būtų atviresnis ir kuo išsamesnis, rekomenduojami skatinamieji klausimai, kurie skatina tyrimo dalyvį kalbėti papildomai (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016, p. 127). Todėl, jei informantas į klausimą atsakytų nepakankamai išsamiai, klausimas būtų paaiškinamas arba užduodami papildomi klausimai (Cropley, 2015, p. 103). Remiantis L. Rupšiene (2007, p. 76), P. Gill, K. Stewart, E. Treasure ir B. Chadwick (2008, p. 293) ir A. Cropley (2015, p. 105) atliekant giluminį interviu vyrauja ilgi tyrimo dalyvio pasisakymai, todėl rekomenduojama pokalbį įrašyti, kad vėliau būtų galima jį analizuoti detaliau. Su informantų sutikimu, visi interviu buvo užfiksuoti diktofono pagalba ir išsaugotos jų elektroninės versijos. Surinkti interviu buvo nuasmeninti ir transkribuojami. Pateikiamas transkribuoto interviu pavyzdys ... priede. Interviu metodo taikymo metu, tyrimo vieta pasirenkama atsižvelgiant į informanto pageidavimą, tyrimo dalyviui patogioje ir komfortiškoje aplinkoje (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016, p. 101). Šis metodas gali būti vykdomas gyvai, susitinkant su informantu jo darbo vietoje arba nuotoliniu būdu, dalyvaujant vaizdo konferencijoje, arba elektroniniu paštu. Šio tyrimo metu, 4 interviu vyko susitikus gyvai, mokytojų darbo vietoje, atskirame kabinete, o 3 pokalbiai vyko nuotoliu, naudojantis internetinėmis pokalbių platformomis, nes tokį norą išreiškė informantai.

Gauti duomenys buvo apdorojami pagal B. Bitino (2006, p. 305) ir I. Gaižauskaitės ir N. Valavičienės (2016, p. 355) nurodytus žingsnius:

1. Sutvarkomas analizuojamas tekstas – tyrimų dalyvių atsakymai, nepažeidžiant turinio, surašomi į tekstą.
2. Interviu įrašai yra sukoduojami ir nuasmeninami.
3. Tekstai yra perskaitomi kelis kartus.
4. Analizuojami duomenys ir ieškoma žodžių ar žodžių junginių, kurie siejasi su nagrinėjama tema.
5. Rasti raktažodžiai skirstomi į kategorijas, o pastarosios į subkategorijas.
6. Interpretuojami ir aprašomi rezultatai.

3.1.3. Tyrimo imtis

Kokybiniai tyrimai nesiremia reprezentatyvumu populiacijai, todėl rezultatų pagrįstumas siejamas su prisotintais duomenimis, o ne imties dydžiu (Patton, 2002). Kokybinuose tyrimuose vyrauja mažos imtys, tačiau jei nepakankama duomenų, imtis visada gali būti didinama. Nauji interviu imami tol, kol informacija pradeda kartotis, o duomenys tampa prisotinti. Kita vertus, yra prasminga nusiimti pirminį imties dydį ir atlikus interviu spręsti ar pakankamai surinkta duomenų (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016, p. 40-41).

Tyrimo dalyvių atranka kokybinuose tyrimuose nėra taip aiškiai apibrėžta kaip kiekybinuose tyrimuose, todėl remiantis tikslinės atrankos metodu (p. 37), pasirinkta ekspertinė imtis, tiksliai požymiams apie tiriamąjį objektą gauti (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016; Bitinas, 2006). Magistrinio darbo tema glaudžiai siejasi su IKT taikymu anglų kalbos pamokose, todėl šiame kokybiniame tyrime dalyviai pasirinkti remiantis kriterinės atrankos metodu: interviu dalyviai - Vilniaus miesto, anglų kalbos mokytojai, kurie taiko IKT ugdymo procese ne mažiau trejus metus I – IV gimnazijos klasėse. Remiantis Gaižauskaite ir Valavičiene (2016, p. 115), sudaryta informantų charakteristikos lentelė (2 lentelė).

2 lentelė. Informantų charakteristika

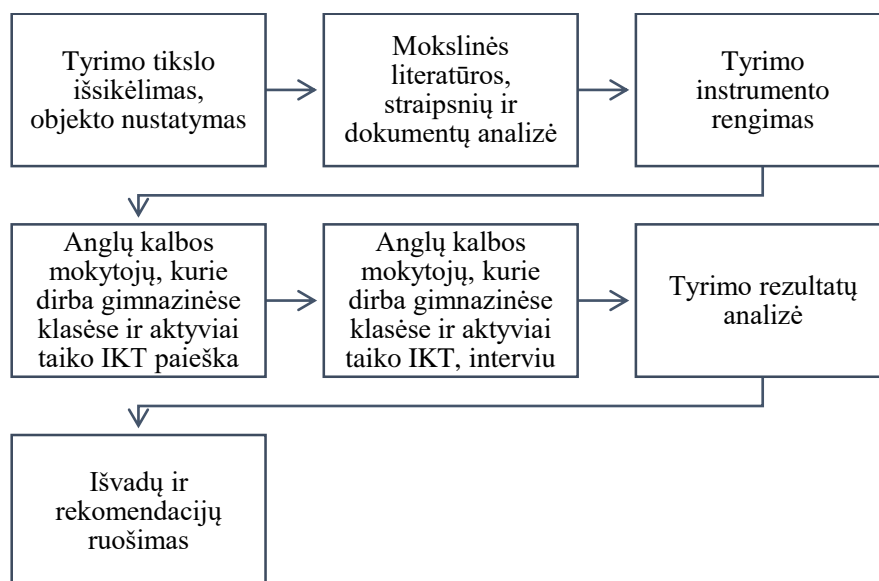
Imties dydis	n=7
Darbo stažo mokykloje vidurkis	19 metų
Pasiskirstymas pagal mokyklos tipą	7 gimnazijos, 5 skirtingos mokyklos
Pasiskirstymas pagal dėstomą dalyką	7 anglų kalbos mokytojos
Išsilavinimas	3 informantai turi magistro kvalifikacijos laipsnį, 4 informantai turi bakalauro išsilavinimą
Kvalifikacinė kategorija	1 informantas – vyr. mokytojas 3 informantai – mokytojai metodininkai 3 informantai – mokytojai ekspertai

Vilniaus miesto mokytojai pasirinkti remiantis patogiosios imties sudarymo principu, nes pasirinktas miestas, kuriame gyvena tyrėjas. Apklausus pirmus 3 mokytojus, taikytas „*sniego gniūžties*“ imties sudarymo principas, kai sekantys informantai yra rekomenduojami apklaustųjų kolegų. Duomenų nuasmeninimo tikslais tyrimo dalyviai koduojami: I1, I2, I3, I4, I5, I6, I7. Interviu įrašyti diktofono pagalba, vėliau buvo transkribuojami. Surinkta informacija apdorojama tekste ieškant kategorijų ir subkategorijų, pateikiama schemų principu. Vėliau duomenys interpretuojami ir pateikiamos išvados su rekomendacijomis.

Interviu truko nuo 30 min iki 60 min. Informacijos pasikartojimas ir prisistotinimas pastebėtas apklausus 7 informantą.

3.1.4. Tyrimo organizavimas

Remiantis A Brymano (2008, p. 378-381) ir I. Gaižauskaitės ir N. Valavičienės (2016, p. 157-158) pateiktais tyrimo organizavimo žingsniais, tyrimas vyko šia eiga (žr. 5 pav.):

5 pav. Tyrimo etapų loginė schema

Šaltinis: darbo autorės sudarytas paveikslas.

1 etapas. Išsikelti tyrimo tikslas ir uždaviniai, apibrėžtas tyrimo objektas.

2 etapas. Analizuojama mokslinė literatūra ir dokumentai. Remiantis turima informacija, modeliuojama tyrimo metodologija.

3 etapas. Rengiamas tyrimo instrumentas: formuluojami interviu klausimai anglų kalbos mokytojams.

4 *etapas*. Atliekama anglų kalbos mokytojų, dirbančių gimnazinėse klasėse ir aktyviai taikančių IKT, paieška.

5 *etapas*. Vykdomi anglų kalbos mokytojų, dirbančių gimnazinėse klasėse ir aktyviai taikančių IKT, interviu, siekiant surinkti tyrimo duomenis.

6 *etapas*. Analizuojami, apibendrinami ir diskutuojami duomenys.

7 *etapas*. Remiantis mokslinės literatūros analize ir gautais tyrimo duomenimis, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

Išanalizavus mokslinę literatūrą ir pasirengus giluminio interviu klausimus, buvo pradėta tikslinė anglų kalbos mokytojų, dėstančių gimnazinėse klasėse ir aktyviai taikančių IKT paieška. Mokslinės praktikos metu, mokyklos vadovybė buvo supažindinta su atliekamo magistrinio darbo tema bei numatyto tyrimo žingsniais. Gavus mokyklos administracijos leidimą, tyrime dalyvauti buvo pakviesti anglų kalbos mokytojai, jie supažindinti su tyrimu ir tyrimas pradėtas vykdyti. Interviu metu mokytojai noriai dalijosi patirtimi, kaip IKT skatina mokinių mokymosi motyvaciją mokantis anglų kalbos. Apklausus pirmąsias dvi mokytojas ekspertes ir vyresniąją mokytoją, toliau imtis buvo formuojama taikant „*sniego gniūžtės*“ metodą.

3.1.5. Tyrimo etika

Laikantis tyrimo etikos principų, prieš atliekant interviu, visi tyrimo dalyviai buvo supažindinti su tyrimo tikslu, eiga, tyrimo dalyvių teisėmis ir gautų duomenų panaudojimu (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016, p. 60). Laikas, vieta ir trukmė iš anksto suderinti su tyrimo dalyviais.

Remiantis L. Rupšiene (2007, p. 52-55), tyrimas buvo vykdomas laikantis pagrindinių tyrimo etikos principų: laisvanoriškumo, sutikimo, konfidencialumo ir anonimiškumo.

Laisvanoriškumas. Visi tyrimo dalyviai galėjo pasirinkti dalyvauti ar nedalyvauti tyrime, todėl jie tai darė laisvanoriškai. Informantai buvo iš anksto supažindinti su šiuo principu ir pakviesti į interviu tie, kurie sutiko dalyvauti.

Sutikimas. Prieš atliekant interviu, būtina tyrimo dalyvį supažindinti su tyrimo tikslu ir uždaviniais, jo eiga bei gauti tiriamojo sutikimą. Tyrimo dalyviai davė žodinius sutikimus ir kad jų pateikta informacija būtų apibendrintai naudojama magistriniame darbe.

Konfidencialumas. Tyrimo metu buvo laikomasi konfidencialumo ir jokia asmeninė informacija susijusi su asmeniu nebuvo viešinama. Asmeninė informacija apie tyrimo dalyvius yra žinoma tik tyrėjui ir niekur neviešinama.

Anonimiškumo. Laikantis anonimiškumo principo svarbu neatskleisti tyrimo dalyvių tapatybių, todėl informantų vardai buvo koduojami, o visa tyrimo medžiaga pateikiama apibendrinta.

Sąžiningumas. Tyrėjas įsipareigoja neklastoti duomenų ar kitaip iškraipyti surinktą informaciją. Empirinėje dalyje pateikiamos neiškraipytos tyrimo dalyvių citatos, o jomis remiantis interpretuojami duomenys.

3.1.6. Tyrimo patikimumas ir validumas

Kokybinis tyrimas yra ilgas procesas, todėl rezultatų kokybės užtikrinimas trunka nuo tyrimo pradžios iki pabaigos. Atlikto kokybinio tyrimo rezultatai turi būti patikimi ir validūs norint įrodyti jo kokybę (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016, p. 30, 33). Pasak L. Rupšienės (2007, p. 38), validumas ir patikimumas yra du pagrindiniai kokybiško tyrimo bruožai. Validumas glaudžiai siejamas su tyrimo išsikeltais uždaviniais, duomenų rinkimo ir apdorojimų metodais, tyrimo eiga ir išvadų pagrįstumu, nes tyrimo imties svarba yra traktuojama kitaip nei kiekybiniuose tyrimuose (Rupšienė, 2007, p. 39-40). Vidinį validumą galima pagrįsti tyrimo rezultatus pateikiant informantams ir gaunant pritarimą, kad duomenys tikslingi bei atitinka jų požiūrius (Rupšienė, 2007, p. 43). Išorinis validumas grindžiamas detaliu tyrimo IKT taikymo galimybės anglų kalbos pamokose skatinant mokinių mokymosi motyvaciją rezultatų aprašymu. Toks aprašymas leidžia tyrimo ataskaitos skaitytojams suvokti, kur rezultatus gali pritaikyti (Rupšienė, 2007, p. 45).

Validumas kokybiniame tyrime užtikrinamas laikantis metodologinių reikalavimų kiekviename tyrimo etape, o tai glaudžiai siejasi su tyrimo patikimumu, kai tyrimo rezultatai gali kartotis su kitais informantais, kitose situacijose ar taikant kitus duomenų rinkimo ir apdorojimo metodus (Rupšienė, 2007; Cropley 2015).

3.1.7. Tyrimo ribotumas

Vienas iš šio tyrimo ribotumų yra lokalumas, nes apklausti mokytojai dirbantys tik Vilniaus mieste. Taip pat yra sudėtinga įvertinti mokytojų IKT taikymo dažnumą pamokose, kaip dažnai taiko šia priemones, nes pasitikima tik informanto pateikta informacija. Atliktas kokybinis tyrimas atskleidžia tik anglų kalbos mokytojų, dirbančių gimnazinėse klasėse patirtis taikant IKT skatinant mokinių mokymosi motyvaciją.

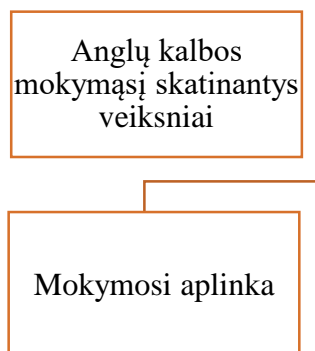
3.2. Empirinio tyrimo rezultatų analizė

3.2.1. Tyrimo rezultatai ir jų aptarimas

Tyrimo duomenys atskleidė IKT taikymo galimybes anglų kalbos pamokose skatinant mokinių mokymosi motyvaciją. Kokybinio tyrimo metu išsiskyrė šios temos: anglų kalbos mokymąsi skatinantys veiksniai; mokymosi motyvacijos raiškos požymiai; mokinių mokymosi nemotyvacijos priežastys; mokinių mokymosi motyvacijos skatinimo galimybės, IKT priemonės skatinančios mokymosi motyvaciją, veiksniai, sąlygojantys mokytojų motyvaciją taikyti IKT ir nepasiteisinusios IKT priemonės skatinant mokymosi motyvaciją.

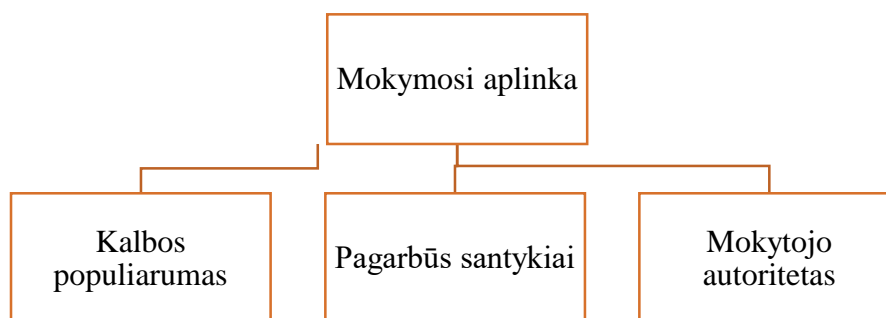
Anglų kalbos mokymąsi skatinantys veiksniai

Tyrimo duomenys atskleidė anglų kalbos mokymąsi skatinančius veiksnius. Tema detalizuota mokymosi aplinkos kategorija (6 pav.).

6 pav. Anglų kalbos mokymąsi skatinantys veiksniai

Kategoriją „Mokymosi aplinka“ sudaro šios subkategorijos: kalbos populiarumas, pagarbūs santykiai ir mokytojo autoritetas (7 pav.).

7 pav. Mokymosi aplinka

Anglų kalbos paplitimas įvairiose gyvenimo srityse skatina mokinius ją mokytis:

„<...> anglų kalba <...> praktiškai visur yra reikalinga <...> . Tiek siekiant karjeros, tiek stojant, <...> anglų kalba yra būtina šiuolaikiniame pasaulyje.“ (I2)

„<...> dauguma mokinių yra motyvuoti, nes tai yra Lingua Francais, kurios reikės ateityje ir kurią jie jau aktyviai naudojami, <...> naudodami socialinius tinklus, žiūrėdami video per Youtube <...> skaitydami ar žiūrėdami filmus <...>.“ (I3)

Pagarbūs tarpusavio mokinio-mokytojo santykiai žadina norą domėtis anglų kalba:

„<...> klasės mikroklimatas, mokymosi aplinka <...>. Pozityvus mikroklimatas – tai yra labai geri <...> tarpusavio santykiai tarp mokinio ir mokytojo, kai mokinys nebijo klausti, nebijo suklysti, nebijo kalbėti, suklydęs pasitaisyti ir netgi gal kelis kartus perklausti ir išsiaiškinti, kas neaišku. <...> Jeigu nėra gerų santykių tarp mokinio ir mokytojo, <...> pamoka gali ir visiškai nepavykti.“ (I2)

Tyrimo metu išaiškėjo, kad mokytojo autoritetas taip pat yra reikšmingas veiksnys skatinantis mokinius mokytis:

„<...> priklauso nuo paties mokytojo asmenybės. Jeigu tau nėra vienodai kaip tam mokiniui sekasi, tai tu stengiesi būti jo mūza. Kartais užtenka atsistoti šalia ir pažiūrėti kaip mokiniui sekasi dirbti, kartais tiesiog gal kažką taip draugiškai patarti, kai tu matai šalia stovėdamas, kad kažkas ne taip yra atliekama, pasakyti, tiesiog užvesti ant to kelio.“ (I4)

Apibendrinant anglų kalbos mokymąsi sąlygojančius veiksnius nustatyta, kad šios užsienio kalbos populiarumas įvairiose gyvenimo srityse, pagarbūs tarpusavio santykiai tarp mokinio ir mokytojo bei autoritetingas mokytojas skatina mokinius mokytis anglų kalbą.

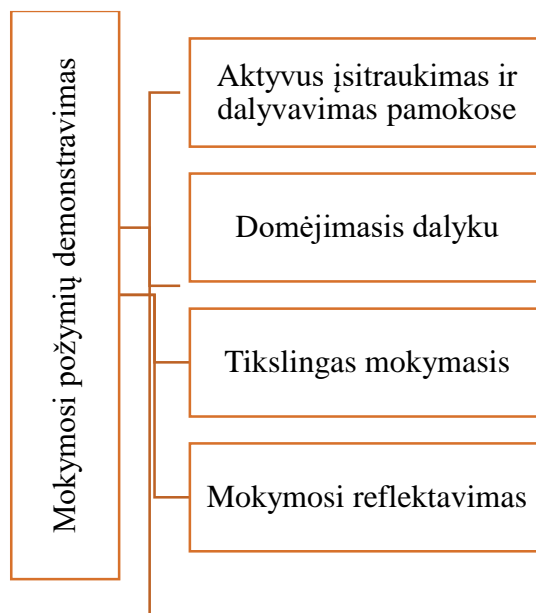
Mokymosi motyvacijos raiškos požymiai

Analizuojant tyrimo duomenis tema „Mokymosi motyvacijos raiškos požymiai“ detalizuota šiomis kategorijomis: mokymosi požymių demonstravimas ir asmeninių savybių raiška (8 pav.).

8 pav. Mokymosi motyvacijos raiškos požymiai

Pirmąją kategoriją „Mokymosi požymių demonstravimas” papildo šios subkategorijos: aktyvus įsitraukimas ir dalyvavimas pamokose, domėjimasis dalyku, tikslingas mokymasis ir mokymosi reflektavimas (9 pav.).

9 pav. Mokymosi požymių demonstravimas

Mokytojai pastebi, kad mokinių mokymosi motyvacija atsiskleidžia aktyviu įsitraukimu ir dalyvavimu pamokoje, nes mokiniai kelia ir užduoda klausimus, domisi ir diskutuoja pateikta tema bei aktyviai dirba pamokoje:

„Jeigu būna motyvuoti mokiniai, tai jie klausia klausimus, diskutuoja. Em. išsako savo mintis...“ (I1)

„Ko gero, tiksliau, dar parodo jų įsitraukimas į pamoką. Tai lengviau pamatyti su mokiniais, kurie aktyviai dalyvauja, kurie patys noriai atsakinėja į klausimus, pavyzdžiui, arba dalinasi atsakymais. <...> galima sakyti net gi greitai, jeigu jų paklausi, kad jie jau galvoje turi kažkokį atsakymą ir kaip greitai jie gali su juo pasidalinti arba paremti savo nuomonę.“ (I3)

„<...> visuomet aktyviai dirba pamokoje ir kažką domisi. <...> Jie įsitraukia ir viską daro laiku.“ (I7)

Tyrimo metu buvo atskleista, kad motyvuoti mokiniai domisi dalyku ne tik pamokos metu, tačiau ir jai pasibaigus, nori sužinoti daugiau:

„<...> ir net gi po skambučio išėję dar jie ginčijasi arba dar kažkas tai diskutuoja toliau eidami po pamokos.“ (I1)

„<...> mokiniams būtų įdomu. Ir jeigu kaip ir pačiam žmogui - tai kas tau yra įdomu, tai yra lengva ir tai tave motyvuoja.“ (I4)

„<...> domisi kryptingai, <...> nori įsigilinti į kiekvieną dalyką, kažkiek bent jau giliau. <...> ne tik, kad atlieka tas užduotis, bet jisai visada užduoda klausimą, o kodėl, o kaip čia, o kodėl čia taip? <...> jisai nori sužinoti daugiau..... smalsus jisai <...>.“ (I6)

Kitas motyvacijos požymis išryškėjęs interviu metu, tai tikslingas mokymasis, kai mokinys žino mokymosi tikslą ir sistemingai siekia mokymosi pažangos:

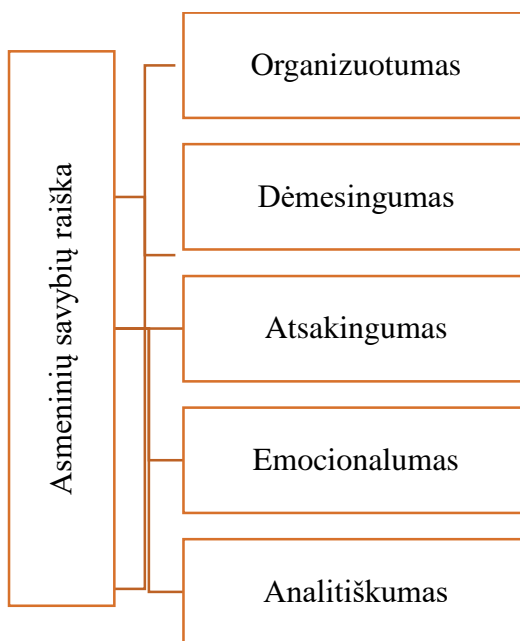
„Ypatingai motyvuotas mokinys yra tada, kai jisai žino koks yra pamokos tikslas ir būtent, kad tas tikslas yra aktualus jam.“ (I4)

„<...> motyvacija yra šiek tiek kaip ir ambicingumas <...>. <...> stengiasi visada ir siekia labai aukštesnio rezultato.<...> nenuleidžia rankų ir vėl kitas būna.“ (I6)

Mokytojai pastebi, kad motyvuoti mokiniai reflektuoja savo mokymąsi tinkamai įvardindami pamokos esmę arba save įsivertindami:

„<...> tai kaip mokiniai išmoksta save įsivertinti <...>. Kai aš jau girdžiu, kad mokinys pasako esmę, sugeba susimąstyti ir nusistatyti ką jis čia išmoko arba ko jis nori išmokti <...>.“ (I5)

Antrąją kategoriją „Asmeninių savybių raiška“ sudaro šios subkategorijos: organizuotumas, dėmesingumas, atsakingumas, emocionalumas ir analitiškumas (10 pav.).

10 pav. Asmeninių savybių raiška

Tyrimo metu atsiskleidė, kad mokymosi motyvacija pasireiškia organizuotumu planuojant savo veiklas ir laiką bei mokinio pareigų vykdymu:

„<...> motyvuotesni mokiniai, jie labai gražiai susideda savo planus ir tų planų laikosi ir stebi <...>.“ (II)

„<...> ir laiką savo reguliuojantį. <...>. Na aišku, tokios smulkmenos kaip priemonių turėjimas, pasiruošimas <...>.“ (I6)

Pedagogai pažymi, kad motyvuoti mokiniai pasižymi dėmesingumu:

„<...> kad jiems nenusibosta, kad jie ilgiau išlaiko dėmesį ties tom veiklom <...>.“ (I1)

„<...> tai yra kūno kalba. Pavyzdžiui, ar mokiniai yra nukreipę žvilgsnį į lentą, jeigu aš ro-
dau kažkokią informaciją, arba į mane, jeigu aš kalbu, arba dirba su savo resursais sąsiuvinį, tele-
fonais ir taip toliau, jeigu yra užduotos tam tikros užduotys, nes tai parodo jų fokusą.“ (I3)

„<...> įvardinčiau kaip susikaupusį darbui, nesiblaškantį; atidžiai klausantį ir skaitantį už-
duotis.“ (I6)

Tyrimo metu atsakingumas išryškėjo kaip mokymosi motyvacijos požymis:

„<...> visuomet atlieka namų darbus <...>.“ (I7)

Pedagogai mokymosi motyvaciją atpažįsta pagal mokinių emocijas:

„<...> pagal emocijas, jeigu mokiniai nemotyvuoti, tai būna arba apatija, arba pyktis, arba
susierzinimas.“ (I1)

Motyvuoti mokiniai pasižymi analitiniu bei kritiniu mąstymu:

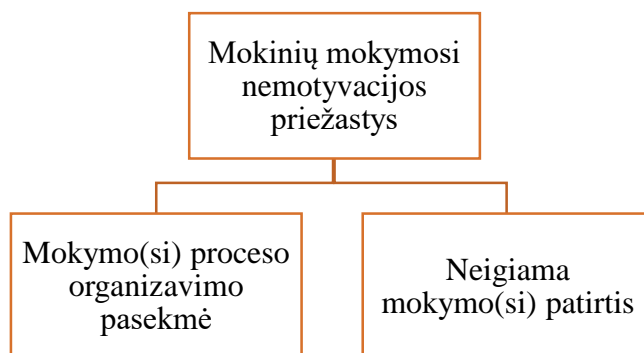
„<...> pagal tai, kokius klausimus mokiniai užduoda.“ (I5)

„<...> mąsto kritiškai, <...>.“ (I6)

Apibendrinant mokymosi motyvacijos raiškos požymius nustatyta, kad mokymosi motyvacija pasireiškia tokiu mokymosi požymių demonstravimu kaip aktyviu įsitraukimu ir dalyvavimu pamokoje; domėjimusi dalyku ne tik pamokos metu, bet ir po jos; tikslingu mokymusi ir mokymosi reflek-
tavimu bei asmeninių savybių raiška tokiomis kaip organizuotumas, dėmesingumas, atsakingumas,
emocionalumas ir analitiškumas.

Mokinių mokymosi nemotyvacijos priežastys

Retais atvejais, tačiau pasitaiko nemotyvuotų mokyti mokinių, todėl tyrimo duomenys atskleidė dar vieną temą „Mokinių mokymosi nemotyvacijos priežastys“. Ši tema apibrėžta dviem kate-
gorijomis: mokymo(si) proceso organizavimo pasekmė ir neigiama mokymo(si) patirtis (11 pav.).

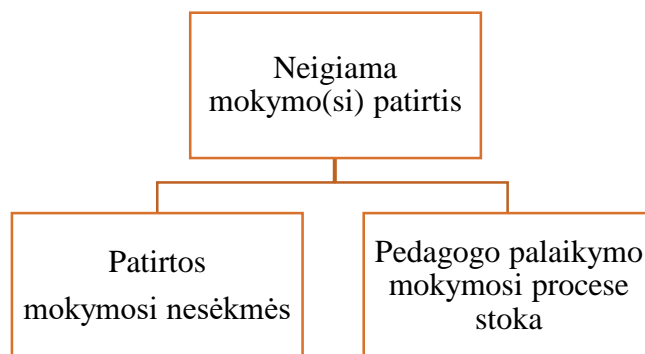
11 pav. Mokinių mokymosi nemotyvacijos priežastys

Tyrimo metu mokytojai atskleidė, kad pastebi mokinių mokymosi nemotyvaciją, kuri formuojasi dėl mokymo(si) proceso organizavimo, t.y., dėl informacijos ar veiklų pertekliaus:

„<...> jiems dabar yra visko per daug. Yra daug dalykų, kurie keičiasi kas 45 minutės <..> kas 45 minutes drastiškai pakeisti dalyką su skirtingais reikalavimais, skirtingu vertinimo, įvertinimo supratimu, skirtingais motyvavimo būdais, iš tikrųjų, jiems manau, kad yra per daug truputėlį.“ (I1)

„<...> nuovargis <...> per daug papildomų veiklų, <...> visokie būreliai <...> tai neišsina išsimiegot, ligos <...> draugai <...>.“ (I7)

Antrąją kategoriją „Neigiama mokymo(si) patirtis“ detalizuoja dvi subkategorijos: patirtos mokymosi nesėkmės ir pedagogo palaikymo mokymosi procese stoka (12 pav.).

12 pav. Neigiama mokymo(si) patirtis

Mokymosi nemotyvacija kyla dėl nesėkmingų mokymosi patirčių praeityje:

„<...> nemotyvuoti, galbūt, nepavyko atlikti keletos užduočių, gavo neigiamus įvertinimus.“ (I2)

Jeigu mokiniui trūksta pedagogo palaikymo mokymesi, pasireiškia taip pat nemotyvacija:

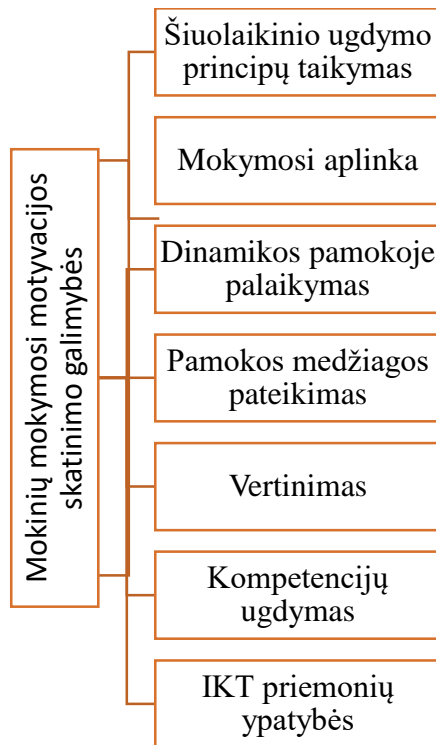
„<...> tai labiau eina iš praeities patirčių.. ypatingai su blogais mokytojais. Kai jie buvo labai kritikuojami, kai jų nepalaikė, kai jie stengdavosi, <...>.“ (I3)

„<...> jeigu tu leidi vaikui pasijausti užmirštam ir kažkaip jis nesijaučia, kad jis tobulėja, jis nepastebi savo tobulėjimo proceso, vat tada ta motyvacija ir dingsta.“ (I5)

Apibendrinant mokinių mokymosi nemotyvacijos priežastis išaiškėjo, kad nemotyvaciją lemti gali nesaikingas veiklų kiekis, patirtos mokymosi nesėkmės ar mokinio palaikymo trūkimas mokymosi procese.

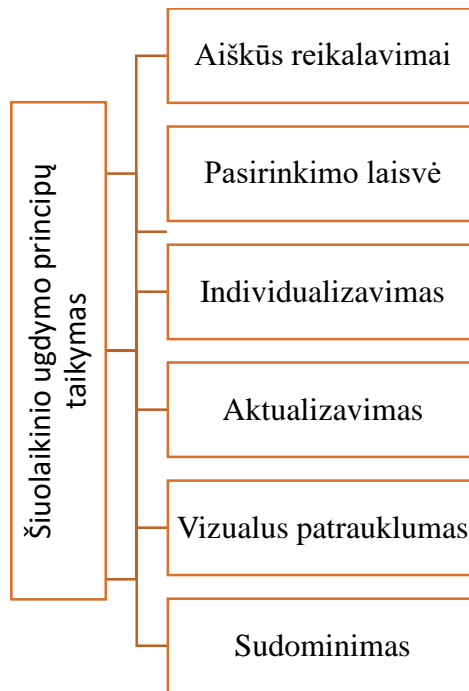
Mokinių mokymosi motyvacijos skatinimo galimybės

Tyrimo duomenys atskleidė mokinių mokymosi motyvacijos skatinimo galimybes. Išskirtos šios kategorijos: šiuolaikinio ugdymo principų taikymas, mokymosi aplinka, dinamikos pamokoje palaikymas, pamokos medžiagos pateikimas, vertinimas, kompetencijų ugdymas ir IKT priemonių ypatybės (13 pav.).

13 pav. Mokinių mokymosi motyvacijos skatinimo galimybės

Pirmąją kategoriją „Šiuolaikinio ugdymo principų taikymas“ sudaro šios subkategorijos: aiškūs reikalavimai, pasirinkimo laisvė, individualizavimas, aktualizavimas, vizualus patrauklumas ir įdomumas (14 pav.).

14 pav. Šiuolaikinio ugdymo principų taikymas

Mokytojai pastebi, kad mokinius motyvuoja, kai pateikiami aiškūs ir konkretūs reikalavimai pamokoje:

„<...> stengiuosi duoti medžiagą labai aiškiai <...>.“ (13)

Pasirinkimo galimybės sudarymas leidžiant koreguoti mokymosi procesą pagal save taip pat skatina mokinius mokytis:

„<...> duodu daug jiems savarankiškumo ir galimybių patiems reguliuoti mokymosi procesą. <...> savarankiškumo pasirinkti užduotis, <...> nes kiekvienas esam skirtingi <...>. Duodu pasirinkti, iš tikrųjų, per pamokas ar jie norėtų su IKT kažką daryt, ar jie norėtų, tarkim, rašinių rašyti ranka.“ (11)

„Duodant užduotis ar atsiskaitymus <...> tartis su mokiniais, bendrai kada jiems yra patogus laikas, <...>.“ (13)

„<...> leidžiu mokiniams patiems pasidaryti teminių žodžių sąrašus. Paskui mes su mokiniais tikrinamės tų žodžių lygį. Ir mokiniai patys kuria tą procesą, patį turinį ir iš tikrųjų padeda. <...> ir būtent ta motyvacija ir pasimato, nes <...> pradeda kritiškai mąstyti.“ (15)

„Pirma leidimas pasirinkti tai ir su mažesniais, ir su didesniais. <...> gana laisvai pasirinkti, nes jiems leidžia tai daryti. Jie galvoja, kad aš darysiu, ką noriu. Nors iš tikrųjų tai kryptingai čia yra nukreipti, bet vis tiek.“ (16)

Pamokos turinio individualizavimas skatina mokymosi motyvacijos atsiradimą:

„<...> kuriems sunkiau truputėli, <...> tai suteikiu individualią pagalbą <...>.“ (11)

Tyrimo metu paaiškėjo, kad motyvacijai skatinti mokymosi medžiagos turinys privalo būti aktualizuojamas ir pritaikomas praktiškai: „<...> kad gali praktiškai pritaikyti šitą dalyką ir pamokose. Realus gyvenimo situacijos jiems patinka labiausiai.“ (16)

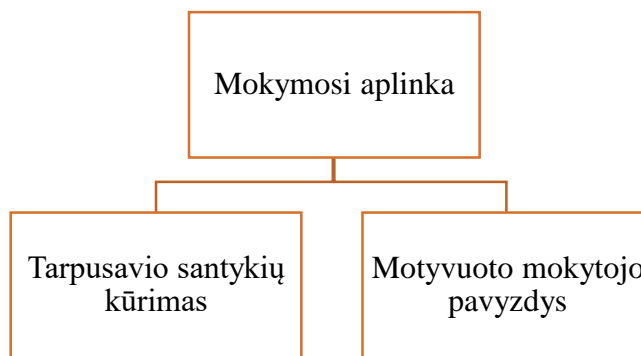
Mokytojai pažymi vizualaus patrauklumo svarbą motyvacijos skatinime:

„Pas mane yra spalvos ryškios gražios, jeigu nenori spalvų yra nuo nuotraukos, <...> iš karto gauni dėmesį ir akys yra ten, kur turi būti.“ (17)

Sudominimo kriterijus taip pat atsiskleidė kaip viena iš motyvacijos skatinimo galimybių:

„Mano pagrindinė užduotis yra padaryti, kad jiems būtų įdomu. <...> nebūtinai ant lentos surašyti taisykles, bet ir grupinį darbą duoti, kad jie ką nors ar surastų ar sudėliotų ar sukurtu žodžiu.“ (17)

Antrąją kategoriją „Mokymosi aplinka“ sudaro dvi subkategorijos: tarpusavio santykių kūrimas ir motyvuoto mokytojo pavyzdys (15 pav.).

15 pav. Pozityvios mokymosi aplinkos kūrimas

Interviu atskleidė, kad vienas iš būdų, kurį pasitelkia mokytojai skatindami mokymosi motyvaciją yra gerų tarpusavio santykių kūrimas:

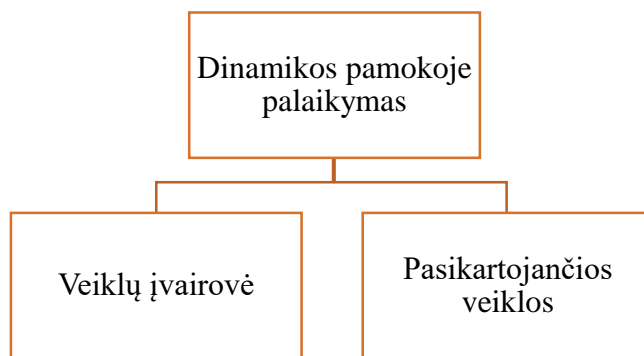
„<...> gero santykio kūrimas su mokiniais, su grupe <...> sukūrus <...> pakankamai šiltus, pagarba paremtus santykius, <...>. <...> tada jau, mm...kitas žingsnis <...>.“ (13)

„<...> leidiesi diskusijai, <...> atsižvelgi į jų nuomonę ir kai jie mato, kad mokytojas su jais derasi ir nusileidžia, ir pritaria arba paaiškina, tai jie labai motyvuotai paskui ir kitaip žiūri į tas užduotis.“ (15)

Motyvuoto mokytojo pavyzdys taip pat skatina:

„<...> stengiuosi perduoti savo meilę dalykui.“ (13)

Trečiąją kategoriją „Dinamikos pamokoje palaikymas“ detalizuota šiomis subkategorijomis: veiklų įvairovė ir pasikartojančios veiklos (16 pav.).

16 pav. Dinamikos pamokoje palaikymas

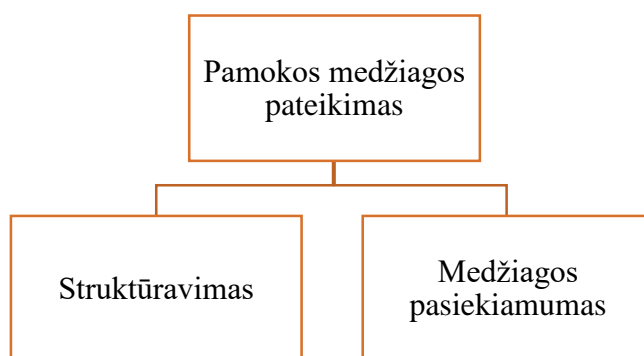
Mokytojai pažymi, kad veiklų kaitaliojimas pamokoje padeda išlaikyti mokinių dėmesingumą, o tai skatina jų motyvaciją:

„<...> pamokoje ir veiklą ir darbą stengiuosi kaitalioji, kad nebūtų visą laiką ta pati monotoniškuma. <...> išėiti iš rutinos ir padaryti kažką kitokio, kad vėl grąžint jų dėmesį ir motyvaciją pas save.“ (I7)

Kita iš motyvacijos skatinimo galimybių yra reguliarius veiklų kartojimas pamokose eigoje taip ugdant mokinių pasitikėjimą savo jėgomis:

„<...> mokiniai atlieka užduotį ir kuria dialogą, jie ta pačia tema..dialogą, ta pačia pateikta tema kalba su keliais mokiniais. Ir tada tuo pačiu metu jie įgija daugiau pasitikėjimo savimi, tai motyvuoja ugdyti jų..gebėjimą kalbėti anglų kalba, įtvirtina žodyną ir jie labiau pasitiki savo jėgomis.“ (I2)

Ketvirtąją kategoriją „Pamokos medžiagos pateikimas“ sudaro dvi subkategorijos: struktūravimas ir medžiagos pasiekiamumas (17 pav.).

17 pav. Pamokos medžiagos pateikimas

Tyrimo metu išaiškėjo, kad mokymosi motyvacija yra skatinama sisteminant informaciją, kai kuriami minčių žemėlapiai:

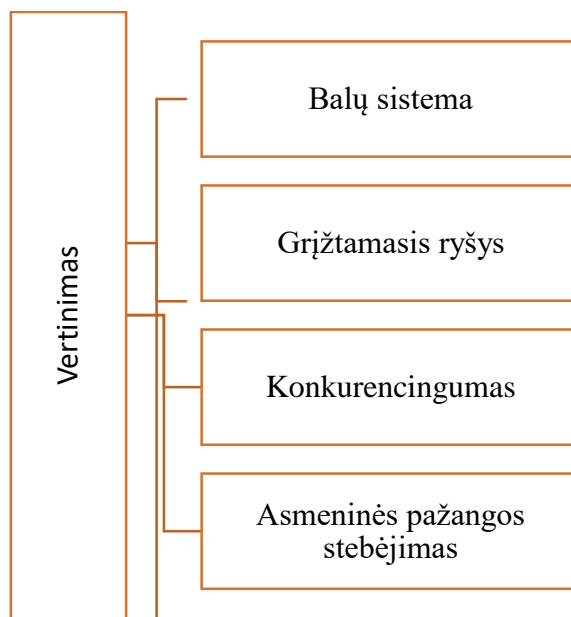
„<...> labai padeda ir minčių žemėlapių kūrimas. <...> padeda jiems susiteminti ir pagalvoti, ko jiems reikia.“ (I5)

Medžiagos prieinamumas, kai ją galima pasiekti bet kuriuo metu ir mokytis papildomai, taip pat motyvuoja mokinius:

„<...> turėti tą medžiagą pastoviai prieinamą, prie kurios galima grįžti, <...>.“ (I3)

„<...> jie visada <...> gali pasižiūrėti bet kur būdami ar iš telefono, ar iš kompiuterio. Ir tada iš tikrųjų daug patogiau <...> popierius pasimeta susiglamžo, suyra, o tai, kas yra kompiuteryje, turi visada.“ (I6)

Penktąją kategoriją „Vertinimas“ apibrėžia šios subkategorijos: balų sistema, grįžtamasis ryšys, konkurencingumas ir asmeninės pažangos stebėjimas (18 pav.).

18 pav. Vertinimas

Mokytojai taiko įvairias balų kaupimo sistemas ar rašo pagyrimus, kas skatina įsitraukti į pamokos veiklas ir aktyviai dalyvauti:

„<...> turiu tokią pliusių sistemą, <...>. Jie turi atlikti 70 proc. teisingai užduoties ir 3 pliusai – 1 balas. Tai ir tie vaikai suinteresuoti tuos pliusus gauti, o aš žinau, kad jie kol gaus, jie tiek atidirbs praktikos užduočių. Bet naudinga, nes jie mokosi. Jei mokytojas prašys tik atlikt, padarykit, gal ir demotyvuoja. (I5)

„<...> turėjau tokią taškų sistemą skatinimo ir už atliktus namų darbus ar gautą tam tikrą pažymį pagal kiekvieną mokinį, <...>. rašau pagyrimus visada, jeigu dešimtuką gauna, <...> būtinai pagyrimą parašau.“ (I6)

„Pas man yra pliusai minusai, jeigu 3 minusai gauni 2...5 pliusai - už tai gauni 10. <...> visą laiką daro labai domisi kiek aš turiu pliusų?“ (I7)

Tyrimo metu paaiškėjo, kad grįžtamojo ryšio suteikimas atliekant refleksiją ar individualių pokalbių metu yra reikšmingi mokinių mokymosi motyvacijai:

„<...> pozityvus atgalinis ryšys <...> kai mokinys atlieka refleksiją ir mokytojas, sakykim, aš, pakomentuoju kiekvienam mokiniui arba žodžiu arba padarau tai raštu ir manau, kad tai irgi skatina jų motyvaciją.“ (I2)

„<...> netgi asmeniniai pokalbiai su mokiniais. Bet čia jau labiau į pusmečio pabaigą arba pradžių, kai kalbame bendrai ar jiems yra įdomus dalykas anglų kalba, ko jie norėtų siekti ir kodėl.“ (I3)

„<...> grįžtamojo ryšio trūksta mokytojui pačiam... <...> ir mokiniui to paties reikia.“ (I6)

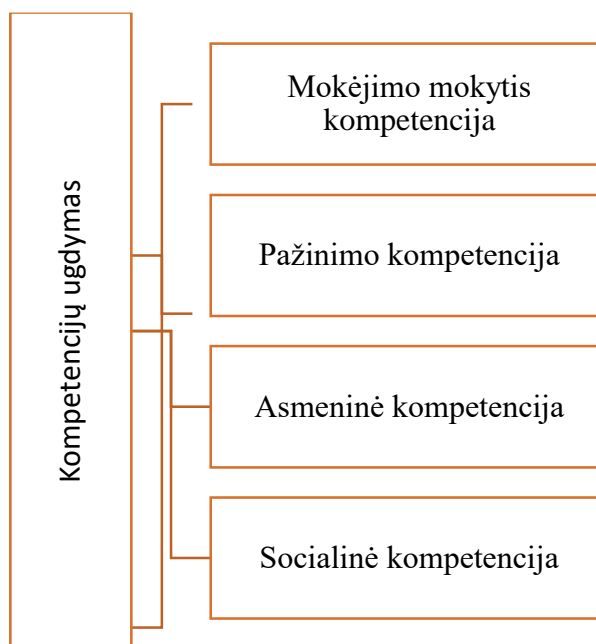
Pedagogai pastebi, kad tarpusavio varžymasis ir konkurencijos jautimas skatina mokinius mokytis:

„<...> konkurencija. Tada toksai sveikas azartas įsjungia ir tada jie tikrai labai labai įsitraukia.“ (I7)

Asmeninės pažangos stebėjimas dar viena iš mokymosi motyvacijos skatinimo galimybių, nes mokiniams yra svarbu ne tik matyti, bet ir sekti savo rezultata:

„Vaikams ypač patinka, kai jie mato rezultatą ir gali, pavyzdžiui, pamokos pradžioje tą patį testuką pasidarę 5-10 klausimų ir tada mokomės pamokos gale vėl tą patį testuką padarom. Ir jie pamato rezultatą, skirtumą – tai labai motyvuoja vaikus.“ (I5)

Tyrimo duomenys atskleidė, kad taikydami IKT pamokoje, mokytojai tikslingai siekia ugdyti tam tikras mokinių kompetencijas. „Kompetencijų ugdymas“ detalizuoja šios subkategorijos: mokėjimo mokytis kompetencija, pažinimo kompetencija, asmeninė kompetencija ir socialinė kompetencija (19 pav.).

19 pav. Kompetencijų ugdymas

Tyrimo metu atskleista, kad siekdami motyvuoti mokinius, mokytojai taiko IKT mokėjimo

mokyti kompetencijos ugdymui, kai skatinamas mokinio savarankiškumas mokymo(si) procese:

„<...> mokinys turi būti išmokytas nebūti priklausomas nuo mokytojo. Mokytojas tai yra tik-tais kaip vedlys, kuris nurodo, kur galima rasti tuos atsakymus, bet atsakymus turėtų susirasti jie patys.“ (I1)

„<...> reikia leisti mokiniams patiems dalyvauti procese. Tarkime, paprašyti mokinių sukurti užduotis kitam.“ (I5)

Pažinimo kompetencija ugdoma žadinant besimokančiojo smalsumą, norą domėtis dalyku ar vertinant vienu kitu darbus argumentuojant:

„<...> smalsumo skatinimas man pasiteisino. <...> kad neduoti jau gatavą medžiagą, bet ją surasti pagal tam tikrą temą. <...> skatinu svarstyti <...> išsakyti savo nuomonę, nebijoti išsakyti savo nuomonę, pagrindžiant savo nuomonę argumentais, kad įsivertintų ne tik savo darbą, bet ir pamatytų kitų darbus. <...> liepiu apsikeisti darbais <...> pakomentuoti darbą, <...> pagrindžiant ir pateikiant pasiūlymus. <...> bandom planuoti kartu <...> su mokiniu, ko jisai norėtų išmokti, <...>.“ (I1)

Savo stipriųjų ir silpnųjų pusių atpažinimas ir pritaikymas ugdant asmeninę kompetenciją taip pat skatina mokytis:

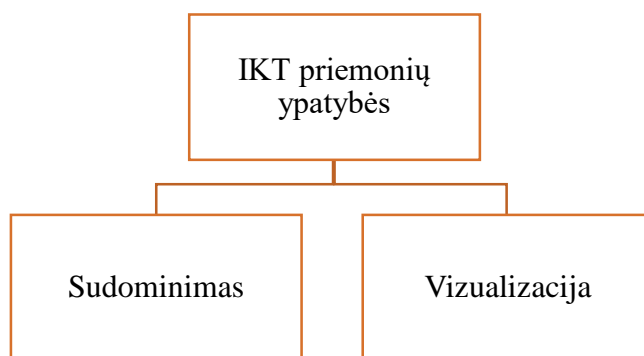
„<...> nebijojimas daryti klaidas.“ (I1)

„<...> tikėjimas mokinio sėkme <...> jei vieną kartą suklydo, jam yra skiriama papildoma užduotis, kad jisai galėtų pritaikyti savo įgytas žinias ir <...> įtvirtinti turimas žinias.“ (I2)

Mokytojai pastebi, kad bendradarbiavimo skatinimas pamokos veiklose motyvuoja mokinius:

„Paprastai tai aš nesistengiu pati pasakyti, kad „tu būsi..sudarysi vieną grupę...“..būna ir taip..vat sėdi šalia po keturis ir suskirstai grupytėmis. Kartais aš pasinaudoju tokiu vaikišku..ee..būdu, kad išspausdinu kokiu paveikslukus ar pagal spalvas susiskirsto...kad tai būtų kuo natūralesnis, bet kad <...> čia ne mokytojas juos taip suskirstė, bet jie patys netyčia taip pasirinko. Nu išsitraukė tokį vat, kaip loteriją. (I4)

Tyrimo dalyviai, kalbėdami apie IKT taikymą pamokoje išskyrė IKT priemonių taikymo ypatybes, kurios skatina mokinių mokymosi motyvaciją. Kategoriją „IKT priemonių ypatybės“ sudaro šios subkategorijos: sudominimas ir vizualizacija (20 pav.).

20 pav. IKT priemonių ypatybės

Mokytojai pastebi mokymosi motyvacijos raišką taikant IKT priemones, kad išlaikytų įdomumo ypatybę:

„Jeigu jos yra taikomos saikingai, tai manau, kad tai <...> motyvuoja juos <...> jeigu <...> per daug, tada jiems nusibosta ir jiems nelabai yra įdomu.“ (I2)

„<...> man pačiai buvo įdomu <...>. <...> jiems geriau sekasi, <...> jiems yra įdomu, yra labiau įsitraukę ir <...> mūsų pamokos gerėja <...> kaip grupės kartu, kaip kolektyvo.“ (I3)

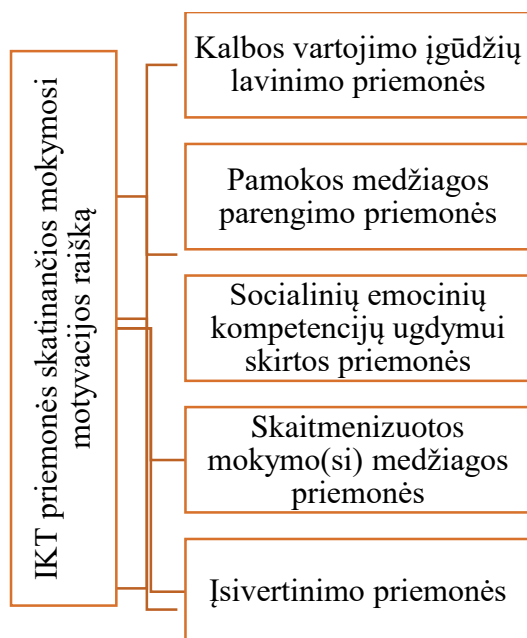
IKT priemonių kitoniškumas skatina mokinius mokytis, nes sudaro galimybes pamoką organizuoti įvairiau:

„<...> vizualus suvokimas – jis padeda daliai mokinių kitaip suprasti informaciją. Tai yra kitoks būdas mokantis negu skaitant ar klausantis, tai yra daugiau mūsų pojūčių inkorporuojami..ir..iš tiesų, mokiniams patinka kartais tiesiog pažiūrėti vietoj skaitymo <...>.“ (I3)

Apibendrinant mokinių mokymosi skatinimo būdus, galima teigti, kad tokių šiuolaikinio ugdymo principų taikymas kaip aiškūs pamokos reikalavimai, pasirinkimo laisvės sudarymas, individualizavimas, temų aktualizavimas, patrauklus medžiagos pateikimas ir įdomaus pamokos turinio palaikymas skatina mokinius mokytis. Mokytojai taip pat pažymi, kad yra svarbu palaikyti pozityvią mokymosi aplinką kuriant tarpusavio santykius ir rodant pavyzdį. Veiklų įvairovė ar pasikartojančių veiklų vykdymas palaiko dinamiką pamokoje, o tai motyvuoja. Mokytojai pastebi, kad yra svarbu pamokos medžiagą pateikti struktūruotai ir sisteminti informaciją, o mokymosi turinys turi būti visada lengvai pasiekiamas. Kitas skatinimo būdas siejamas su vertinimo tipais. Interviu metu išaiškėjo, kad tam tikros kaupiamosios balų sistemos turėjimas, grįžtamojo ryšio suteikimas, tarpusavio varžymosi skatinimas bei asmeninės pažangos stebėjimas skatina mokinius mokytis. Pastebėta, kad kompetencijų ugdymas skatinant savarankiškumą, smalsumą, stipriųjų ir silpnųjų pusių atpažinimą ir bendradarbiavimą yra motyvacijos skatinimo būdas. IKT priemonių sudominimo ir vizualizacijos ypatybės taip pat motyvuoja mokinius mokytis, nes pajvairina mokymosi procesą.

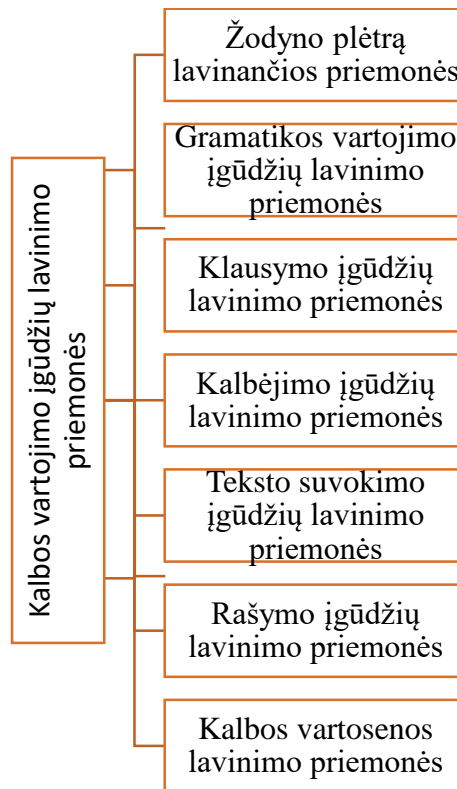
IKT priemonės skatinančios mokymosi motyvaciją

Tyrimo duomenys atskleidė IKT priemones skatinančias mokymosi motyvacijos raišką. Išskirtos šios kategorijos: kalbos vartojimo įgūdžių lavinimo priemonės, pamokos medžiagos parengimo priemonės, skaitmenizuotos mokymo(si) medžiagos priemonės ir įsivertinimo priemonės (21 pav.).

21 pav. IKT priemonės skatinančios mokymosi motyvacijos raišką

Pirmąją kategoriją „Kalbos vartojimo įgūdžių lavinimo priemonės“ papildė šios subkategorijos: žodyno plėtrą lavinančios, gramatikos vartojimo įgūdžių lavinimo, klausymo įgūdžių lavinimo, kalbėjimo įgūdžių lavinimo, teksto suvokimo įgūdžių lavinimo, rašymo įgūdžių lavinimo ir kalbos vartosenos lavinimo priemonės (22 pav.).

22 pav. Kalbos vartojimo įgūdžių lavinimo priemonės

Tyrimo dalyvių teigimu, dažniausiai pasirenkamos IKT priemonės mokantis anglų kalbos skatinant mokinių mokymosi motyvaciją yra:

<...> kompiuteriu, mobiliu telefonu, planšetėmis, be abejo, išmaniosiom lentom. (I4)

<...> dokumentų kamera <...>(I4)

<...> mes turim nešiojamus kompiuterius mokykloj. (I6)

Interviu atskleidė, kad skatinant mokinių mokymosi motyvaciją lavinant žodyno plėtros įgūdžius naudojami internetiniai išteklių ir programos: tinklalaidžių platformos ar internetiniai pateikčių tinklapiai:

„<...> TED Talk, jie išsirenka žodžius, tam tikra pateikta tema. <...> tada jie parašo santrauką, <...> kartais prašau, kad suformuluotų klausimus, tai irgi skatina. Gali būti <...>, kad reikėtų parašyti definicijas, arba pateikti sinonimus, tai galima panaudoti Mentimeter.“ (I1)

„Mentimeter, ten yra įvairių klausimų. <...>, kai susirenki informaciją. <...> gali sukurti žodynui tokias kaip užduotis internetiniam puslapy“ (I4)

Mokytojai taip naudoja įvairias interaktyvias, specializuotas dalyko internetines programėles ir elektroninius žodynus įtvirtinant žodyną:

„<...> Kahoot – įtvirtinant žodžius.“(I2)

„WordUp, kur jie gali patys generuoti žodyną, pridėti žodžius, tikrinti savo lygį <...> šita programėlė <...> patinka būtent todėl, kad ji labai suasmenina. <...> būtina naudotis online žodynais kaip Cambridge... Merriam-Webster..<...> neišvers sunkesnių žodžių.“ (I3)

„<...> Quizlet, kur jie gali susikurti žodžių rinkinius ir mokytis paskui.“ (I6)

„Study Stack yra nuostabus dalykas, jis labai įdomus. Ten visokių tų pratimų yra, kada tu gali ir vienaip ir kitaip tą žodį išmokyti.“ (I4)

Pedagogai nurodė, kad skatinant mokymosi motyvaciją naudoja gramatikos vartojimo įgūdžių lavinimo priemones internete, elektroninius žodynus ar virtualias mokymosi aplinkas:

„<...> Grammarly's, tenai yra visko ir žodyno ir gramatikos, Dictionary.com, kuris irgi yra su žodynu, su gramatika <...>. (I1)

„Google Classroom <...> gramatikos testai.“ (I3)

Tyrimas atskleidė, kad motyvacijos skatinimui taikomos tokios klausymo įgūdžių lavinimo priemonės kaip internetinės vaizdo įrašų platformos ir išmaniosios lentos:

„<...> TED Talk. <...> Youtube platforma.“ (I4)

„<...> žiūrėjom Ted'o video pristatymus ir tikrai buvo labai įdomu ir jie paskui vienas kitam apie tai pasakoja. Ir bendrai dalijasi.“ (I6)

„<...> smart board'ai ir taip toliau, tai jie pagrinde eina ant listening'o <...> Kažkokią video medžiaga peržiūrėt.“ (I7)

Mokytojai taip pat naudoja kalbėjimo įgūdžių lavinimo priemones internete:

„Vocaroo, kur įrašą daro mokinys ir galima prie jo grįžti ir patranskribuoti tekstą, savo tekstą ir paskui jį taisyti ir dėlioti iš naujo, gerinti ir vėl rašyti.“ (I1)

Pedagogai išvelgia motyvacijos raišką taikant teksto suvokimo įgūdžių lavinimo priemones, tokias kaip internetiniai šaltiniai ir skaitymo platformos:

„<...> „online“ užduotys skaitymo suvokimui ir žodynui.“ (I3)

„<...> Read Fairy – skaitymo platforma <...> , kur mokytojas gali naudotis. (I6)

Tyrimas atskleidė, kad rašymo įgūdžių lavinimo priemonės – išmanioji lenta ir virtualios mokymosi platformos, motyvuoja mokinius mokytis:

„<...> 12-oje klasėje yra rašinys, kada <...> yra pateikta rašymo užduotis. <...> parašo tą rašinį ir paskui, pabaigoje tu pateiki pavyzdį išmaniojoje lentoje, kaip tai galėtų atrodyti <...>, kas lemtų tą gerą sėkmę. Vat tas, būtent tas, labai motyvuoja mokinį siekti tų rezultatų. Kai jisai gali pasilyginti kaip jisai parašė.“ (I4)

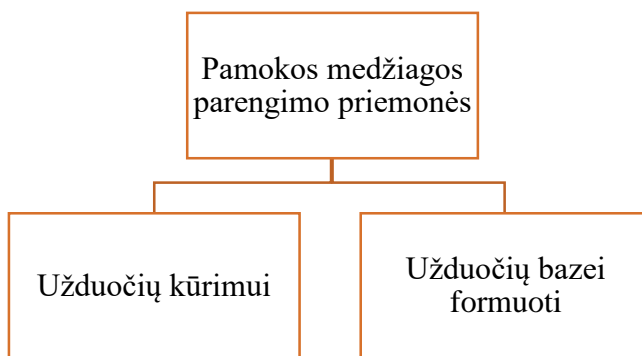
„<...> su Teamsais aš ir tiesiog dažnai įkeliu, sakykim, namų darbams, ypač vyresniems gimnazistams, tai esu padarius <...> skaitymo, rašymo, kalbėjimo ir pristatymus tam tikrų dalykų, sakykim, kaip ten rašyti pastraipa, kaip rašyti įžanga išvadą, visokius tokius dalykus jau vyresniems atskirų rašinių ten aprašymą ir taip toliau.“ (I6)

Mokytojai pastebėjo aktyvesnį mokinių įsitraukimą pamokoje taikant kalbos vartosenos įgūdžių lavinimo priemones:

„Pasitikrinimui, kalbos vartosenai įvardinčiau. <...> Liveworksheets <...> gramatika, kalbos vartoseną, žodžių daryba, sakinių transformacija, „Use of English“.(I3)

„<...> jeigu tai yra kartojimo užduotis, tai trumpos Kahoot, Quiziz <...> greitai sužaidžiam arba pajvairinimui tarp veiklų pasikeisti <...>. O tokiam gilesniam nagrinėjimui - tai jau tada imam kompiuterius ir aš būnu paruošus užduotis ir jau tada jie dirba visą pamoką su kompiuteriais.“ (I6)

Antrąją kategoriją „Pamokos medžiagos parengimo priemonės“ apibūdina šios subkategorijos: užduočių kūrimui ir užduočių bazei formuoti (23 pav.).

23 pav. Pamokos medžiagos parengimo priemonės

Kurdami užduotis pamokai, mokytojai naudoja skaitmenizuotą dalykinę medžiagą, internetines programėles ir platformas, nuorodas į internetinius tinklapius, virtualias mokymosi aplinkas bei vaizdo tinklalaidžių tinklapius:

„<...> skaitmeniniai vadovėliai, <...> platformos, nuorodos su kokiom tai užduočių kūrimo būdais <...>. <...> Kahoot, Study Stack, Puzzle platforma, <...> Google Classroom, gali tenai užduotis pridėti, sukurti savo. <...> TED Talk, kai gali prigalvot ir sukurt visokių užduočių.“ (I4)

„<...> pamokos pasiruošimui naudoju Classroom Screen <...> susidėt <...> galiu ir pamokos tikslą ir uždavinį visą pamoką rodyti ir laiko vadyba, ir grupėm sudaryti, ir QR kodus ir pasiruošti pamokai labai patogu.“ (I5)

„<...> savarankiško darbo kompiuteriu pamokos, kai aš paruošiu, surenku nuorodas, jų užduotis pirmiausia į teoriją, ten iš šitų buvo video kažkokių <...>.“ (I6)

Tyrimas atskleidė, kad mokytojai naudojami internetinėmis užduočių bazėmis, kurios padeda paruošti pamokos medžiagą interaktyviau:

„<...> IELTS medžiagos irgi ten yra elektroninės <...> labai neblogos <...>.“ (I1)

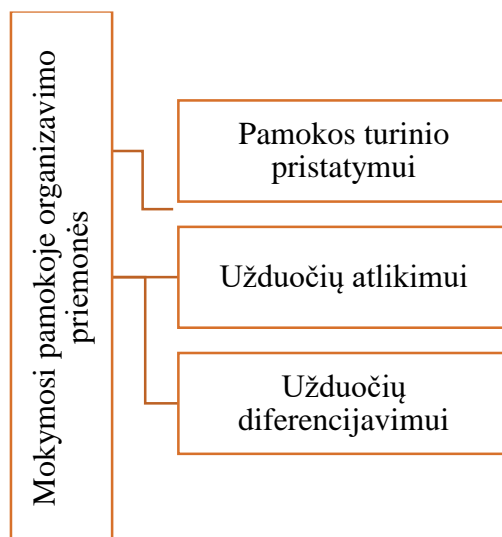
„<...> Youtube, TED Ed, TED Talk, kadangi medžiagos kiekis yra netgi neaprepiamas ir galima tikrai kažko surasti bet kokia tema.“ (I3)

„<...> tuos skaitmeninius vadovėlius onlin'inius, tai juose tikrai labai daug visokių pratimų su video medžiaga.“ (I4)

„<...> iSL Collective <...> British Council <...> IELTS visą kiek įmanoma medžiagą.“ (I5)

„iSL Collective tai daug užduočių yra skirtingomis temomis, skirtingiems lygiams. Tai tikrai labai patogiu greitai surasti, yra Power Point pristatymai irgi kas neblogai. <...> tai labiau mokytojų kaip duomenų bankas pasirinkti užduotims. (16)

Trečiąją kategoriją „Mokymosi pamokoje organizavimo priemonės“ sudaro šios subkategorijos: pamokos turinio pristatymui, užduočių atlikimui ir užduočių diferencijavimui taikomos priemonės (24 pav.).

24 pav. Mokymosi pamokoje organizavimo priemonės

Tyrimas atskleidė, kad mokytojai taiko pamokos turinio pristatymo priemones tokias kaip skaitmeniniai vadovėliai ir pratybos skatindami mokinius mokytis:

„<...> elektroniniai vadovėliai, bet imu ne visą vadovėlį, bet imu tik „gabalais“, tai ten ir tą Gateway <...>.“ (11)

„<...> skaitmeninius vadovėlius, mes su Insight dirbam, tai Oxford Bookshelf, <...>.“ (15)

„Skaitmeninius vadovėlius mes turim visus. <...> visada jie lentoje ir smart board yra atidaryti, ir mokiniai mato ir tą pratimą, ir tą įrašą, <...>. <...> savo pratybose turi irgi programėles. <...> kartu su vadovėliu gauna prisijungimo kodą, kurį gali parsisiųsti programėlę ir tada toje programėlėje turi visus garso įrašus, turi papildomas užduotis ir pratybose namų darbams aš galiu užduoti klausimą <...> užduotį atlikti, kas yra super <...>. Man nieko nereikia daryti dėl to ir. Jie gali savarankiškai ją atlikti namuose. (16)

Pedagogai pastebi mokymosi motyvacijos augimą taikant užduočių atlikimui skirtas priemones:

„Vaikam atlikti užduotis, tai aš dažniausiai taikau Quizziz, nes jie mato procentus, rezultatus <...>.“ (15)

„<...> gimnazistai nuo pirmos klasės jie turėtų savo mobilių įrenginį. Ta prasme nešiojamą kompiuterį arba planšetę, <...> į kurią jie gali įrašyti atliktus užduotis. <...> Mentimeter veikia ir

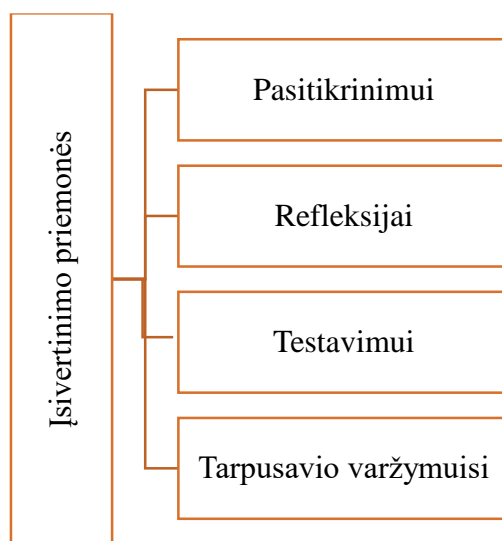
aš labai mėgstu kai jie uždavinėja klausimus vieni kitiems, tai iš tokių labiausiai motyvuojančių.“
(I6)

„Paskui jiems labai patinka bendradarbiavimas – Canva, kai jie sėdi atskiruose suoluose, bet daro kartu kažkokį projektą.“ (I6)

Užduočių diferencijavimui skirtos priemonės skatina mokinius įsitraukti į pamokos veiklas:

„Tai padarau QR kodus: mažesnius - lengvesnėm užduotims ir didesnius – sunkesnėm ir jie labai renkasi sunkesni, nes nu gi čia reikia lygį parodyt. Tai manau, kad vaikam toks vertimas kaip žaidimas, man naudingas, nes jie mokosi, ir jiems naudingas, nes jie nesijaučia įsitempę.“ (I5)

Ketvirtąją kategoriją „Įsivertinimo priemonės“ patikslina šios subkategorijos: pasitikrinimui, refleksijai, testavimui ir tarpusavio varžymuisi (25 pav.).

25 pav. Įsivertinimo priemonės

Pedagogai atskleidė, kad skatindami mokinių mokymosi motyvaciją taiko internetines pasitikrinimo priemones:

„Quizlet’as karts nuo karto, tokiam pasitikrinimui savęs, <...>.“ (I1)

Mokytojai pastebėjo, kad mokiniai įdėmiai seka pamokos turinį taikant refleksijai skirtas priemones:

„<...> refleksijai, galėčiau paminėti Mentimeter <...> taikau Kahoot, bet labai retai. (I2)

„Liveworksheets ir tos tokios apklausos, labai tinka Mentimeter. <...> Quizziz labiausiai motyvuoja, nes <...> jie mato savo klaidas, jie gali analizuoti, pasižiūrėti. Tada jie labai įdėmiai seka pamokos turinį, kai aš jau dėstau kažkokią medžiagą ar aš praktiškai dėstau, jie ieško atsakymo į tuos savo klausimus, kurių nežinojo.“ (I5)

„ReadFairty <...> ten irgi grupę sudarai, savo klasę sudarai ir matai jų pažangą, kaip jiems sekasi čia skaityti.“ (I6)

„<...> Kahoot <...> pasitikrint elementarias žinias iš kažkokios, labai konkrečios temos. <...> .“ (I7)

Testavimo priemonės tokios kaip virtualios mokymo(si) aplinkos ar internetinai tinklapiai taip pat skatina mokinius mokytis:

„<...> testai, <...> kuriuos galima sukurti Google Classroom. Dar yra Liveworksheets.“ (I2)

Pedagogai pastebi mokinių entuziazmą aktyviau mokytis, kai taikomos tarpusavio varžymuisi skirtos priemonės:

„Iš tikrųjų, jie labai įsitraukę buvo. <...> jiems tas dalykas, kad jie galės pasilyginti su visais... <...> bet ne taškų skaičius juos motyvavo, <...> jie labai laukia rezultato ir va tas pasilyginimas galimas tik technologijų pagalba. Classdojo <...> sistema, kur jie ten renka savo taškelius.“ (I6)

„<...> buvo su skaitmeniniu vadovėliu. <...> buvo keli trumpi pratimai ir aš pasikviečiau 3 žmones, kurie turėjo su tuo skaitmeniniu parkeriu surašyti atsakymus, buvo vėl kas greičiau, tai padarys. Tai čia buvo gerai - šitas pasiteisino, nes visi žiūrėjo, visi palaikė.“ (I7)

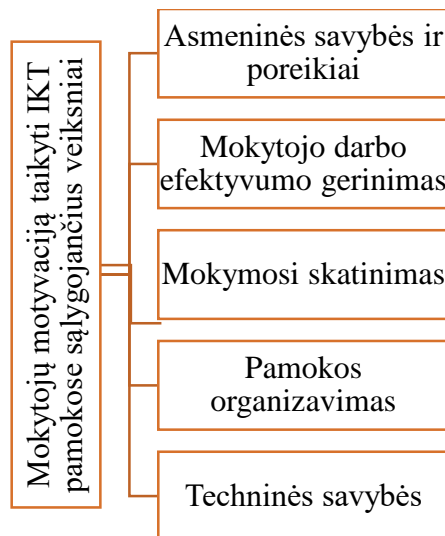
Dera pažymėti, kad šios priemonės, tyrimo dalyvių teigimu, sudaro pamokoje žaidybines situacijas, kurios skatina tarpusavio varžymąsi, motyvuoja mokinius, skatina juos įsitraukti į mokymosi procesą:

„<...> dauguma mokinių tikrai labai <...> nudžiunga, kai žino, kad <...> jie galės kažkiek rungtyniauti ir tai yra tas faktorius, spėju, vėl gi yra įdomus lyginti ne tik žinias, bet ir greitį, kas kartais yra net gi yra labiau svarbu ir manau, ypač tie mokiniai, vėl gi, kurie ne tokie drąsus dalintis atsakymais.“ (I3)

Apibendrinant IKT priemones skatinančias mokymosi motyvacijos raišką, išryškėjo, kad dažniausiai mokytojai taiko internetines priemones: vaizdo tinklalaidžių platformas, įvairias programėles, elektroninius žodynus ar virtualias mokymo(si) aplinkas. Kompiuterinė įranga, mobilieji telefonai ar išmaniosios lentos taip pat yra taikomos anglų kalbos pamokose norint paskatinti mokinių aktyviau įsitraukti į pamokos veiklas. Nustatyta, kad labiausiai mokiniai įsitraukia į pamokos veiklas taikant tokias IKT priemones kaip internetines programėles *Mentimeter*, *Kahoot*, *Quizlet*, *Study Stack*, virtualią mokymosi aplinką *Google Classroom*, užduočių duomenų bazes *IELTS*, *iSL Collective*, skaitmeninius vadovėlius, kompiuterinę įrangą ar *QR kodų generatorių* kuriant užduotis. Interviu metu išaiškėjo, kad patraukliausios IKT priemonės skatinant mokinių mokymosi motyvaciją yra vaizdo tinklalaidžių platformos *TED Talk* ir *Youtube*.

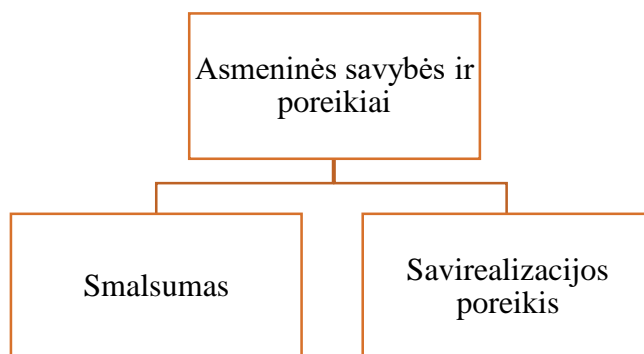
Veiksniai, sąlygojantys mokytojų motyvaciją taikyti IKT pamokose

Tyrimo duomenys atskleidė mokytojų motyvaciją taikyti IKT pamokose sąlygojančius veiksnius. Išskirtos šios kategorijos: asmeninės savybės ir poreikiai, mokytojo darbo efektyvumo gerinimas, mokymosi skatinimas, pamokos organizavimas ir techninės savybės. (26 pav.).

26 pav. Mokytojų motyvaciją taikyti IKT pamokose sąlygojančius veiksniai

Pirmąją kategoriją „Asmeninės savybės ir poreikiai“ patikslina šios subkategorijos: smalsumas ir savirealizacijos poreikis (27 pav.).

27 pav. Asmeninės savybės ir poreikiai

Apklausiant mokytojus išaiškėjo, kad jų pasirinkimas taikyti IKT pamokoje priklauso nuo asmeninio noro domėtis dalyku ir naujovėmis bei patenkinti smalsumo jausmą:

„Iš tikrųjų nelabai mėgstu daryti tą patį daug kartų. <...> man norisi surasti kažką naujo sau pačiai <...>, neatsilikti nuo tų šiuolaikinio jaunimo temų <...>.“ (I1)

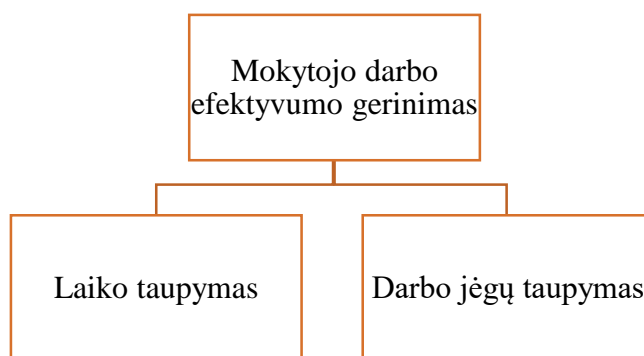
„<...> aš pati esu smalsi. <...>, man pačiai įdomu, nes viskas keičiasi. Kuo daugiau naujovių, tuo daugiau naujovių ir idėjų galima perduoti mokiniams ir juos sudominti.“ (I2)

Pedagogai atskleidė, kad savirealizacijos poreikio išpildymas, veikiamas vidinės motyvacijos ar noro pajvairinti darbo rutiną, taip pat yra aktualus pasirenkant IKT taikymą pamokoje:

„<...> skatina mano vidinę motyvaciją <...>. <...> noriu savo kritinį ir kūrybinį mąstymą ugdyti, neužsisedėti ties ties ta pačia metodine medžiaga.“ (11)

„<...> leidžia labai pajvairinti darbą per pamoką ir namų darbams aš nebūtinai galiu užduoti pratybose popierinių puslapį.“ (16)

Antrąją kategoriją „Mokytojo darbo efektyvumo gerinimas“ apibrėžia šios išskirtos subkategorijos: laiko taupymas ir darbo jėgų taupymas (28 pav.).

28 pav. Mokytojo darbo efektyvumo gerinimas

Tyrimo dalyviai atskleidė, kad renkasi IKT taikymą dėl laiko taupymo ruošiantis ar vedant pamoką:

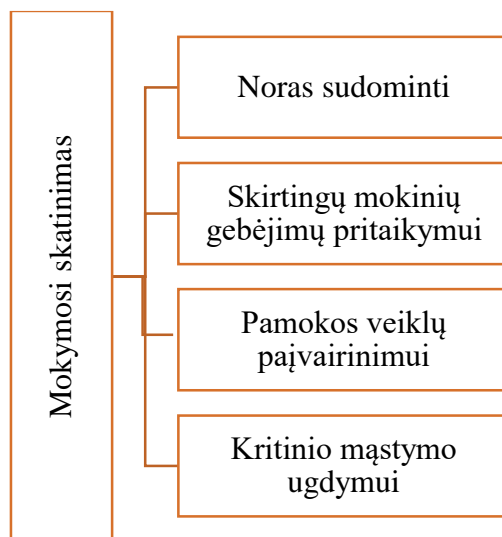
„Tai labai yra patogiu, nes vėl gi susitaupo laiko, tu padarai užduotį, tu prikabini atsakymus ir tai yra labai greita. Tau nereikia prašyti mokinio, kad jisai skaitytų „a,b,c“, jis iš karto gali pasižiūrėti ir tada užduoti klausimą „O kodėl? O kas? O kaip?“. Tai va, visos tos modernios technologijos tikrai labai palengvina mokytojo darbą <...> . <...> taupydamas laiką, <...> mokiniams, vėl gi įdomiai pateikti, kad nereikėtų nusirašinėti <...> .“ (14)

„Tai aš ir laiką taupydama, paprašau, kad vaikai įrašytų monologą ir net pati nevertinu, pra-eina koks mėnuo ir paprašau antrą įrašyti ir atsiųsti. Ir paskui pati prašau klausyti savo monologus ir lyginti: kuo jie pasikeitė, ar pagerėjo kas, ar pablogėjo. Ir aš pati neįdedama daug laiko, tik išsi-saugodama jų tuos atsiųstus dokumentus, aš jau galiu sekti jų progresą ir mokiniams padėti anali-zuoti.“ (15)

IKT taikymas pamokoje pasirenkamas ir dėl mokytojo darbo jėgų taupymo, kai galima sekti mokinių mokymosi pažangą realiu laiku, o rezultatus matyti akimirksniu:

„Darbo jėgų taupymas, tiek man, tiek mokiniams iš tikrųjų, nes mes dabar jau gyvename labai greitu tempu. <...> Ir mokytojo darbo efektyvinimas iš tikrųjų lengvesnis. <...> sužinoti, kaip jie įsisavino kažkokią tai temą, tai aš galiu padaryti per 15 minučių ir man nereikia nieko taisyti. <...> jie man atsiunčia per Teams‘us asmenine žinute rezultatą ir viskas ir aš iš karto žinau. Arba Quiziz iš karto rezultatas yra tai va tas laiko taupymas.“ (16)

Trečiąją kategoriją „Mokymosi skatinimas“ detalizuoja keturios subkategorijos: noras sudominti, skirtingų mokinių gebėjimų pritaikymui, pamokos veiklų pajvairinimui ir kritinio mąstymo ugdymui (29 pav.).

29 pav. Mokymosi skatinimas

Mokytojai pažymi, kad IKT pamokoje renkasi, nes nori sudominti mokinį ir taip skatinti jų mokymosi motyvaciją, išvengiant rutinos ir drausmės problem pamokoje:

„<...> ieškau kažko naujo, <...> kažko nematyto, kažko jiems nepažįstamo. <...> jas reikia keisti, nes jeigu tos priemonės kartojasi, <...> visiems labai greitai nusibosta iš tikrųjų. <...> kitaip, aš labai sunkiai išlaikyčiau dėmesį <...>.“ (I1)

„Pirmiausia, pamoka turi būti įdomi. Jeigu vaikui bus įdomi pamoka, tada ir bus motyvacija mokytis.“ (I2)

„<...> mokiniai yra susidomėję ir užsiėmę, man nėra drausmės problemų klasėje, pas mane mokiniai ateina su gera nuotaika ir nesukaustyti baimės <...>.“ (I5)

Pedagogams yra svarbu pritaikyti ir taikyti IKT pagal mokinių mokymosi lygį, skirtingus gebėjimus ir mokymosi stilius, todėl mokiniai jaučiasi atsipalaidavę bei nebijo klysti:

„<...> dabartinė karta, jiems reikia informaciją pateikti kaip aš sakau, pliūpsniais. Jie neišlaiko ilgai ties viena informacija dėmesio.“ (I1)

„<...> drovesniems yra paprasčiau atlikti tokią užduotį, kadangi jie gali ir vėliau grįžti prie tų užduočių <...>. <...> duodu nuorodą į tinkančią užduotį ir jie visi dirba savo telefonuose, savo tempu <...> nereikia rungtyniauti su kitais, jiems nereikia dalintis atsakymais su kitais, nors tai būna pakankamai įprasta. Ir netgi atliekant klaidas, jie tikrai nesijaučia kažkaip blogai, jeigu reikėtų atsisikaityti prieš visą grupę. Ir jie iš karto turi tą atsakymą teisingą, kurį gali pasitikrinti ir pasitarti su manim, jeigu tai yra neaišku, arba jeigu suvokia, kas buvo ne taip – iš karto pasitaisyti ir iš karto reguliuoti savo mokymąsi.“ (I3)

„<...> nes gi yra tie vizualai, audialai ir t.t., kur irgi turi prisitaikyti pamokoje.“ (I4)

„<...> mokiniai labai dažnai nediršta kalbėti prieš klasę, o vyresnius mokinius ruošti kalbėjimo egzaminui yra sunku.“ (I5)

Pamokos veiklų pajvairinimas IKT taip pat skatina mokytojus šias priemones:

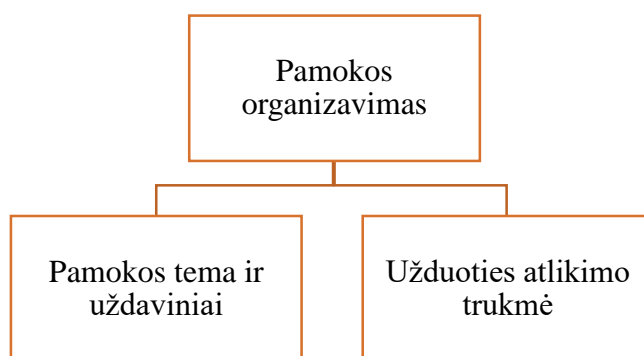
„<...> ir tai <...> jau fiziškai pajvairinimas veiklos palyginus su rašymu į sąsiuvinį. <...> keičiame veiklą, tai yra įdomiau, <...>.“ (I3)

Pedagogai pastebi, kad kritinio mąstymo ugdymas, anglų kalbą taikant praktiškai arba reflektuojant, skatina mokinius įsitraukti į pamoką, todėl IKT priemonės puikiai tam pasitarnauja:

„<...> vystytų savo kritinį mąstymą įvairiais klausimais, <...>. <...> teoriškai bandytų save įsivaizduoti kitose situacijose negu jie yra realiam gyvenime, arba situacijose, kurios gali ateityje būti <...> įvykti jų tikrame gyvenime.“ (I3)

„Tų modernių technologijų taikymas refleksijai yra labai gerai, nes tai sutaupo laiko. Bet manau, kad labiausiai pasiteisina, turbūt, refleksijai.“ (I4)

Ketvirtąją kategoriją „Pamokos organizavimas“ sudaro dvi subkategorijos: pamokos tema ir uždaviniai ir užduoties atlikimo trukmė (30 pav.).

30 pav. Pamokos organizavimas

IKT priemonių pasirinkimas pamokos organizavimo procese priklauso nuo pamokos temos ir uždavinių:

„<...> daugiausiai priklauso nuo pamokos uždavinio ir pamokos temos, kokias platformas tu pritaikysi <...>. <...> priklausomai nuo temos, nuo užduoties, nuo uždavinių pamokos <...> labai lanksčiai ir taikai tas priemones.“ (I4)

„Tai priklauso nuo pamokos tikslo iš tikrųjų. Ar tai yra, įtvirtinimui ar patikrinimui, arba praktikai, ir įgūdžių gilinimui.“ (I5)

Pasirenkant IKT priemonę, užduoties atlikimo trukmė yra svarbi:

„<...> jeigu mes žiūrėsime kažkokį video, kad tai turi būti tam tikro ilgio <...>.“ (I3)

Pentąją kategoriją „Techninės savybės“ detalizuoja šios subkategorijos: universalumas, žaismingumas ir patogumas (31 pav.).

31 pav. Techninės savybės

Mokytojus IKT rinktis motyvuoja priemonių universalumas, pasireiškiantis naudojimosi paprastumu, efektyvi pritaikymu

„<...> pagal naudojimo sunkumą, <...> turėtų man būti pakankamai aišku, ką, kaip, kur ...kad neatrodytų ir nebūtų nei man, nei jiems sudėtinga. Kad būtų ir dizainas gražus <...>. <...> nereikėtų registruotis, <...> mokėti ir dar mokytis kaip su ta programa dirbti, <...> svarbu greitai, aiškiai ryškiai.“ (I7)

„Man patinka tokia platforma arba priemonė, kuri greitai ir efektyviai man leidžia padaryti tai, ko aš noriu, pasiekti savo tikslą <...> arba patikrinti, arba įtvirtinti įgūdžius.“ (I6)

„Classroom Screenas man labai patiko, labai prilipo ir naudoju jį pastoviai, Jisai turi laiko funkciją, kas irgi labai dažnai naudojama.“ (I7)

Žaismingumas kuriant interaktyvias užduotis, pateikiant jas sužaidybintais formatais yra kitas motyvatorius taikyti IKT:

„Wordwall <...> , Tai ten yra labai daug tipų užduočių <...> gali pasirinkti ten ir ratą, sakykim, išsukti, kas dabar pirmas atsakinės <...> ir kryžiažodį, ir ten žodį įterpti, ir surikiuoti eilės tvarka, ir dar vienas geras dalykas, kad tas sukurtas užduotis <...> gali pdf formatu atsispausdinti ir atsisiųsti.“ (I6)

„Classroom Screen ar kažkas tokio... labai dažnai mes naudojame, aš surašau vardus ir tada vat burtų keliu išsitraukėm, sakykim, kas eina pirmas atsakinėti arba kas su kuo dirba grupėj, tai šitas ir jiems labia patinka, ir man labia patinka.“ (I7)

Galimybė patogiai naudotis IKT priemonėmis, kai nereikia papildomai registruotis, naudojimas neužtrunka, skatina mokytojus jas rinktis:

„<...> aš labai mėgstu tuos QR kodus, <...> vaikams per pamoką labai lengva pasikeist, nes planšete nusiųsti nuorodą sunku arba registruotis vaikai nemėgsta. <...> Tai Teamsus ir dabar naudojame iš tikrųjų ir tai yra labai patogi platforma užduotims atsiųsti, atsakymams atsiųsti <...> jeigu <...> manęs nebūna, kita mokytoja vaduoja, bet aš palieku užduotis - tai aš parengiau įkeliu jiems į pamokų medžiagos tą aplanką <...> Liveworksheets <...> platforma, turi ten sudarius savo klases, tai yra grupes mokinių, jie turi savo prisijungimus. Aš tiesiog įkeliu jiems užduotis ir

tada jie jas atlieka, ir aš tada į savo paskyrą platformoje gaunu, jau ten irgi sistema įvertina, pažiūri, parašo.“ (16)

„<...> Facebook. Pavyzdžiui, kažką kažkam greit numesti į mesendžerį <...> įmeti linką, sakykim, kažkokio labai ilgo teksto, kuris neįtelpa ir yra aktualu. <...> Wordas <...> susirašai lentelėj, atsispausdini ir viskas.“ (17)

Apibendrinant mokytojų motyvaciją taikyti IKT pamokose sąlygojančius veiksnius, išaiškėjo, kad mokytojams poveikį daro jų pačių vidinis smalsumas domėtis naujovėmis ir savirealizacijos poreikis, kuris žadinamas vidine motyvacija. Mokytojai taiko IKT vardan darbo efektyvumo gerinimo, kai sutaupoma laiko ir darbo jėgų ruošiantis ar vedant pamoką. Tyrimo metu paaiškėjo, kad mokymosi skatinimas yra kitas motyvatorius rinktis IKT, nes šios priemonės sudaro galimybę sudominti mokinius, pamokos turinį pritaikyti pagal mokinių sugebėjimus, o veiklas padaryti įvairesnes. Mokytojai pastebi, kad dažniausiai jie renkasi taikyti IKT pagal pamokos temą ir uždavinius. IKT priemonių universalumas, žaismingumas ir patogumas motyvuoja šias priemones integruoti į mokymo(si) procesą.

IKT taikymo skatinant mokinių mokymosi motyvaciją vertinimas

Interviu duomenys atskleidė mokytojų požiūrį į IKT taikymą skatinant mokinių mokymosi motyvaciją. Išskirtos dvi kategorijos: teigiamas ir neutralus požiūris į IKT (32 pav.).

32 pav. Mokytojų požiūris į IKT taikymą skatinant mokinių mokymosi motyvaciją

Pirmąją kategoriją „Teigiamas požiūris į IKT“ apibrėžia šios subkategorijos: tinkamas pritaikymas ir saikingas taikymas (33 pav.).

33 pav. Teigiamas požiūris į IKT

Mokytojai teigiamai vertina tinkamą IKT priemonių taikymą, parenkant jų tipą, nes tai motyvuoja mokinius:

“<...> labai teigiamai. Taigi žaidimai, kas įdomu, tai yra dar nuo romėnų laikų. Duokite žaidimų.“ (I4)

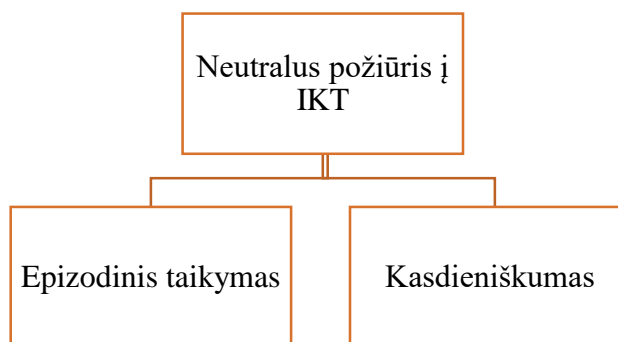
„Aš manau, kad priklauso nuo to, kaip jas panaudoji. <...> Jeigu jos naudojamos tik tam, kad jas panaudoti ir paskui kaip vat kažkoks priedas, tai vaikams atsibosta, bet jeigu jie stebi rezultatą, jei mato, kad analizuojami tie duomenys, aptarinėjami, nes dažniausiai priklauso nuo to ar mokytojas darė padarė ir nepažiūrėjo, tada jiems neįdomu, bet jei stebi, seki tą pažangą ir užduotis – tai yra pagalbos priemonė, nes tu gali greičiau pasidaryt tą patį.“ (I5)

„Motyvuoja taip, bet reikia labai pasverti naudą tos užduoties, kaip tu ją parengi ar parengti su technologijų pagalba, ar parengsiu tradiciniu būdu.“ (I6)

Mokinių mokymosi motyvacija pastebima IKT priemones taikant saikingai:

„Taip, motyvuoja, bet reikia nepersistengti ir nepadauginti. Nes mokiniai nori ne vien tik kompiuterio, jiems labai svarbu ryšys su mokytoju, o su mokytoju ryšys tai yra tada, kai ne su kompiuteriu dirbi, o kai tiesiog bendrauji diskutuoji debatai, pokalbiai, dialogai ir taip toliau.“ (I6)

Antrąją kategoriją „Neutralus požiūris į IKT“ sudaro dvi subkategorijos: epizodinis taikymas ir kasdieniškumas (34 pav.).

34 pav. Neutralus požiūris į IKT

Tyrimo metu išaiškėjo, kad IKT motyvuoja mokinius mokytis, tačiau jei taikoma epizodiškai:
„IKT gali būti tik dalis pamokos – panaudoti žodynui įsisavinti, praplėsti akiratį, bet tai nėra pagrindinis dalykas, kuris motyvuoja mokinį anglų kalboje.“ (I1)

IKT priemonių kasdienis naudojimas nesudaro galimybės pastebėti akivaizdžios mokymosi motyvacijos dėl savo įprastumo:

„<...>, kad tai nėra kaip priemonė kažką skatinti, tai yra tiesiog mūsų gyvenimas. Mes jau ten esame.“ (I1)

„<...> net neįsivaizduoju kaip mūsų laikais galima būtų dirbti be IKT. Ypatingai <...>, per anglų kalbos pamokas.“ (I3)

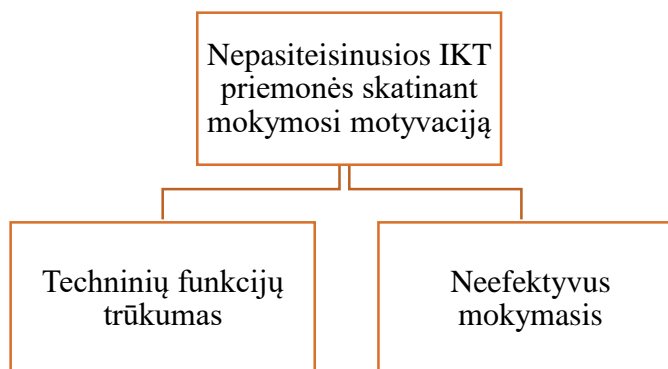
„Tai mes niekaip negalim jų atskirti nei nuo vienos gyvenimo srities. Nei nuo darbo, nei nuo gyvenimo. <...> modernių technologijų taikymas - tai nėra tiksliai lozungas, tai yra mūsų kasdienybė. Tai, ką mes naudojame kiekvieną dieną ir tuo, kuo naudojasi mūsų ugdytiniai.“ (I4)

„Jie jau technologijų vaikai, tai jiems bet koks darbas su technologijomis yra priimtinas.“ (I6)

Apibendrinant mokytojų požiūrį į IKT taikymą skatinant mokinių mokymosi motyvaciją, pastebėta, kad dauguma mokytojų šias priemones vertina teigiamai, nes išvelgia mokinių mokymosi motyvaciją jas taikant. Mokytojai, neutraliai vertinantys IKT, pabrėžia jų kasdienį naudojimą ir paplitimą visose gyvenimo srityse, todėl norint motyvuoti mokinius mokytis, reikėtų šias priemones taikyti epizodiškai.

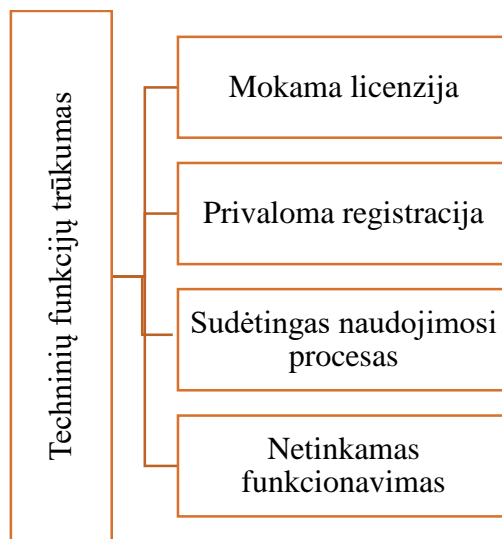
Nepasiteisusios IKT priemonės skatinant mokymosi motyvaciją

Analizuojant tyrimo duomenis, atsiskleidė dar viena tema „Nepasiteisusios IKT priemonės skatinant mokymosi motyvaciją“, kas galimai lėmė neutralų IKT priemonių vertinimą. Šią temą apibrėžia šios kategorijos: techninių funkcijų trūkumai ir neefektyvus mokymasis (35 pav.).

35 pav. Nepasiteisusios IKT priemonės skatinant mokymosi motyvaciją

Pirmąją kategoriją „Techninių funkcijų trūkumas“ detalizuoja keturios subkategorijos: mokama licenzija, privaloma registracija, sudėtingas naudojimosi procesas ir netinkamas funkcionavimas (36 pav.).

36 pav. Techninių funkcijų trūkumas

Tyrimo dalyviai atskleidė, kad kai kurių mokymosi motyvaciją skatinančių IKT priemonių naudojimas praktikoje yra ribojamas mokamos licenzijos:

„Wordwall. <...> pats resursas, pats puslapis man tikrai labai patiko. Deja, tam, kad juo būtų galima naudotis pakankamai laisvai yra abonentinis mokestis, apie 50 eurų metams, ir man tai yra per didelė suma asmeniškai, todėl, deja, juo <...> nebesinaudosiu, <...>.“ (13)

„<...> dauguma priemonių buvo nemokamos ir buvo galima daug išbandyti. Problema ta, kad jei labai patiko, bet tapo mokamos ir jos brangios, <...>.“ (15)

Privaloma registracija naudojant IKT priemones apriboja mokytojus taikyti jas pamokoje:

„Class Dojo, kolegė lituanistė naudoja, tai kas man nepatinka, įpareigoja mokinius registruotis ir tėvus, jei jie nori kažką matyti, tai jau savotiškas trikdys <...>, vaikai pamiršta prisijungimus ir vargo būna daug. <...> įpareigoja vos ne kasdieną ir prisirišti prie vieno dalyko, tai aš tokių priemonių vengiu. Nes man atrodo, kur nereikia registruotis, aš gal kitą pamoką nenorėsiu to naudoti, nes tikslas kitas. (15)

Mokytojai pažymi, kad yra dalis nepasiteisinusių IKT dėl per daug sudėtingo naudojimosi proceso:

„<...> bandžiau kurį laiką su Eduka anglų kalbos užduotis, ten galima lygiai skirtingais, <...> bet anglų ten paskui mokytojai vis dėlto, tai yra daug darbo: vėl taisyti, vėl siųsti atgal, vėl mokinius siunčia atgal, karuselė gaunasi ir nėra pabaigos, kažkokios.“ (16)

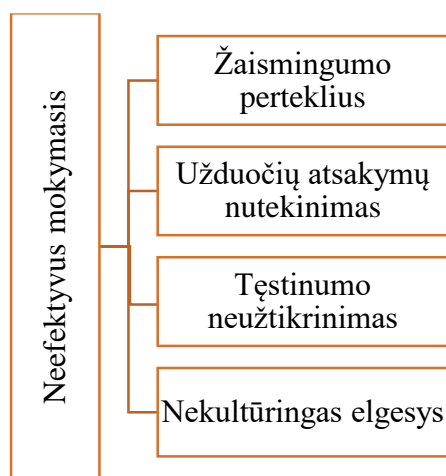
„Nežinau pavadinimo <...>, bet man jinai tikrai nepatiko ir buvo mokytoja, kuri rodė kaip yra pasidarius. Pasižiūri, lyg ir gražu, bet kai pradėjau aiškintis, kaip ten, kas veikia - aš nieko nesupratau. O ir man tai pasirodė per didelis laiko gaišimas, nes nu vėl gi, tai reikalauja labai daug laiko.“ (I7)

Netinkamas funkcionavimas taip pat neskatina taikyti IKT mokymosi motyvacijai skatinti:

„Puslapis Eduka. Deja, mūsų dėstomam dalykui, anglų kalbai, neradau nieko tinkamo.“ (I3)

„Google Classroom aš nenaudoju, nes jisai pas mane neveikia. <...> Jisai man ir nelimpa prie širdies, <...>.“ (I7)

Antrąją kategoriją „Neefektyvus mokymasis“ sudaro šios subkategorijos: žaismingumo perteklius, užduočių atsakymų nutekinimas, testinumo neužtikrinimas ir nekultūringas elgesys (37 pav.).

37 pav. Neefektyvus mokymasis

Tyrimo metu išaiškėjo, kad per daug žaismingos IKT priemonės neskatina mokinių mokytis:

„Kahoot’as man truputėlį, vyresnėm klasėm, pasirodė kaip per daug žaidimo forma, kad jie labiau <...> į Kahoot veiklas žiūri kaip į žaidimą dėl kažko, bet nesieja su žiniom.“(I1)

Kitos nepasiteisinusios IKT priemonės pasižymi užduočių atsakymų nutekinimo galimybe:

„Man nepasiteisino elektroniniai vadovėliai. Elektroninių vadovėlių <...> užduotys, todėl, kad jie labai greitai suranda atsakymus. <...>, skaitymo tekstas, visiškai yra bevertis, nes permeta akim, susiranda atsakymus ir iš esmės duodi laiko įsigiliniui į tekstą, jie praleidžia visai kitur.“(I1)

Dera pažymėti, kad norinti skatinti mokinių mokymosi motyvaciją taikant IKT, reikėtų užtikrinti testinumą:

„Esu žiūrėjęs Reflectus įsivertinimo tą programėlę, kur čia yra naudojama, bet ją reikia naudoti pastoviai ir visi tai turi daryti, vadinasi, jau turi būti bendruomenės toksai bendras susitarimas, kad mes tikrai tai darom. Jeigu tu vienas tai darysi, iš to nebus, <...> naudos, nes nematysi to tikro rezultato.“ (I6)

Kai kurių IKT mokytojai netaiko dėl pasitaikiusio nekultūringo mokinių elgesio:

„Tai dabar su Mentimeter ir Kahoot turėjau tokių visokių nesėkmių, sakyčiau. Nes, tarkim, Mentimeter, ten kur suvedi savo nuomonę, tai yra, <...> nemotyvuotų mokinių, vietoj anglų kalbos pradeda rašyti rusiškai, kas išblaško kitus <...>. Bet, iš tikrųjų, Mentimeter, po to nebenaudoju.“

(II)

Apibendrinant nepasiteisinusias IKT priemones skatinant mokinių mokymosi motyvaciją galima teigti, kad mokytojai nesirenka taikyti tų IKT, kurių funkcijos ribojamos mokamu turiniu ar privaloma registracija. IKT priemonės, kurios reikalauja specifinių įgūdžių jomis dirbant taip pat pripažįstamos kaip nepasiteisinusiomis. Svarbu paminėti, kad dalis nepasiteisinusių IKT tinkamai nefunkcionuoja. Mokinių mokymosi motyvacija nepastebima taikant per daug žaismingas IKT priemones, nes mokiniai nesieja tokių veiklų su mokymusi. Tyrimo duomenys atskleidė, kad elektroniniai vadovėliai laikomi nepasiteisinusiais dėl galimybės nutekinti atsakymus. Kitos nepasiteisinusios IKT priemonės negali būti taikomos epizodiškai, joms būtinas tęstinumas, norint skatinti mokymosi motyvaciją. Mokytojų teigimu, kai kurios IKT priemonės nepasiteisina, nes sunku sukontroliuoti nekul-tūringą mokinių elgesį.

DISKUSIJA

Tyrimu atskleista, kad IKT taikymo galimybes skatinant mokinių mokymosi motyvaciją anglų kalbos pamokose mokytojai sieja su šiuolaikinio ugdymo principų taikymu. Individualizavimas, patrauklus medžiagos ir įdomaus pamokos turinio palaikymas bei pateikimas skatina mokinius mokytis. Šie tyrimo radiniai atliepia mokslinių tyrimų (Frydrychova & Poulova, 2014; Chintha, 2021; Bijeikienė ir kt., 2012; Poudel, 2022; Bagdonas ir Jankauskienė, 2017) išvadas, kad taikant IKT individualizuojant ir diferencijuojant mokymą(si) pagal kiekvieno mokinio poreikius skatinama mokinių mokymosi motyvacija ir mokymasis yra įvairesnis ir patrauklesnis.

Tyrimo dalyviai taikydami pamokose IKT pastebėjo, kad pasirinkimo laisvės sudarymas yra svarbus skatinant mokymosi motyvaciją. Šis ugdymo principas kaip mokymosi motyvacijos veiksnys pabrėžiamas ir Raižienės ir kt. (2018) tyrime. Tyrimo dalyviai pastebi, kad aiškūs pamokos reikalavimai motyvuoja mokinius mokytis. Pamokos organizavimo svarbą taip pat akcentuoja Barkauskaitė ir Sinkevičienė (2012), pažymėdamos, kad svarbu tinkamai organizuoti pamokos laiką bei jį paskirstyti veikloms. Atlikto tyrimo dalyviai aktualizavo temos svarbą siekiant skatinti šiuolaikinius mokinius mokytis, kas atliepia Vibulphol (2016) tyrimą, kuriame akcentuojamas mokymosi medžiagos aktualumas kaip mokymosi motyvacijos skatinimo veiksnys.

Tyrimo dalyvių teigimu, taikant IKT pamokose taip pat svarbiu mokymosi motyvacijos veiksniumi yra mokymosi aplinka: pozityvūs mokytojo ir mokinio tarpusavio santykiai, motyvuoto mokytojo pavyzdys. Tai atsispindi mokslininkų (Mačianskienės ir Gelūnaitės-Malinauskienės, 2014; Petkevičiūtė ir Kontautienė, 2022; Legault, 2016; Rastauskaitės ir Tandzegolskienės, 2017) tyrimuose, kurie patvirtina, kad motyvuojanti mokymosi aplinka apibrėžiama draugiškais ir pagarbiais mokinių-mokytojo santykiais, kai mokytojas išreiškia palaikymą bei pedagogo kompetencija, kuri skatina mokinius siekti mokymosi tikslų. Raižienė, ir kt. (2022) pabrėžia mokinių-mokytojo tarpusavio bendravimo būdų svarbą, nes tai labiausiai skatina mokinius įsitraukti į pamokos veiklas. Vibulphol (2016) akcentuoja, kad autonomiškas, besidomintis savo dalyku mokytojas skatina mokinius taip pat domėtis dėstomu dalyku.

Iš mokytojų pasisakymų išryškėjo, kad taikant IKT svarbus dinamikos palaikymas, varijuojant tarp veiklų ar jas kartojant, padeda išlaikyti dėmesingumą, o tai skatina mokinių mokymosi motyvaciją. Jegelevičienė ir kt. (2016) nustatė, kad taikant IKT ir norint skatinti besimokančiojo mokymosi motyvaciją, mokytojas privalo taikyti metodologiškai įvairius būdus.

Atlikto tyrimo duomenys rodo, kad mokiniams svarbu, kad skaitmeninė mokymosi medžiaga būtų prieinama ir ja galėtų naudotis mokymosi procese. Mokslininkas Poudel (2022) ir Qazi (2022)

nustatė, kad prieigos prie mokymosi medžiagos suteikimas, kai leidžiama rasti ir naudoti mokymosi medžiagą, ją persiųsti ar kitaip dalintis su mokiniais, skatina mokinius domėtis dėstomu dalyku.

Atlikto tyrimo duomenys atskleidė, kad mokytojai, taikydami pamokose IKT didelį dėmesį skiria grįžtamajam ryšiui. Grįžtamojo ryšio suteikimą mokytojai vertina kaip reikšmingą veiksnį mokymosi motyvacijos skatinime. Grįžtamojo ryšio suteikimą kaip pagrindinį motyvacijos šaltinį nurodo Rastauskaitė ir Tandzegolskienė (2017), Raižienė ir kt. (2018), Bagdonas ir Jankauskienė (2017). Duomenų analizė rodo, kad anglų kalbos pamokose taikant IKT ir siekiant mokymosi motyvacijos, taip pat svarbu mokiniui sudaryti sąlygas stebėti ir įsivertinti asmeninę pažangą. Mokslinėje literatūroje akcentuojamas verbalinis mokinio pasiekimų įvertinimas ir pats vertinimo aiškumas (Barauskaitė ir Sinkevičienė, 2012).

Atliktas tyrimas atskleidė, kad mokytojai taikydami IKT pamokose dažnai naudoja įvairias kaupiamąsias balų sistemas, skatinančias mokinius aktyviai dalyvauti pamokoje. Analizuotoje mokslinėje literatūroje, vertinimas minimas kaip išorinės motyvacijos veiksnys, bet kaupiamųjų balų sistemų ir konkurencingumo žadėjimas skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nebuvo paminėtas. Tačiau, kai kurie mokslininkai (Petkevičiūtė ir Kontautienė, 2022; Meše, & Sevilen, 2021; Setiawan & Wiedarti, 2020) mokymosi motyvaciją sieja su aukštesniais pasiekimais ir mokymosi sėkme.

Tyrimo dalyvių nuomone IKT taikymas susijęs ir su tam tikrų kompetencijų ugdymu, todėl jie skatina mokinius būti nepriklausomiems nuo mokytojo, domėtis dėstomu dalyku, leidžia klysti, reikšti savo nuomonę, mąstyti kritiškai ir pastebėti savo stipriąsias puses. Tai atsispindi mokslinėje literatūroje ir švietimo dokumentuose. Bijeikienė, Pundziuvienė ir Zutkienė, (2012) pažymi savarankiško mokinių mokymąsi skatinimą pagal jų tempą. *Bendrose pagrindinio (2008), vidurinio (2011) ir Atnaujintoje užsienio kalbų programose (2020)* IKT taikymas mokymo(si) procese apibrėžiamas kaip įgalinantis mokinį savarankiškai ieškoti informacijos. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad socialinės kompetencijos ugdymas sudarant galimybę mokytis bendradarbiaujant siejamas su mokymosi motyvacijos ugdymu. Mokslinėje literatūroje (Abromavičienė ir kt., 2013; Qazi, 2022) šis motyvacijos skatinimo veiksnys taip pat patvirtintas.

Tyrimas atskleidė, kad taikydami IKT mokytojai demonstruoja tikėjimą mokinio sėkme ir jį palaiko. Pasak Runesi et al. (2022) pasitikintis savimi, galintis laisvai realizuoti savo mintis mokiny yra motyvuotas mokytis.

Tyrimo išryškėjo IKT taikymo galimybės anglų kalbos pamokose skatinant mokinių mokymosi motyvaciją. Mokytojai nurodė, kad dažniausiai taikomos IKT priemonės yra kompiuteris, mobilusis telefonas, planšetė, išmanioji lenta ir dokumentų kamera. Gulbinas ir Arkušauskaitė (2015); Targamadžė ir kt. (2015) akcentuoja šių priemonių taikymą skatinant motyvaciją.

Basri & Asmasary (2022) ir Dianti & Atmanegara (2018) šių priemonių sąrašą papildė socialinių tinklų naudojimu bei skaitmenizuotos medžiagos internete taikymu. Tyrimo rezultatai parodė, kad mokytojai skaitmenizuotą medžiagą naudoja pamokos turinio pristatymui, užduočių atlikimui ir diferencijavimui. Socialinių tinklų taikymas nebuvo akcentuojamas tyrimo dalyvių tarpe.

Zinkovskaya et al. (2020) ir Baranauskienė ir Gudonienė (2021), nustatė, kad virtualių aplinkų, telefonų, elektroninio pašto, interaktyvių programų ir platformų naudojimas veikia mokinių įsitraukimą ir didina jų motyvaciją. Tyrimo dalyviai naudoja virtualias aplinkas kaip gramatikos vartojimo, rašymo įgūdžių lavinimo ar testavimo priemones.

Pastebimas aktyvesnis mokinių įsitraukimas taikant interaktyvias programas ar platformas internete lavinant kalbinius įgūdžius, rengiant pamokos medžiagą ar įsivertinimui. Elektroninio pašto naudojimas kaip motyvacinė priemonė nėra nurodytas tyrimo dalyvių tarpe. Skučienė (2018) tyrime atskleidė, kad anglų kalbos pamokose dažnai taikomi elektroniniai žodynai. Mokytojai taip pat nurodo taikantys šią priemonę lavinant žodyno plėtros įgūdžius.

Atlikto tyrimo duomenys atskleidė, kad mokytojai taip pat dažnai taiko išmaniąją lentą ir multimediją klausymo ir rašymo įgūdžių lavinimui bei pamokos turinio pristatymui, kai naudojama skaitmeninių vadovėlių medžiaga. Tai atliepia mokslininkų išvadas, kad išmanioji lenta ir multimedija yra labiausiai įtraukiantis į mokymąsi metodas (Alkaromah et al., 2020; Gang et al., 2022; Bhuiyan et al., 2021; Tang, 2022), sudominantis mokinį ir palaikantis jo dėmesingumą (Qazi, 2022, Bhuiyan et al., 2021).

Tyrime išryškėjo, kad lavinant kalbinius įgūdžius mokytojai naudoja internetinius šaltinius, dėl jų interaktyvumo ir aktualių temų. Mokslinėje literatūroje (Dianti & Atmanegara, 2018; Alkamel ir Chouthaiwale, 2018; Alkaromah et al., 2020; Huang, 2022) internetinių išteklių taikymas apibrėžiamas kaip įtraukiantis į mokymąsi būdas.

Kaip labiausiai motyvuojančios ir mokytojų taikomos įvairiapusiškai - žodyno plėtrai ir klausymo įgūdžių lavinimui bei užduočių kūrimui ir užduočių bazės formavimui – priemonės yra internetinės platformos. Mokslininkai daug dėmesio skyrė internetinių vaizdo tinklalaidžių tinklapių taikymui (Almurashi, 2016; Gang, Wenyi & Bing, 2022; Karczewska, 2022; Fitria, 2022; Putri, 2022) ir nustatė, kad šios internetinės platformos, ypač *TED Talk*, *TED Ed* ir *Youtube*, savo aktuali turiniu sudomina mokinius ir patraukia jų dėmesį mokantis latentiniu būdu. Azevedo ir Matias (2019) tyrimas patvirtina, kad šiose platformose galima rasti iš anksto paruoštos metodologinės medžiagos, skirtos anglų kalbos įgūdžių tobulinimui.

Tyrime išryškėjo dar viena plačiai taikoma IKT priemonė skatinant mokinių mokymosi motyvaciją – internetiniai tinklapiai. Mokytojai nurodė, kad ši priemonė pasiteisina dėl savo universalumo ir šiuolaikiškumo, todėl dažniausiai naudojama kaip įsivertinimo, užduočių bazės formavimo

ar kalbinių įgūdžių lavinimo priemonė. Šis tyrimo radinys atliepia mokslininkų (Kir & Kayak, 2015; Abramova & Boulahnane, 2019; Hidayatet al., 2022) išvadas.

Mokslinėje literatūroje (Dudeny & Hockley, 2012; Henry, 2013; Silva, 2014; Rudis & Poštič, 2017; Utku & Dolgunsöz, 2018; Andrilionytė, 2020) minimi internetiniai žaidimai kaip naujai taikoma motyvuojanti IKT priemonė. Atliktas tyrimas atkleidė, kad mokytojai dažniausiai taiko tokius žaidimus kaip *Kahoot*, *Quizziz* ir *Quizlet*.

Tyrimo dalyviai naudoja skaitmenizuotą vadovėlių medžiagą, tačiau ne tik pamokos turinio pristatymui, o ir tarpusavio varžymosi skatinimui. Pasak Bhuiyan et al. (2021), skaitmenizuoti vadovėliai skatina mokinius aktyviai dalyvauti pamokoje; bendradarbiauti tarpusavyje; leidžia mokiniui dalyvauti gyvenimiškose situacijose; mokymasis tampa interaktyvus ir įtraukiantis. Konkurencinumo skatinimas kaip mokymosi motyvacijos veiksnys perskaitytoje mokslinėje literatūroje nebuvo plačiai aptartas.

Atliktas tyrimas taip pat atskleidė ir IKT priemones, kurių mokytojai nenaudoja arba retai naudoja anglų kalbos pamokose. Nors mokslininkai (Zinkovskaya et al., 2020) rekomenduoja naudoti virtualią mokymosi platformą *Eduka*, tačiau atlikto tyrimo duomenys rodo, kad mokytojai šią platformą apibūdina kaip nepasiteisinusią dėl sudėtingo naudojimosi ir netinkamo funkcionavimo. Wichadee ir Pattanapichet (2018) ir Hashim et al. (2017) nurodo *Kahoot*, kaip IKT įrankį pamokoje, kuris motyvuoja mokinius įsitraukti į jos veiklas bei koncentruoja mokinių dėmesį dėl staigių atsakymų gavimų. Tačiau, tyrimo dalyviai šią priemonę traktuoja kaip per daug žaismingą.)

Tyrimo metu buvo atskleista mokytojų, taikančių IKT priemones skatinant mokinių mokymosi motyvaciją, patirtis. Norint gauti objektyvesnius duomenis šiuo aspektu, remiantis atlikto tyrimo rezultatais, galima būtų atlikti kiekybinį tyrimą, apklausiant mokinius. Išsiaiškinus mokinių nuomonę, atsiskleistų išsamesnis IKT taikymo anglų kalbos pamokose skatinant mokinių mokymosi motyvaciją vaizdas.

IŠVADOS

1. IKT taikymas anglų kalbos pamokose ne tik pajvairina mokymosi procesą, bet ir skatina mokymosi motyvaciją. Dažniausiai anglų kalbos pamokos organizavimui naudojamos IKT priemonės su prieiga prie interneto suteikiančios galimybę mokiniams gauti ir keisti informacija realiu laiku, o mokytojui suteikia galimybę rasti ir parinkti aktualią medžiagą pamokai. Šią galimybę suteikia internetiniai vaizdo tinklalaidžių tinklapiai, tokie kaip *TED Talk* ar *Youtube*, kurie laikomi vieni iš veiksmingiausių IKT priemonių skatinant mokymosi motyvaciją. Kita efektyvi IKT priemonė yra išmanioji lenta, kuri siejama su multimedijos naudojimu. Multimedijos naudojimas palengvina mokytojo darbą ir padeda vizualiai bei įvairiapusiškai pateikti pamokos medžiagą, o mokinys išlaiko dėmesį ir įsitraukia dėl galimybės sekti pamokos medžiagą ir neapasimesti informacijos kiekyje. Kompiuterinės įrangos naudojimas anglų kalbos pamokose įgalina mokinius dalintis informacija ar naudotis internetiniais ištekliais. Kaip motyvuojančios IKT priemonės išskirtinas mobiliųjų programėlių, internetinių žaidimų, filmų, virtualios realybės taikymas mokant(is) anglų kalbos. Mobiliosios programėlės suteikia galimybę mokytis kalbos ne tik pamokoje, bet ir individualiai; internetiniai žaidimai skatina mokinius įsitraukti į kalbos mokymąsi latentiniu būdu; filmai leidžia įsisavinti jau išmoktą medžiagą pamokoje, anglų kalbos gyvenimiškose situacijose; virtualios realybės taikymas sužaidybina mokymo(si) procesą ir įtraukia mokinius į veiklas. Galimybę mokiniui sekti savo asmeninę pažangą bei gauti mokytojo atsiliepimą akimirksniu sudaro skaitmenizuoti vadovėliai.
2. Mokymosi motyvacija traktuojama kaip vienas esminių veiksnių ir sėkmingos pamokos elementų mokantis užsienio kalbos. Mokymosi medžiagos aktualumas, realaus turinio užduočių skyrimas ir galimybė mokiniams rinktis mokymosi būdą yra vieni iš pagrindinių mokymosi motyvacijos skatinimo veiksnių taikant anglų kalbos pamokose IKT. Autonomiškas, besidominčio savo dalyku mokytojo vaidmuo yra taip pat svarbus skatinant mokymosi motyvaciją, nes tai žadina mokinių domėjimąsi anglų kalba. Geri mokytojo-mokinio tarpusavio santykiai kuria motyvuojančią mokymosi aplinką. Grįžtamojo ryšio suteikimas palaikant ar pagiriant mokinį yra svarbus veiksnys skatinant mokymosi motyvaciją. IKT taikymas pamokoje sudaro galimybę intriguojančiam pamokos organizavimui, o tai yra veiksnys įtraukiantis mokinius į pamokos veiklas. Kitas mokymosi motyvacijos veiksnys yra, kuris entuziastingai nuteikia mokinius darbui savo patrauklumu ir interaktyvumu.

3. Empyriniu tyrimu nustatyta, kad taikant IKT anglų kalbos pamokose siekiant motyvuoti mokinius yra svarbu kurti pozityvią mokymosi aplinką kuriant ir palaikant darnius mokytojo-mokinio tarpusavio santykius bei demonstruojant motyvuoto mokytojo pavyzdį. Grižtamojo ryšio suteikimas yra reikšmingas mokymosi motyvacijos skatinime, todėl IKT taikymas sudaro galimybę stebėti ir sekti mokinio pažangą, leidžia mokytojui bendrauti su mokiniu pateikiant komentarą akimirksniu. Kaupiamųjų balų sistemos taikant IKT sužaidybina pamoką ir skatina mokinių mokymosi motyvaciją.

IKT taikymo galimybės skatinant mokinių mokymosi motyvaciją anglų kalbos pamokose siejamos su šiuolaikinio ugdymo principų taikymu pateikiant aiškius reikalavimus pamokoje, leidžiant mokiniams pasirinkti naudojamą IKT priemones ar mokymo(si) metodus, individualizuojant mokymąsi skiriant individualią pagalbą ar aktualizuojant pamokos turinį.

Taikant IKT pamokoje svarbu palaikyti veiklų dinamiką, nes veiklų įvairovė skatina mokinių domėtis dalyku. Mokymosi motyvaciją skatina mokytojo taikomos strategijos, orientuotos į savarankišką mokymąsi, kai mokytojas atlieka mentoriaus vaidmenį, žadina smalsumą, skatina nebijoti klysti ir mokytis iš klaidų.

Dažniausiai taikomos IKT priemonės yra kompiuteris, mobilusis telefonas, planšetė, dokumentų kamera ir išmanioji lenta. Išmanioji lenta naudojama kartu su multimedija kaip klausymo ir rašymo įgūdžių lavinimo bei pamokos turinio pristatymo taikant skaitmeninių vadovėlių medžiagą priemones. Skaitmenizuotą vadovėlių medžiagą taikoma ne tik pamokos turinio pristatymui, tačiau ir tarpusavio varžymosi skatinimui. Kita skaitmenizuotą medžiagą naudojama pamokos turinio pristatymui, užduočių atlikimui ir diferencijavimui. Virtualios aplinkos taikomos kaip gramatikos vartojimo, rašymo įgūdžių lavinimo ar testavimo priemonės, o internetinės programėlės ir platformos naudojamos lavinant kalbinius įgūdžius, rengiant pamokos medžiagą ar įsivertinimui. Kalbinių įgūdžių lavinimui naudojami aktualūs internetiniai šaltiniai, o žodyno plėtrai, klausymo įgūdžių lavinimui bei užduočių kūrimui ir užduočių bazės formavimui naudojamos internetinės platformos. Dažniausiai naudojama įsivertinimo, užduočių bazės formavimo ar kalbinių įgūdžių lavinimo priemonė – internetiniai tinklapiai. Taikomi internetiniai žaidimai - *Kahoot*, *Quizziz* ir *Quizlet*.

REKOMENDACIJOS

Apibendrinus teorines išvalgas ir empirinio tyrimo rezultatus apie IKT taikymo galimybes skatinant mokinių mokymosi motyvaciją anglų kalbos pamokose rekomenduojama:

Mokytojams:

- Organizuojant pamoką taikyti šiuolaikinio ugdymo principus ir sudaryti galimybę mokiniui pačiam pasirinkti užduočių atlikimui ar mokymuisi skirtas IKT priemones, suteikiant savarankiškumo reguliuoti mokymosi procesą.
- Kurti pozityvią mokymosi aplinką rodant motyvuoto, besidominančio savo dalyku, mokytojo pavyzdį bei kuriant darnius ir šiltus santykius su mokiniais, juos palaikant bei tikint jų sėkme.
- Taikant IKT užtikrinti reguliarių grįžtamąjį ryšį raštu ar žodžiu, organizuojant individualius pokalbius, nes tai leidžia tiek mokiniui, tiek mokytojui sekti mokymosi pažangą bei kurti pozityvią mokymosi aplinką.
- Naudotis jau sukurtomis internetinėmis užduočių bazėmis, mokymosi platformomis ar internetiniais vaizdo tinklalaidžių tinklapiais, adaptuojant turinį pagal mokinių gebėjimus ir įtraukiant mokinį į interaktyvų mokymosį procesą.
- Siekiant skatinti mokymosi motyvaciją, palaikyti mokymosi dinamiką pamokoje varijuojant veiklas bei jas reguliariai kartojant, IKT priemonių taikymą derinti su kitomis mokymo(si) priemonėmis ir metodais.
- Atliekant užduotis su IKT naudoti kaupiamąją balų sistemą, nes tarpusavio varžymasis skatina mokymosi motyvaciją.

LITERATŪROS ŠALTINIAI

1. Abromavičienė, D., Teresevičienė, M. ir Volungevičienė, A. (2013). Technologijomis grįsto mokymo dalyvių – andragogų ir besimokančiųjų – vaidmenų kaita. *Andragogika* 1 (4), 99–110. Klaipėda: KU leidykla.
2. Akhy, K. B. ir Iswari, W. P. (2021). Information Communication Technology in EFL Classroom. *Journal of English as a Foreign Language Teaching and Research (JEFLTR)*, 1(1), 61-70. Prieiga per internetą: <http://journals.researchsynergypress.com/index.php/jefltr/index>.
3. Alizadeh M. (2016). The Impact of Motivation on English Language Learning. *IJREE*, 1 (1), 11-15. Prieiga per internetą: <http://ijreeonline.com/article-1-23-en.html>.
4. Alkamel, M.A.A ir Chouthaiwale, S.S. (2018). The Use of ICT Tools in English Language Teaching and Learning: A Literature Review. *Veda's Journal of English Language and Literature-JOELL*, 5(2), 29-33. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/330986788_The_Use_of_ICT_Tools_in_English_Language_Teaching_and_Learning_A_Literature_Review.
5. Alkaromah, A. H., Fauziati, E. ir Asib, A. (2020). Students' Perception on the Information and Communication Technology (ICT) Tools in English Language Teaching. *ELS Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*, 3(1), 122-129. doi: <https://doi.org/10.34050/els-jish.v3i1.9522>.
6. Almurashi, W. (2016). The Effective Use of Youtube Videos for Teaching English Language in Classrooms as Supplementary Material at Taibah University in Alula. 4. 32-47. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/329727456_THE_EFFECTIVE_USE_OF_YOUTUBE_VIDEOS_FOR_TEACHING_ENGLISH_LANGUAGE_IN_CLASSROOMS_AS_SUPPLEMENTARY_MATERIAL_AT_TAIBAH_UNIVERSITY_IN_ALULA.
7. Altun, M. (2015). The Integration of Technology into Foreign Language Teaching. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 6 (1), 22-27. Prieiga per internetą: <http://www.ijonte.org/FileUpload/ks63207/File/03a.altun.pdf>.
8. Andrilionytė, E. (2020). Dviejų užsienio kalbų: anglų ir vokiečių mokėjimas – sėkminga investicija į savo ateitį. *9-osios tarptautinės studentų konferencijos straipsnių rinkinys*, 2, 12-19. Prieiga per internetą: https://vvf.viko.lt/media/uploads/sites/11/2021/03/Studentu_konferenciju_leidinys_2020_2_dalis.pdf.

9. Andziulienė, L. ir Kožemiakaitė, N. (2011). Užsienio kalbos kompetencijų svarba ir jų ugdymas anglų kalbos pamokose. *Kalb air kontekstai*, 4 (1), 265-275. Prieiga per internetą: <https://hdl.handle.net/20.500.12259/97732> .
10. Azar, A. S. ir Tan, N. H. I. (2020). The Application of ICT Techs (Mobile-assisted Language Learning, Gamification, and Virtual Reality) in Teaching English for Secondary School Students in Malaysia during COVID-19 Pandemic. *Universal Journal of Educational Research*, 8(11C), 55 - 63. doi: 10.13189/ujer.2020.082307.
11. Azevedo, A. ir Matias, J. (2019). Teaching English through Youtube: Grammar Video Analysis of Three Brazilian Youtube Channels Dedicated to Efl Teaching. *English Review: Journal of English Education*. 8. 1. Prieiga per internetą: [https://www.researchgate.net/publication/338213346 TEACHING ENGLISH THROUGH YOUTUBE GRAMMAR VIDEO ANALYSIS OF THREE BRAZILIAN YOUTUBE CHANNELS DEDICATED TO EFL TEACHING](https://www.researchgate.net/publication/338213346_TEACHING_ENGLISH_THROUGH_YOUTUBE_GRAMMAR_VIDEO_ANALYSIS_OF_THREE_BRAZILIAN_YOUTUBE_CHANNELS_DEDICATED_TO_EFL_TEACHING)
12. Bagdonas, A. ir Jankauskienė, I. (2017). Užsienio kalbų mokymosi poreikiai ir motyvacija. *Mokslo taikomieji tyrimai Lietuvos kolegijose*, 13, p. 77-85. Prieiga per internetą: <http://ojs.kaunokolegija.lt/index.php/mttlk/article/view/205> .
13. Barauskienė, J. ir Gudonienė, D. (2020). Edukacinių technologijų taikymas mokinių įsitraukimui ir motyvacijai didinti, *Iš Pažangios mokymosi technologijos ir aplikacijos* (p. 162-172). Kaunas: Kauno technologijų universitetas. Prieiga per internetą: https://ndma.lt/alta2020/wp-content/uploads/2021/04/ALTA_2020.pdf .
14. Basri, D. M., Ampa, A., T., Andriani, A., A. ir Asmasary, A., A. (2022). Integration of Technology in English Classroom Interaction. *Technium: Romanian Journal of Applied Sciences and Technology*. 4. DOI: 174-187. 10.47577/technium.v4i10.7994.
15. Bates, A. W. (2019). *Teaching in a Digital Age - Second Edition*. Vancouver: Tony Bates Associates Ltd. Prieiga per internetą: <https://www.dawsoncollege.qc.ca/faculty-hub/wp-content/uploads/sites/182/Teaching-in-a-Digital-Age-Second-Edition.pdf> .
16. Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys (2008). Vilnius: Firidas. Prieiga per internetą: <https://www.flf.vu.lt/kalbaumokykla/bekm> .
17. Bendroji pagrindinio ugdymo užsienio kalbų programa (2008). Prieiga per internetą: https://duomenys.ugdome.lt/saugykla/bp/2016/pagrindinis/3_Kalbos.pdf .
18. Bendroji vidurinio ugdymo užsienio kalbų programa (2011). Prieiga per internetą: https://duomenys.ugdome.lt/saugykla/bp/2016/vidurinis/Kalbos_2_priedas.pdf

19. Bhaskara, M. ir Chintha, B., R. (2022). The Use of Technology in English Language Teaching at Current Scenario. 8. 18-28. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/publication/365185221> The Use of Technology in English Language Teaching at Current Scenario .
20. Bijeikienė, V., Pundziuvienė, D. ir Zutkienė, L. D. (2012). IKT panaudojimas integruojant kalbos ir dalyko mokymą. *Darnioji daugiakalbystė*, 1, 110-122. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2012~1367188582243/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content> .
21. Bitinas, B. (2006). Edukologinių tyrimų metodologija. *Pedagogika*, 83, 9-15. Prieiga internete: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2006~1367156012631/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content> .
22. Bitinas, B. (2013). *Rinkiniai edukologiniai raštai: II tomas*. Vilnius: Edukologija.
23. Boualem, B. (2016). *The Effects of Using ICT on EFL Learners' Motivation Case Study of Master 2 Students of Didactics of English as a Foreign Language, Djillali Liabes University*. International Conference ICT for Language Learning. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/publication/331162370> .
24. Bryman, A. (2008). *Social Research Methods* (3rd ed.). Oxford: Oxford University Press. Prieiga per internetą: [https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=N2zQCgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=BRYMAN,+A.+Social+Research+Methods+\(3rd+ed.\).+Oxford:+Oxford+University+Press,+2008.&ots=dpOAFXManj&sig=7GjzhqgTIGUx4JfyaZNU-g7oR0&redir_esc=y#v=one-page&q=BRYMAN%2C%20A.%20Social%20Research%20Methods%20\(3rd%20ed.\).%20Oxford%3A%20Oxford%20University%20Press%2C%202008.&f=false](https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=N2zQCgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=BRYMAN,+A.+Social+Research+Methods+(3rd+ed.).+Oxford:+Oxford+University+Press,+2008.&ots=dpOAFXManj&sig=7GjzhqgTIGUx4JfyaZNU-g7oR0&redir_esc=y#v=one-page&q=BRYMAN%2C%20A.%20Social%20Research%20Methods%20(3rd%20ed.).%20Oxford%3A%20Oxford%20University%20Press%2C%202008.&f=false) .
25. Caldwell, M. (2020). Japanese University Students' Perceptions on the Use of ICT and Mobile-learning in an EFL Setting. *ter-Assisted Language Learning Electronic Journal, CALL-EJ* , 19(2), 187-212. Prieiga per internetą: <http://callej.org/journal/19-2/Caldwell2018.pdf> .
26. Chepeleva, A. (2020). The efficiency of mobile apps and websites in learning English. *9-osios tarptautinės studentų konferencijos straipsnių rinkinys*, 2, 220-224. Prieiga per internetą: https://vfv.viko.lt/media/uploads/sites/11/2021/03/Studentu_konferenciju_leidiny_2020_2_dalis.pdf .
27. Cropley, A. (2015). *Introduction to qualitative research methods*. Hamburg, Germany. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/publication/285471178> Introduction to Qualitative Research Methods .

28. Cullen, E. ir Kayak, S. (2013). The Evaluation of Websites Teaching English as a Foreign Language (efl). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/publication/270848214> The Evaluation of Websites Teaching English as a Foreign Language efl .
29. Darginavičienė I., ir Janulienė A. (2015). Mišrusis anglų kalbos mokymas (-is) universitete. *Verbum*, 6, 248-259. <https://doi.org/10.15388/Verb.2015.6.8822> .
30. Dash, B. B. (2022). Significance of Globalisation and English Language. *International Journal on Studies in English Language and Literature (IJSELL)*, 10 (5), 10-16. DOI: <https://doi.org/10.20431/2347-3134.1004002>.
31. Dianti, R. ir Atmanegara, Y. (2019). The Implementation of ICT-integrated ELT across Curriculum 2013 in Senior High Schools in Palembang. *English Community Journal*, 2(2), 217-226. Doi: <https://doi.org/10.32502/ecj.v2i2.1314>.
32. Dolgunsöz, E., Yıldırım, G ir Yıldırım, S. (2018). The Effect of Virtual Reality on EFL Writing Performance. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 14(1), 278-292. Prieiga per internetą:
33. Dove, J. ir Revilla, A. (2022). The Best Apps for Teachers and Educators. Prieiga per internetą: <https://www.digitaltrends.com/mobile/best-apps-for-teachers-education/>.
34. Droessiger, G. ir Girdenienė, S. (2018). Efektyvaus užsienio kalbų mokymo (si) veiksniai: studentų požiūrio analizė. *Žmogus ir žodis: mokslo darbai. Svetimosios kalbos*, 20 (4), 27-45. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB0001:J.04~2018~1573716206215/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content> .
35. Dudeney, G., ir Hockly, N. (2012). ICT in ELT: How did we get here and where are we going?. *ELT Journal*, 66(4), 533-542. Prieiga per internetą: <https://eric.ed.gov/?id=EJ979621>.
36. Elashhab, Seham ir Center, English. (2020). The Impact of Translanguaging on the EFL Competence Development of Arabic Speaking Learners. *Asian EFL Journal*. 27. 393-413. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/publication/343935455> The Impact of Translanguaging on the EFL Competence Development of Arabic Speaking Learners .
37. Esra, M. E. Ş. E., ir Sevilen, Ç. (2021). Factors Influencing EFL Students' Motivation in Online Learning: A Qualitative Case Study. *Journal of Educational Technology and Online Learning*, 4(1), 11-22.
38. Eurydice report (2023). Key Data on Teaching Languages at School in Europe. Prieiga per internetą: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/publications/key-data-teaching-languages-school-europe-2023-edition> .
39. Frydrychova, B. ir Poulova, P. (2014). ICT as a motivational tool in the learning of foreign languages. *Proceedings of the 2014 International Conference on Educational Technologies and*

- Education*, 53-56. Prieiga per internetą: <http://www.inase.org/library/2014/interlaken/bypaper/EDU/EDU-06.pdf> .
40. Fuentes Hernández, S. S. ir Silva Flórez, A. N. (2020). Online Teaching During Covid-19: How to Maintain Students Motivated in an EFL Class. *Linguistics and Literature Review*, 6(2), 157–171. Doi: <https://doi.org/10.32350/llr.v6i2.963> .
 41. Gaižauskaitė, I. ir Valavičienė, N. (2016). *Socialinių tyrimų metodai: kokybinis interviu*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
 42. Gang, L., Wenyi, L & Bing, L. (2022). Integration Practice of Modern Information Technology in English Teaching. *MATEC Web Conferences*, 359, 1-5. doi: 10.1051/matec-conf/202235901019 .
 43. Gedvilienė, G. ir Kankevičienė, L. (2014). *Informacinės visuomenės technologijos ir jų kaita švietimo sistemoje*. Vytauto Didžiojo universitetas: Versus aureus. Prieiga per internetą: <https://www.vdu.lt/cris/entities/publication/bdcbf895-7fb7-4458-bb22-e877db7e4f71/details> .
 44. Gill, P., Stewart, K., Treasure, E. ir Chadwick, B. (2008). Methods of Data Collection in Qualitative Research: interviews and focus groups. *British Dental Journal*, 204, 291-295. doi: 10.1038/bdj.2008.192.
 45. Gogilashvili, M. (2021). Internet for English Teaching. „*Intercultural dialogues*“ transactions, 324-328. doi: <https://doi.org/10.52340/idw.2021.538> .
 46. Golubeva, T. I., Skudnyakova, E. V., Kasatkina, N. N., Dandanova, S. V., ir Dagbaeva, O. I. (2021). The Impact of Visualization Tools in Distance English Language Learning: the Experience of the Russian University Teachers. *Revista Tempos e Espaços em Educação*, 14(33), 1-15. Prieiga per internetą: <https://seer.ufs.br/index.php/revtee/article/view/16111/11984>
 47. Granito, M. ir Chernobilsky, E. (2012). The Effect of Technology on a Student's Motivation and Knowledge Retention. *NERA Conference Proceedings*. Prieiga per internetą: https://opencommons.uconn.edu/nera_2012/17 .
 48. Gulbinas, R. ir Arkušauskaitė (2015). Vaikų įtrauktis į ugdymą galimybės panaudojant IKT: mokinių požiūris. *Socialinis ugdymas, Sumanioji edukacija*, 41 (2), 99-110. doi: <http://dx.doi.org/10.15823/su.2015.47> .
 49. Halim, M. S. A. A., Hashim, H. ir Yunus, M. Md. (2020). Pupil's Motivation and Perceptions on ESL Lessons through Online Quiz-Games. *Journal of Education and e-Learning Research*, 7 (3), 229-234. doi: 10.20448/journal.509.2020.73.229.234.
 50. Hashim, H., Yunus, M. Mh., Embi, M. A. ir Ozir, N., M. (2017). Mobile-assisted Language Learning (MALL) for ESL Learners: A Review of Affordances and Constraints. *Sains Humanika*, 9(1-5). Prieiga per internetą:

https://www.researchgate.net/publication/317785359_Mobile-assisted_Language_Learning_MALL_for_ESL_Learners_A_Review_of_Affordances_and_Constraints .

51. Hashmi, Z.F., Dahar, M. A. ir Sharif, A. (2019). Role of Information and Communication Technology in Motivating University Undergraduate Students Towards a Learning Task in Public Sector Universities of Rawalpindi City. *Sociology and Criminology – Open Access*, 7 (2), 1-7. Prieiga per internetą: <https://www.longdom.org/open-access/role-of-information-and-communication-technology-in-motivating-university-undergraduate-students-towards-a-learning-task-in-public-37566.html> .
52. Henry, A. (2013). Digital games and ELT: Bridging the authenticity gap. *International perspectives on motivation*, 133-155. Prieiga per internetą: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:638164/FULLTEXT01.pdf> .
53. Hidayat, D. N., Lee, J. Y., Mason, J., ir Khaerudin, T. (2022). Digital technology supporting English learning among Indonesian university students. *Research and practice in technology enhanced learning*, 17(1), 23. doi: <https://doi.org/10.1186/s41039-022-00198-8> .
54. Huang, Lu. (2022). An Empirical Study of Integrating Information Technology in English Teaching in Artificial Intelligence Era. *Scientific Programming*. 2022. 1-5. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/360934887_An_Empirical_Study_of_Integrating_Information_Technology_in_English_Teaching_in_Artificial_Intelligence_Era .
55. Iman, H. I. (2020). *The importance of English language and literacy*. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/346470284_The_Importance_of_English_Language_and_Literacy .
56. Isisag, K., U. (2012). The Positive Effects of Integrating ICT in Foreign Language Teaching. Gazi University (Turkey) international conference „ICT for Language Learning“ 5th edition. Prieiga per internetą: https://conference.pixel-online.net/conferences/ICT4LL2012/common/download/Abstract_pdf/235-IBT107-ABS-Isisag-ICT2012.pdf.
57. James, F. (2017). *The Effects Of Technology On Student Motivation And Engagement In Classroom-Based Learning* (daktaro disertacija). Prieiga per internetą: <https://dune.une.edu/theses/121>.
58. Jatautaitė, D. (2013). Užsienio kalbos mokymosi motyvacija – svarbiausias veiksnys. Iš *Globalizacijos iššūkiai ugdymo procesui: visuomenė ir kariuomenė*. Vilnius: Generolo Jono Žemaičio karo akademija. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2013~1395167176436/J.04~2013~1395167176436.pdf> .

59. Joshi, K. ir Paudel, G.,P. (2019). Role of ICTs in promoting learner independence and motivation in English language classes. *Interdisciplinary Research in Education*, 4 (1), 67-76. Prieiga per internetą: <https://www.nepjol.info/index.php/ire/article/view/25741> .
60. Kalbų politika. Faktų apie Europos Sąjungą suvestinės – 2023 (2022). Prieiga per internetą: https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/lt/FTU_3.6.6.pdf .
61. Kalesnikienė, D. ir Saylik, A. (2013). Mokytojo vaidmens kaita taikant informacines ir komunikacines technologijas pradinėse klasėse. *Žvirblių takas*, Nr.1, 32-42. Prieiga per internetą: https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB_0001:J.04~2013~1483426007210/J.04~2013~1483426007210.pdf .
62. Kampylis, P., Punie, Y. ir Devine, J. (2015). Kaip padėti veiksmingai mokytis skaitmeniniame amžiuje: Europos metmenys skaitmeninę kompetenciją turinčioms švietimo organizacijoms. *Jungtinio tyrimų centro ataskaita „Mokslas politikai“*, 122-134. Prieiga per internetą: https://www.elaba.lt/elaba-portal/documents/10156/0/EK_JTC.pdf/de7e9b0d-60be-4cf5-8d0d-5889f20dc1cd .
63. Karczewska, M. (2022). TED to Fight Tedious Classes: the Use of TED Talks and TED-Ed Lessons in the (Online) English Classroom. *Annals of the University of Craiova, Linguistics*, 43 (1). Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/358160514_TED_TO_FIGHT_TEDIOUS_CLASSES_THE_USE_OF_TED_TALKS_AND_TED-ED_LESSONS_IN_THE_ONLINE_ENGLISH_CLASSROOM.
64. Kazragytė, V. ir Gudaitė, L. (2020). *Ugdymo procesas, mokant nuotoliniu būdu: iššūkiai, patirtys, sprendimai*. Vilnius: Nacionalinė švietimo agentūra. Prieiga per internetą: <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2021/10/Ugdymo-procesas-mokant-nuotoliniu-budu-issukiai-patirtys-sprendimai.pdf> .
65. Komisijos komunikatas europos parlamentui, tarybai, europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui 2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas Švietimo ir mokymo pritaikymas prie skaitmeninio amžiaus (2020). Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0624> .
66. Lasut, E. M. M. ir Bawengan, J. J. (2019). The Effectiveness of ICT's integration in enhancing student motivation in learning English. *Proceedings of the 4th Asian Education Symposium, Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. doi: <https://doi.org/10.2991/assehr.k.200513.047> .
67. Legault, L. (2016). *Intrinsic and extrinsic motivation*. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/311692691_Intrinsic_and_Extrinsic_Motivation .
68. Lietuvos moksleiviai: statistika. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/infografikas22> .

69. Lietuvos Pažangos Strategija „Lietuva 2030“ (2012). *Lietuvos Respublikos Seimo Nutarimas - Dėl Valstybės Pažangos Strategijos Patvirtinimo, 2012 m. gegužės 15 d. Nr. XI-2015*. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517> .
70. Lileikienė, A. ir Danilevičienė, L. (2015). Motivational variables in foreign language learning. *Taikomieji tyrimai studijose ir praktikoje*, 11, p. 56-61. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2015~1669392092573/> .
71. Lisinskienė, I. ir Kubiliūnas, R. (2021). Anglų kalbos mokymo nuotoliniu būdu metodika ir jos taikymas. *Vilnius University Open Series*, 53-63. Prieiga per internetą: <https://www.zurnalai.vu.lt/open-series/article/view/24031>
72. MacIntyre, P. D., Gregersen, T. ir Mercer, S. (2020). Language Teachers' Coping Strategies during the Covid-19 Conversion to Online Teaching: Correlations with Stress, Wellbeing and Negative Emotions. *System*, 94, 1-13. Prieiga per internetą: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7443158/> .
73. Manolescu, D. (2023). A Quick Snapshot of the English Language. *Journal of Critical Studies in Language and Literature*, 4(1), 14-20. doi: <https://doi.org/10.46809/jcsll.v4i1.191>.
74. Marcinkonienė, R. ir Zdanytė, J. (2015). Screen vs Paper in Foreign Language Learning. *Kalbu studijos*, 27, 106-114. doi: <http://dx.doi.org/10.5755/j01.sal.0.27.13748> .
75. Mariami, G. (2021). Internet for English teaching. *Intercultural dialogues transactions*, 6, 324-328. doi: <https://doi.org/10.52340/idw.2021.538> .
76. Masri, A. A., & Najjar, M. A. (2014). The Effect of Using Word Games on Primary Stage Students' Achievement in English Language Vocabulary in Jordan. *American International Journal of Contemporary Research*, 4(9), 114–152. http://www.aijcrnet.com/journals/Vol_4_No_9_September_2014/17.pdf
77. Meşe, E. ir Sevilen, Ç. (2021). Factors Influencing EFL Students' Motivation in Online Learning: a Qualitative Case Study. *Journal of Educational Technology & Online Learning*, 4(1), 11-22. Prieiga per internetą: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1286748.pdf> .
78. Mokyklos pedagogai bei informacinės ir kompiuterinės technologijos statistika (2021-2022). Prieiga per internetą: <https://rsvis3.emokykla.lt/cognos/bi/?perspective=classviewer&id=i78449E6CF42B431C8998BD7B63612176&objRef=i78449E6CF42B431C8998BD7B63612176&action=run&format=HTML&cmPropStr=%7B%22id%22%3A%22i78449E6CF42B431C8998BD7B63612176%22%2C%22type%22%3A%22report%22%2C%22defaultName%22%3A%223I-mokykla%22%2C%22permissions%22%3A%5B%22execute%22%2C%22read%22%2C%22traverse%22%5D%7D> .
79. Nur Fitria, Tira. (2022). Using TED Talks In English Language Teaching (ELT): Supplemental Resources for English Language Teaching (ELT). 1. 36-43. 10.55123/sosmaniora.

- Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/publication/359717676> Using TED Talks In English Language Teaching ELT Supplemental Resources for English Language Teaching ELT
80. Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. London: Sage publications.
 81. Patvirtinta atnaujinta pirmosios užsienio kalbos bendroji programa (2022). Prieiga per internetą: [https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2022-10-10/PATVIRTINTA Aurelija/18 Uzsienio kalbos pirmosios%2BBP%2B2022-09-30.pdf](https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2022-10-10/PATVIRTINTA_Aurelija/18_Uzsienio_kalbos_pirmosios%2BBP%2B2022-09-30.pdf)
 82. Poudel, A., P. (2022). Information and Communication Technology in English Language Teaching: Some Opportunities and Challenges. *Journal of Comparative & International Higher Education*, 14 (4), 103-116. doi: 10.32674/jcihe.v14i4.3874| <https://oed.org/jcihe> .
 83. Putri, R., Y. (2022). Exploring of Online Learning Using Youtube in English Vocabulary During The Covid-19 Pandemic. *Jurnal Inovasi Penelitian Dan Pengabdian Masyarakat*, 2(1), 1-8. doi: <https://doi.org/10.53621/jippmas.v2i1.133>
 84. Qazi, M. S. (2022). Role of ICT (Informations and Communication Technology) in English Language (Teaching & Learning). *Scientific Programming*. doi: <https://doi.org/10.1155/2022/6775097> .
 85. Raižienė S., Gabrielavičiūtė I., & Garckija R. (2022). Towards the Effective Motivation: The Main Results of DoIT3 Study and Recommendations. *Psichologija*, 67, 112-124. doi: <https://doi.org/10.15388/Psichol.2022.58> .
 86. Rakhi, K., Imam, S., T., Juthi, K., F. ir Bhuiyan, M. H. (2021). The Use of Modern Technology in English Language Teaching- ELT. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/publication/357299133> The Use of Modern Technology in English Language Teaching- ELT .
 87. Rastauskaitė, I. Ir Tandzegolskienė, I. (2017). Pedagogų per pamoką naudojami paauglių (15-17 m.) mokymosi motyvacijos stiprinimo būdai. *Holistinis mokymasis*, 3, p.41-52. Prieiga per internetą: <https://portalcris.vdu.lt/server/api/core/bitstreams/c26a8169-54fe-4d7b-9fe2-ff0ee1e7085e/content> .
 88. Rezaei, A., Mai, N., & Pesaranhader, A. (2014). The effect of mobile applications on English vocabulary acquisition. *Jurnal Teknologi*, 68(2). doi: <https://doi.org/10.11113/jt.v68.2912> .
 89. Rudis D. ir Poštic S. (2018). Influence of video games on the acquisition of the English language. *Verbum*, 8, 112-128. Prieiga per internetą: <https://www.journals.vu.lt/verbum/article/view/11354/9818> .

90. Runesi, S., Tajuddin, A., Fufu, R. D. A. ir Arif, Y. (2022). The Relationship between Abraham Maslow's Theory of Learning Motivation and the Learning Motivation of FKIP Students of Nusa Cendana University. *Kinestetik: Jurnal Ilmiah Pendidikan Jasmani*, 6 (3), p. 520 – 527. Prieiga per internetą: <https://ejournal.unib.ac.id/kinestetik/article/view/23342> .
91. Rupšienė, L. (2007). *Kokybinių tyrimų duomenų rinkimo metodologija*. Klaipėda university. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/323497804_Kokybiniu_tyrimu_duomenu_rinkimo_metodologija .
92. Sana, A. ir Rachamalla, S., A. (2022). Usage of 'ICT' in english language teaching. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/366090049_USAGE_OF_'ICT'_IN_ENGLISH_LANGUAGE_TEACHING .
93. Setiawan, M. R. ir Wiedarti, P. (2020). The effectiveness of Quizlet application towards students' motivation in learning vocabulary. *Studies in English Language and Education*, 7(1), 83–95. Prieiga per internetą: <http://jurnal.unsyiah.ac.id/SiELE/article/view/15359> .
94. Silva, R. L. (2014). Video Games as Opportunity for Informal English Language Learning: Theoretical Considerations. *ESpecialist*, 35 (2), 155-169. Prieiga per internetą: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.878.7424&rep=rep1&type=pdf> .
95. Skaitmeninės mokymo priemonės. Prieiga per internetą: [https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones?dalykas=U%C5%BE-sienio%20kalba%20\(pirmoji\)](https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones?dalykas=U%C5%BE-sienio%20kalba%20(pirmoji)) .
96. Skaitmeninės mokymo priemonės: aplinkos ir įrankiai. Prieiga per internetą: <https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/aplinkos-ir-irankiai> .
97. Skučienė, R. (2018). Inovatyvių mokymo priemonių taikymas mokant anglų kalbos. *Šiuolaikinės visuomenės ugdymo veiksniai*, 3, 225-234. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija.
98. Šliogerienė J., Masoodi M., ir Gulbinskienė D. (2016). Facebook as a Tool in University English Language Education. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 36, 34-41. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.15388/ActPaed.2016.36.10070> .
99. Streckienė, E. ir Bukšnytė-Marmienė, L. (2021). Ketvirtokų anglų kalbos žodyno mokymosi pasiekimų ir motyvacijos didinimas: Quizlet įrankio reikšmė. *Pedagogika*, 144 (4), 180–201. Prieiga per internetą: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1020630> .
100. Tahmina, T. (2023). Students' Perception of the Use of Youtube in English Language Learning, *JOLLT Journal of Languages and Language Teaching*, 11(1), 151-159. doi: <https://doi.org/10.33394/jollt.v%vi%i.6883> .

101. Teresevičienė, M., Trepulė, E., Volungevičienė, A., Žydžiūnaitė V., Kaminskiienė L. ir Daukila, S. (2015). *Technologijomis grindžiamas mokymas ir mokymasis organizacijoje*. Vytauto Didžiojo universitetas: Versus aureus. Prieiga per internetą: <https://talpykla.elaba.lt/elaba-fedora/objects/elaba:11548744/datastreams/MAIN/content> .
102. Tolutienė, G. ir Puškorius, S. (2014). Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas švietime: besimokančių suaugusiųjų požiūrio tyrimas. *Tiltai*, 3, 123-140. Prieiga per internetą: <https://e-journals.ku.lt/journal/TBB/article/1913/info> .
103. UNESCO. (2014). *Information and communication technology in education in Asia: A comparative analysis of ICT integration and e-readiness in schools across Asia*. Canada: UNESCO Institute for Statistics. Prieiga per internetą: http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/information-communication-technologies-education-asia-ict-integration-e-readiness-schools-2014-en_0.pdf .
104. Utku, Ö. ir Dolgünsöz, E. (2018). Teaching EFL vocabulary to young digital natives through Online Games: a study with Turkish 5th grade EFL learners. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)*, 5(1), 115-130. Prieiga per internetą: <http://iojet.org/index.php/IOJET/article/view/228/223>
105. Užsienio kalbos (pirmosios) pradinio ir pagrindinio ugdymo bendroji programa projektas (2020). Prieiga per internetą: <https://www.mokykla2030.lt/wp-content/uploads/2020/10/UK-pirmoji-uzsienio-kalba-programos-PROJEKTAS-2020-10-15-1.pdf> .
106. Užsienio kalbų (pirmosios ir antrosios) pagrindinio ugdymo bendrųjų programų įgyvendinimo rekomendacijos (2022). Prieiga per internetą: <https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2022-06-10/Uzsienio-kalbu-pagrindinio-ugdymo-BP-igyvendinimo-rekomendacijos-2022-06-10.pdf> .
107. Užsienio kalbų (pirmosios ir antrosios) vidurinio ugdymo bendrųjų programų įgyvendinimo rekomendacijos (2022). Prieiga per internetą: <https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2022-06-10/Uzsienio-kalbu-pagrindinio-ugdymo-BP-igyvendinimo-rekomendacijos-2022-06-10.pdf> .
108. Užsienio kalbų mokymas (2021-2022). Prieiga per internetą: <https://rsvis3.emokykla.lt/cognos/bi/?perspective=classviewer&id=i2B100E837E5B43368B756F1E3EA1EE07&objRef=i2B100E837E5B43368B756F1E3EA1EE07&action=run&format=HTML&cmPropStr=%7B%22id%22%3A%22i2B100E837E5B43368B756F1E3EA1EE07%22%2C%22type%22%3A%22report%22%2C%22defaultName%22%3A%224.%20U%C5%BE-sienio%20kalb%C5%B3%20mokymas%22%2C%22permissions%22%3A%5B%22execute%22%2C%22read%22%2C%22traverse%22%5D%7D>.

109. Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija. Vilnius: ŠAC. Prieiga per internetą, https://www.sac.smm.lt/wp-content/uploads/2016/02/Valstybine-svietimo-strategija-2013-2020_svietstrat.pdf .
110. Vibulphol, J. (2016). Students' Motivation and Learning and Teachers' Motivational Strategies in English Classrooms in Thailand. *English Language Teaching*, 9(4), 64-75. doi: <https://doi.org/10.5539/elt.v9n4p64> .
111. Vilkonis, R., Targamadžė, A., Borisenko, I., Mušankovienė, V., Petrauskienė, R. Butrimė, E., Kančialskytė, A. ir Oželienė, D. (2013) *E-mokymosi metodai*. Prieiga per internetą: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2014_E_mokymo_metodai.pdf
112. Vilkonis, R., Targamadžė, A., Borisenko, I., Mušankovienė, V., Petrauskienė, R. Butrimė, E., Kančialskytė, A. ir Oželienė, D. (2013). *E-mokymosi metodai*. Prieiga per internetą: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2014_E_mokymo_metodai.pdf
113. Wichadee, S. ir Pattanapichet, F. (2018). Enhancement of Performance and Motivation through Application of Digital Games in an English Language Class. *Teaching English with technology*, 18, 77-92. Prieiga per internetą: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1170635.pdf> .
114. Widyaningtyas, F. ir Wahidah, F. S. (2021). Analyzing the students' motivation towards the use of ICT in learning English. *Academic Journal Perspective: Language, Education and Literature*, 9 (2), 147-156.
115. Williyam, A., Yunus, M. Md ir Aziz, A. (2016). Student's Perception of Using Games in the Teaching of Reading Skill. International conference on education. Graduate School: Universitas Negeri Malag.
116. Yundayani, A., Kardijan, D., & Herawan, T. (2019). Integrating ICT in English for Academic Purposes Materials through Task-Based Approach. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 14(17), 29–43. doi: <https://doi.org/10.3991/ijet.v14i17.10753>.

1 lentelė. Mokymosi motyvacijos raiškos požymiai

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Mokymosi požymių demonstravimas	Aktyvus įsitraukimas ir dalyvavimas pamokose	<p>„Jeigu būna motyvuoti mokiniai, tai jie klausia klausimus, diskutuoja. Em.. išsako savo mintis...“ (I1)</p> <p>„Ko gero, tiksliau, dar parodo jų įsitraukimas į pamoką. Tai lengviau pamatyti su mokiniais, kurie aktyviai dalyvauja, kurie patys noriai atsakinėja į klausimus, pavyzdžiui, arba dalinasi atsakymais. <...> galima sakyti net gi greitis, jeigu jų paklausi, kad jie jau galvoje turi kažkokį atsakymą ir kaip greitai jie gali su juo pasidalinti arba paremti savo nuomonę.“ (I3)</p> <p>„<...> visuomet aktyviai dirba pamokoje ir kažką domisi. <...> Jie įsitraukia ir viską daro laiku.“ (I7)</p>
	Domėjimasis dalyku	<p>„<...> ir net gi po skambučio išėję dar jie ginčijasi arba dar kažkas tai diskutuoja toliau eidami po pamokos.“ (I1)</p> <p>„Ir tikrai matėsi...jų susidomėjimas <...>.“ (I3)</p> <p>„<...> mokiniam būtų įdomu. Ir jeigu kaip ir pačiam žmogui - tai kas tau yra įdomu, tai yra lengva ir tai tave motyvuoja.“ (I4)</p> <p>„<...> domisi kryptingai, <...> nori įsigilinti į kiekvieną dalyką, kažkiek bent jau giliau. <...> ne tik, kad atlieka tas užduotis, bet jisai visada užduoda klausimą, o kodėl, o kaip čia, o kodėl čia taip? <...> jisai nori sužinoti daugiau..... smalsus jisai <...>.“ (I6)</p> <p>„<...> jiems yra įdomu.“ (I7)</p>
	Tikslingas mokymasis	<p>„Ypatingai motyvuotas mokinys yra tada, kai jisai žino koks yra pamokos tikslas ir būtent, kad tas tikslas yra aktualus jam.“ (I4)</p> <p>„<...> motyvacija yra šiek tiek kaip ir ambicingumas <...>. <...> stengiasi visada ir siekia labai aukštesnio rezultato.<...> nenuleidžia rankų ir vėl kitas būna.“ (I6)</p>
	Mokymosi refleksivumas	<p>„<...> tai kaip mokiniai išmoksta save įsivertinti <...>. Kai aš jau girdžiu, kad mokinys pasako esmę, sugeba susimąstyti ir nusistatyti ką jis čia išmoko arba ko jis nori išmokti <...>.“ (I5)</p>
Asmeninių savybių raiška	Organizuotumas	<p>„<...> motyvuotesni mokiniai, jie labai gražiai susideda savo planus ir tų planų laikosi ir stebi <...>.“ (I1)</p> <p>„<...> ir laiką savo reguliuojantį. <...> „Na aišku, tokios smulkmenos kaip priemonių turėjimas, pasiruošimas <...>.“ (I6)</p> <p>„<...> visuomet atlieka namų darbus <...>.“ (I7)</p>

	Dėmesingumas	<p>„<...> kad jiems nenusibosta, kad jie ilgiau išlaiko dėmesį ties tom veiklom <...>.“ (I1)</p> <p>„<...> tai yra kūno kalba. Pavyzdžiui, ar mokiniai yra nukreipę žvilgsnį į lentą, jeigu aš rodau kažką informaciją, arba į mane, jeigu aš kalbu, arba dirba su savo resursais sąsiuvinį, telefonais ir taip toliau, jeigu yra užduotos tam tikros užduotys, nes tai parodo jų fokusą.“ (I3)</p> <p>„<...> įvardinčiau kaip susikaupusį darbui, nesiblaškantį; atidžiai klausantį ir skaitantį užduotis.“ (I6)</p> <p>„<...> visuomet įdėmiai klausosi ir jeigu kažko nesuprato, tai dar ir paklausė <...>.“ (I7)</p>
	Atsakingumas	„<...> visuomet atlieka namų darbus <...>.“ (I7)
	Emocionalumas	„<...> pagal emocijas, jeigu mokiniai nemotyvuoti, tai būna arba apatija, arba pyktis, arba susierzinimas.“ (I1)
	Analitiškumas	<p>„<...> pagal tai, kokius klausimus mokiniai užduoda.“ (I5)</p> <p>„<...> mąsto kritiškai, <...>.“ (I6)</p>

2 lentelė. Mokinių mokymosi nemotyvacijos priežastys

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Mokymo(si) proceso organizavimo pasekmė	Mokymo(si) veiklų įvairovė ir dinamika	<p>„<...> jiems dabar yra visko per daug. Yra daug dalykų, kurie keičiasi kas 45 minutės <...> kas 45 minutes drastiškai pakeisti dalyką su skirtingais reikalavimais, skirtingu vertinimo, įvertinimo supratimu, skirtingais motyvavimo būdais, iš tikrųjų, jiems manau, kad yra per daug truputėlių.“ (I1)</p> <p>„<...> nuovargis <...> per daug papildomų veiklų, <...> visokie būreliai <...> tai neišsina išsimiegot, ligos <...> draugai <...>.“ (I7)</p>
Neigiama mokymo(si) patirtis	Patirtos mokymosi nesėkmės	„<...> nemotyvuoti, galbūt, nepavyko atlikti keletos užduočių, gavo neigiamus įvertinimus.“ (I2)
	Pedagogo palaikymo mokymosi procese stoka	<p>„<...> tai labiau eina iš praeities patirčių.. ypatingai su blogais mokytojais. Kai jie buvo labai kritikuojami, kai jų nepalaikė, kai jie stengdavosi, <...>.“ (I3)</p> <p>„<...> jeigu tu leidi vaikui pasijausti užmirštam ir kažkaip jis nesijaučia, kad jis tobulėja, jis nepasitebi savo tobulėjimo proceso, vat tada ta motyvacija ir dingsta.“ (I5)</p>

3 lentelė. Anglų kalbos mokymąsi skatinantys veiksniai

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Mokymosi aplinka	Kalbos populiarumas	„<...> anglų kalba <...> praktiškai visur yra reikalinga <...> . Tiek siekiant karjeros, tiek stojant, <...> anglų kalba yra būtina šiuolaikiniame pasaulyje.“ (I2)

		<p>„<...> dauguma mokinių yra motyvuoti, nes tai yra Lingua Francais, kurios reikės ateityje ir kurią jie jau aktyviai naudojami, <...> naudodami socialinius tinklus, žiūrėdami video per Youtube <...> skaitydami ar žiūrėdami filmus <...>.“ (I3)</p> <p>„<...> visi mokiniai yra motyvuoti mokytis anglų kalbos.“ (I4)</p>
	Pagarbūs santykiai	<p>„<...> klasės mikroklimatas, mokymosi aplinka <...>. Pozityvus mikroklimatas – tai yra labai geri <...> tarpusavio santykiai tarp mokinio ir mokytojo, kai mokinys nebijo klausti, nebijo suklysti, nebijo kalbėti, suklydęs pasitaisyti ir netgi gal kelis kartus perklausti ir išsiaiškinti, kas neaišku. <...> Jeigu nėra gerų santykių tarp mokinio ir mokytojo, <...> pamoka gali ir visiškai nepavykti.“ (I2)</p>
	Mokytojo autoritetas	<p>„<...> priklauso nuo paties mokytojo asmenybės. Jeigu tau nėra vienodai kaip tam mokiniui sekasi, tai tu stengiesi būti jo mūza. Kartais užtenka atsistoti šalia ir pažiūrėti kaip mokiniui sekasi dirbti, kartais tiesiog gal kažką taip draugiškai patarti, kai tu matai šalia stovėdamas, kad kažkas ne taip yra atliekama, pasakyti, tiesiog užvesti ant to kelio.“ (I4)</p> <p>„<...> priklauso nuo to, ar mokytojas patinka mokiniams <...>.“ (I7)</p>

4 lentelė. **Mokinių mokymosi motyvacijos skatinimo galimybės**

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Šiuolaikinio ugdymo principų taikymas	Aiškūs reikalavimai	<p>„<...> stengiuosi duoti medžiagą labai aiškiai <...>.“ (I3)</p>
	Pasirinkimo laisvė	<p>„<...> duodu daug jiems savarankiškumo ir galimybių patiems reguliuoti mokymosi procesą. <...> savarankiškumo pasirinkti užduotis, <...> nes kiekvienas esam skirtingi <...>. Duodu pasirinkti, iš tikrųjų, per pamokas ar jie norėtų su IKT kažką daryti, ar jie norėtų, tarkim, rašinį rašyti ranka.“ (I1)</p> <p>„Duodant užduotis ar atsiskaitymus <...> tartis su mokiniais, bendrai kada jiems yra patogus laikas, <...>.“ (I3)</p> <p>„<...> leidžiu mokiniams patiems pasidaryti teminių žodžių sąrašus. Paskui mes su mokiniais tikrinamės tų žodžių lygį. Ir mokiniai patys kuria tą procesą, patį turinį ir iš tikrųjų padeda. <...> ir būtent ta motyvacija ir pasimato, nes <...> pradeda kritiškai mąstyti.“ (I5)</p> <p>„Pirma leidimas pasirinkti tai ir su mažesniais, ir su didesniais. <...> gana laisvai pasirinkti, nes jiems leidžia tai daryti. Jie galvoja, kad aš darysiu, ką noriu. Nors iš tikrųjų tai kryptingai čia yra nukreipti, bet vis tiek.“ (I6)</p>

	Individualizavimas	„<...> kuriems sunkiau truputėlį, <...> tai suteikiu individualią pagalbą <...>.“ (I1)
	Aktualizavimas	„<...> kad gali praktiškai pritaikyti šitą dalyką ir pamokose. Realaus gyvenimo situacijos jiems patinka labiausiai.“ (I6)
	Vizualus patrauklumas	„Pas mane yra spalvos ryškios gražios, jeigu nenori spalvų yra nuo nuotraukos, <...> iš karto gauni dėmesį ir akys yra ten, kur turi būti.“ (I7)
	Sudominimas	„Mano pagrindinė užduotis yra padaryti, kad jiems būtų įdomu. <...> nebūtinai ant lentos surašyti taisykles, bet ir grupinį darbą duoti, kad jie ką nors ar surastų ar sudėliotų ar sukurtu žodžiu.“ (I7)
Mokymosi aplinka	Tarpusavio santykių kūrimas	„<...> gero santykio kūrimas su mokiniais, su grupe <...> sukūrus <...> pakankamai šiltus, pagarba paremtus santykius, <...>. <...> tada jau, mm...kitas žingsnis <...>.“ (I3) „<...> leidiesi diskusijai, <...> atsižvelgi į jų nuomonę ir kai jie mato, kad mokytojas su jais derasi ir nusileidžia, ir pritaria arba paaiškina, tai jie labai motyvuotai paskui ir kitaip žiūri į tas užduotis.“ (I5)
	Motyvuoto mokytojo pavyzdys	„<...> stengiuosi perduoti savo meilę dalykui.“ (I3)
Dinamikos pamokoje palaikymas	Veiklų įvairovė	„<...> pamokoje ir veiklą ir darbą stengiuosi kaitalioti, kad nebūtų visą laiką ta pati monotonija. <...> išėiti iš rutinos ir padaryt kažką kitokio, kad vėl grąžint jų dėmesį ir motyvaciją pas save.“ (I7)
	Pasikartojančios veiklos	„<...> mokiniai atlieka užduotį ir kuria dialogą, jie ta pačia tema..dialogą, ta pačia pateikta tema kalba su keliais mokiniais. Ir tada tuo pačiu metu jie įgija daugiau pasitikėjimo savimi, tai motyvuoja ugdyti jų..gebėjimą kalbėti anglų kalba, įtvirtina žodyną ir jie labiau pasitiki savo jėgomis.“ (I2)
Pamokos medžiagos pateikimas	Struktūravimas	„<...> labai padeda ir minčių žemėlapių kūrimas. <...> padeda jiems susiteminti ir pagalvoti, ko jiems reikia.“ (I5)
	Medžiagos pasiekiamumas	„<...> turėti tą medžiagą pastoviai prieinamą, prie kurios galima grįžti, <...>.“ (I3) „<...> jie visada <...> gali pasižiūrėti bet kur būdami ar iš telefono, ar iš kompiuterio. Ir tada iš tikrųjų daug patogiau <...> popierius pasimeta susiglamžo, suyra, o tai, kas yra kompiuteryje, turi visada.“ (I6)
Vertinimas	Balų sistema	„<...> turiu tokią pliusių sistemą, <...>. Jie turi atlikti 70 proc. teisingai užduoties ir 3 pliusai – 1 balas. Tai ir tie vaikai suinteresuoti tuos pliusus gauti, o aš žinau, kad jie kol gaus, jie tiek atidirbs praktikos užduočių. Bet naudinga, nes jie mokosi. Jei mokytojas prašys tik atlikt, padarykit, gal ir demotyvuoja.“ (I5)

		<p>„<...> dar paskatinimas <...> turėjau tokią taškų sistemą skatinimo ir už atliktus namų darbus ar gautą tam tikrą pažymį pagal kiekvieną mokinį, <...>. rašau pagyrimus visada, jeigu dešimtuką gauna, <...> būtinai pagyrimą parašau.“ (I6)</p> <p>„Pas man yra pliusai minusai, jeigu 3 minusai gauni 2...5 pliusai - už tai gauni 10. (Bet jie labai nusiskundė mano šita sistema, <...> bet kam į kairę ir dešinę nedalinu) <...> visą laiką daro labai domisi kiek aš turiu pliusų?“ (I7)</p>
	Grižtamasis ryšys	<p>„Taip pat, <...> pozityvus atgalinis ryšys <...> kai mokinys atlieka refleksiją ir mokytojas, sakykim, aš, pakomentuoju kiekvienam mokiniui arba žodžiu arba padarau tai raštu ir manau, kad tai irgi skatina jų motyvaciją.“ (I2)</p> <p>„<...> netgi asmeniniai pokalbiai su mokiniais. Bet čia jau labiau į pusmečio pabaigą arba pradžią, kai kalbame bendrai ar jiems yra įdomus dalykas anglų kalba, ko jie norėtų siekti ir kodėl.“ (I3)</p> <p>„<...> grįžtamojo ryšio trūksta mokytojui pačiam buvo vadinasi.... <...> ir mokiniui to paties reikia.“ (I6)</p>
	Konkurencingumas	<p>„<...> konkurencija. tada toksai sveikas azartas įsjungia ir tada jie tikrai labai labai įsitraukia.“ (I7)</p>
	Asmeninės pažangos stebėjimas	<p>„Vaikams ypač patinka, kai jie mato rezultatą ir gali, pavyzdžiui, pamokos pradžioje tą patį testuką pasidarę 5-10 klausimų ir tada mokomės pamokos gale vėl tą patį testuką padarom. Ir jie pamato rezultatą, skirtumą – tai labai motyvuoja vaikus.“ (I5)</p>
Kompetenčių ugdymas	Mokėjimo mokytis kompetencija	<p>„<...> mokinys turi būti išmokytas nebūti priklausomas nuo mokytojo. Mokytojas tai yra tiktais kaip vedlys, kuris nurodo, kur galima rasti tuos atsakymus, bet atsakymus turėtų susirasti jie patys.“ (I1)</p> <p>„<...> reikia leisti mokiniams patiems dalyvauti procese. Tarkime, paprašyti mokinių sukurti užduotis kitam.“ (I5)</p>
	Pažinimo kompetencija	<p>„<...> smalsumo skatinimas man pasiteisino. <...> kad neduoti jau gatavą medžiagą, bet ją surasti pagal tam tikrą temą. <...> skatinu svarstyti <...> išsakyti savo nuomonę, nebijoti išsakyti savo nuomonę, pagrindžiant savo nuomonę argumentais, kad įsivertintų ne tik savo darbą, bet ir pamatytų kitų darbus. <...> liepiu apsikeisti darbais <...> pakomentuoti darbą, <...> pagrindžiant ir pateikiant pasiūlymus. <...> bandom planuoti</p>

		<i>kartu <...> su mokiniu, ko jisai norėtų išmokti, <...>. “(I1)</i>
	Asmeninė kompetencija	<i>„<...> nebijojimas daryti klaidas.“ (I1) „<...> tikėjimas mokinio sėkme <...> jei vieną kartą suklydo, jam yra skiriama papildoma užduotis, kad jisai galėtų pritaikyti savo įgytas žinias ir <...> įtvirtinti turimas žinias.“ (I2)</i>
	Socialinė kompetencija	<i>„Paprastai tai aš nesistengiu pati pasakyti, kad tu būsi...sudarysi vieną grupę...būna ir taip..vat sėdi šalia po keturis ir suskirstai grupytėmis. Kartais aš pasinaudoju tokiu vaikišku..ee..būdu, kad išspausdinu kokių paveikslukus ar pagal spalvas susiskirsto...kad tai būtų kuo natūralesnis, bet kad jie nega..kad jie ...čia ne mokytojas juos taip suskirstė, bet jie patys netyčia taip pasirinko. Nu išsitraukė tokį vat, kaip loteriją. Nu tai va, tai tokie būdai.“ (I4)</i>
IKT priemonių ypatybės	Sudominimas	<i>„Jeigu jos yra taikomos saikingai, tai manau, kad tai <...> motyvuoja juos <...> jeigu <...> per daug, tada jiems nusibosta ir jiems nelabai yra įdomu.“(I2) „<...> man pačiai buvo įdomu <...>. <...> jiems geriau sekasi, <...> jiems yra įdomu, yra labiau įsitraukę ir <...> mūsų pamokos gerėja <...> kaip grupės kartu, kaip kolektyvo.“(I3)</i>
	Vizualizacija	<i>„<...> vizualus suvokimas – jis padeda daliai mokinių kitaip suprasti informaciją. Tai yra kitoks būdas mokantis negu skaitant ar klausantis, tai yra daugiau mūsų pojūčių inkorporuojami..ir..iš tiesų, mokiniams patinka kartais tiesiog pažiūrėti vietoj skaitymo <...>.“ (I3)</i>

5 lentelė. IKT priemonės skatinančios mokymosi motyvacija

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Kalbos vartojimo įgūdžių lavinimo priemonės	Žodyno plėtrą lavinančios priemonės	<i>„<...> TED Talk, jie išsirenka žodžius, tam tikra pateikta tema. Sakykime 5-6 ar iki 10-ties, tada jie parašo santrauką, <...> kartais prašau, kad suformuluotų klausimus, tai irgi skatina. Gali būti sakykim, jeigu reikėtų, tokia užduotis būtų, kad reikėtų parašyti definicijas, arba pateikti sinonimus, tai galima panaudoti Mentimeter.“ (I1) „<...> žiūrėjo TED Talk ir, kaip jau ir minėjau, jie turėjo išsirinkti žodyną, būtent siejant su tam tikra tema. Tai buvo „Sveikas gyvenimo būdas“. Tada mokiniai rašė santrauką, peržiūrėję video ir po to, taip pat atliko dialogą, bet irgi remdamiesi stebėtu vaizdo įrašu ir panaudodami žodyną, kuri išsirašė. Kahoot – įtvirtinant žodžius.“ (I2) „WordUp, kur jie gali patys generuoti žodyną, pridėti žodžius, tikrinti savo lygį ir ten yra nemokama versija, tai kažkiek reklamos, bet šita programėlė man asmeniškai</i>

	<p>patinka būtent todėl, kad ji labai suasmenina. <...> būtina naudotis online žodynais kaip Cambridge.. Merriam-Webster..<...> neišvers sunkesnių žodžių.“ (I3)</p> <p>„<...> Quizlet, kur jie gali susikurti žodžių rinkinius ir mokytis paskui.“ (I6)</p> <p>„<...> paruoši Kahoot užduotis, tu iš karto įmeti į tą užduotį ir tu gali matyti rezultatą čia ir dabar. <...> Mentimeter, ten yra įvairių klausimų. Tai gali būti ir skaičiukai, tai gali būti ir atvirieji atsakymai, kai susirenki informaciją. <...> gali sukurti žodynui tokias kaip užduotis internetiniam puslapy, vėl gi yra tų visokių platformų. <...> mokymuisi. Tarkim, tas pats Study Stack yra nuostabus dalykas, jis labai įdomus. Ten visokių tų pratimų yra, kada tu gali ir vienaip ir kitaip tą žodį išmokyti. <...> žodyno <...> gramatikos...“ (I4)</p>
Gramatikos vartojimo įgūdžių lavinimo priemonės	<p>„Google Classroom <...> gramatikos testai. (I3) <...> Grammarly's, tenai yra visko ir žodyno ir gramatikos, Dictionary.com, kuris irgi yra su žodynu, su gramatika <...>.“ (I1)</p> <p>„Ir net jei sunkiausia gramatinė užduotis yra pateikta online, jiems tai yra žaidimas. Ir jei klausiu ar žaidžiam ar mokomės? Jie sako, kad žaidžiam <...>.“ (I5)</p>
Klausymo įgūdžių lavinimo priemonės	<p>„Suradau labai įdomu video, kuris, man atrodo buvo apie 15 minučių, kažkiek ilgesnis nei įprastai, bet paruošiau jiems užduotis, taigi mes žiūrėjom tą video. Jie iš karto po ranka turėjo teksto suvokimo klausimus, kurie buvo tiesa / netiesa ir į kuriuos reikėtų atsakyti vienu žodžiu ir kiek plačiau, <...> vizuali dalis buvo tikrai labai gera. Tai tikrai mažiau, kad mokiniai domėjosi, <...> matėsi..jų susidomėjimas, <...> .“ (I3)</p> <p>„<...> TED Talk. <...> Youtube platforma.“ (I4)</p> <p>„Aš galiu duoti video pažiūrėti ir parašyti summary. Galiu duoti pastraipą parašyti arba jei sakym, nagrinėjant kažkokią tai temą parenku video skirtingų ta pačia tema ir jie paskui parašo summary kiekvienas trumpai. ir skaito, tada jie sužino daugiau, jiems nereikia žiūrėti visko. <...> žiūrėjom Ted'o video pristatymus ir tikrai buvo labai įdomu ir jie paskui vienas kitam apie tai pasakoja. Ir bendrai dalijasi. (I6)</p> <p><...> smart boardai ir taip toliau, tai jie pagrinde eina ant listeningo <...> Kažkokią video medžiaga peržiūrėt.“ (I7)</p>
Kalbėjimo įgūdžių lavinimo priemonės	<p>„Vocaroo, kur įrašą daro mokinys ir galima prie jo grįžti ir patranskribuoti tekstą, savo tekstą ir paskui jį taisyti ir dėlioti iš naujo, gerinti ir vėl rašyti.“ (I1)</p>

		„<...> pateikinėju medžiagą klausymo, išklausom, susirašom argumentus, argumentus kalbam, tada paskaitom kažką apie tuos argumentus, vėl kalbam <...>.“ (I3)
	Teksto suvokimo įgūdžių lavinimo priemonės	„<...> Read Fairy – skaitymo platforma <...>, kur mokytojas gali naudotis.“ (I6) „<...> „online“ užduotys skaitymo suvokimui ir žodynui.“ (I3)
	Rašymo įgūdžių lavinimo priemonės	„<...> galėtų būti kaip pavyzdys, tarkim, 12-oje klasėje yra rašinys, kada jam yra pateikta rašymo užduotis. Jisai parašo tą rašinį ir paskui, pabaigoje tu pateiki pavyzdį išmaniojoje lentoje, kaip tai galėtų atrodyti <...>, kas lemtų tą gerą sėkmę. Vat tas, būtent tas, labai motyvuoja mokinį siekti tų rezultatų. Kai jisai gali pasilyginti kaip jisai parašė.“ (I4) „<...> su Teamsais aš ir tiesiog dažnai įkeliu, sakykim, namų darbams, ypač vyresniems gimnazistams, tai esu padarius Teamsuose jų komandai skaitymo, rašymo, kalbėjimo ir pristatymus tam tikrų dalykų, sakykim, kaip ten rašyti pastraipa, kaip rašyti įžanga išvadą, visokius tokius dalykus jau vyresniems atskirų rašinių ten aprašymą ir taip toliau.“ (I6)
	Kalbos vartosenos įgūdžių lavinimo priemonės	“<...> Pasitikrinimui, kalbos vartosenai įvardinčiau. <...> Liveworksheets <...> gramatika, kalbos vartoseną, žodžių daryba, sakinių transformacija, „use of English“.(I3) <...> jeigu tai yra kartojimo užduotis, tai trumpos Kahoot, Quiziz <...> greitai sužaidžiam arba pajvairinimui tarp veiklų pasikeisti <...>. <...> visada surišta su pamokos tema. O tokiam gilesniam nagrinėjimui - tai jau tada imam kompiuterius ir aš būnu paruošus užduotis ir jau tada jie dirba visą pamoką su kompiuteriais.“ (I6)
Pamokos medžiagos parengimo priemonės	Užduočių kūrimui	„<...> skaitmeniniai vadovėliai, <...> platformos, nuorodos su kokiom tai užduočių kūrimo būdais <...>. <...> Kahoot, Study Stack, Puzzle platforma, <...> Google Classroom, gali tenai užduotis pridėti, sukurti savo. <...> TED Talk, kai gali prigalvot ir sukurt visokių užduočių. Kad tau summary parašytų ir kad klausimus užduotų, ir vėl gi tai gali paskirstyti darbą grupėje.“ (I4) „<...> pamokos pasiruošimui naudoju Classroom Screen <...> susidėt <...> galiu ir pamokos tikslą ir uždavinį visą pamoką rodyti ir laiko vadyba, ir grupėm sudaryti, ir QR kodus ir pasiruošti pamokai labai patogiu.“ (I5) „<...> savarankiško darbo kompiuteriu pamokos, kai aš paruošiu, surenku nuorodas, jų užduotis pirmiausia į teoriją, ten iš šitų buvo video kažkokių <...>.“

		(I6)
	Užduočių bazei formuoti	<p>„<...> iš internete randamų <...> IELTS medžiagos irgi ten yra elektroninės <...> labai neblogos <...>.“ (I1)</p> <p>„<...> Youtube, TED Ed, TED Talk, kadangi medžiagos kiekis yra netgi neaprepiamas ir galima tikrai kažko surasti bet kokia tema. (I3)</p> <p><...> tuos skaitmeninius vadovėlius onlin'inius, tai juose tikrai labai daug visokių pratimų su video medžiaga.“ (I4)</p> <p>„<...> iSL Collective <...> British Council <...> IELTS visą kiek įmanoma medžiagą.“ (I5)</p> <p>„iSL Collective tai daug užduočių yra skirtingomis temomis, skirtingiems lygiams. Tai tikrai labia patogų greitai surasti, yra Power Point pristatymai irgi kas neblogai. <...> tai labiau mokytojų kaip duomenų bankas pasirinkti užduotims.“ (I6)</p>
Mokymosi pamokoje organizavimo priemonės	Pamokos turinio pristatymui	<p>„<...> elektroniniai vadovėliai, bet imu ne visą vadovėlį, bet imu tik „gabalais“, tai ten ir tą Gateway <...>.“ (I1)</p> <p>„<...> skaitmeniniai vadovėliai <...>.“ (I4)</p> <p>„<...> skaitmeninius vadovėlius, mes su Insight dirbam, tai Oxford Bookshelf, <...>.“ (I5)</p> <p>„Skaitmeninius vadovėlius mes turim visus. Vadovėlių namo nebesinešioju, viską turiu ta prasme platformose kompiuteryje prisijungti galiu ir tuos vadovėlius per pamoką <...> visada jie lentoje ir smart board yra atidaryti, ir mokiniai mato ir tą pratimą, ir tą įrašą, <...>. <...> savo pratybose turi irgi programėles. <...> kartu su vadovėliu gauna prisijungimo kodą, kurį gali parsisiųsti programėlę ir tada toj programėlėje turi visus garso įrašus, turi papildomas užduotis ir pratybose namų darbams aš galiu užduoti klausimą <...> užduotį atlikti, kas yra super <...>. Man nieko nereikia daryti dėl to ir. Jie gali savarankiškai ją atlikti namuose.“ (I6)</p> <p>„Skaitmeniniai vadovėliai, taip ir aš jų turiu labai daug ir nėra taip, kad iš vieno einam pastoviai. Pratybas lygiai taip pat.“ (I7)</p>
	Užduočių atlikimui	<p>„Vaikam atlikti užduotis, tai aš dažniausiai taikau Quizziz, nes jie mato procentus, rezultatus <...>.“ (I5)</p> <p>„<...> gimnazistai nuo pirmos klasės jie turėtų savo mobilių įrenginį. Ta prasme nešiojamą kompiuterį arba planšetę, <...> į kurią jie gali įrašyti atlikti užduotis. <...> Mentimeter veikia ir aš labai mėgstu kai jie uždavinėja klausimus vieni kitiems, tai iš tokių labiausiai motyvuojančių.“ (I6)</p> <p>„Paskui jiems labai patinka bendradarbiavimas – Canva, kai jie sėdi atskiruose suoluose, bet daro kartu kažkokį projektą.“ (I6)</p>

	Užduočių diferencijavimui	„ <i>Tai padarau QR kodus: mažesnius - lengvesnėm užduotims ir didesnius – sunkesnėm ir jie labai renkasi sunkesnę, nes nu gi čia reikia lygį parodyt. Tai manau, kad vaikam toks vertimas kaip žaidimas, man naudingas, nes jie mokosi, ir jiems naudingas, nes jie nesijaučia įsitempę.</i> “ (I5)
Įsivertinimo priemonės	Pasitikrinimui	„ <i>Quizlet’as karts nuo karto, tokiam pasitikrinimui savęs, <...>.</i> “ (I1)
	Refleksijai	„ <i>Mentimeter <...> refleksijai <...>.</i> “ (I1) „ <i><...> refleksijai, galėčiau paminėti Mentimeter <...> taikau Kahoot, bet labai retai.</i> “ (I2) „ <i>Liveworksheets ir tos tokios apklausos, labai tinka Mentimeter. Aš labai mėgstu tokią užduotį duoti, kad mokiniai patys pažiūrėję trumpą video ar perskaitę trumpą tekstą, mano užduotis labai dažnai yra parašykite penkis klausimus arba tris klausimus, jeigu jūs būtumėt mokytojas ir norėtumėt patikrinti mokinio supratimą. Quizziz labiau siai motyvuoja, nes <...> jie mato savo klaidas, jie gali analizuoti, pasižiūrėti Tada jie labai įdėmiai seka pamokos turinį, kai aš jau dėstau kažkokią medžiagą ar aš paktiškai dėstau, jie ieško atsakymo į tuos savo klausimus, kurių nežinojo.</i> “ (I5) „ <i><...> skirtos testavimui arba pasitikrinimui, refleksijai tokias kaip Quiziz arba Kahoot, tai, tiesą sakant, mokiniai nelabai yra linkę į tai. ReadFairly <...> ten irgi grupę sudarai, savo klasę sudarai ir matai jų pažangą, kaip jiems sekasi čia skaityti.</i> “ (I6) „ <i><...> Kahoot <...> Aš jo nemėgstu, beje, čia jie mėgsta. Jie labai nori. Nebent būna, kad pasitikrint elementarias žinias iš kažkokios, labai konkrečios temos. <...> vėlgi yra tas pats <...> azarto jausmas geriau kas daugiau, kas greičiau.</i> “ (I7)
	Testavimui	„ <i><...> testai, <...> kuriuos galima sukurti Google Classroome. Dar yra Liveworksheets.</i> “ (I2)
	Tarpusavio varžymuisi	„ <i><...> dauguma mokinių tikrai labai <...> nudžiunga, kai žino, kad <...> jie galės kažkiek rungtyniauti ir tai yra tas faktorius, spėju, vėl gi yra įdomus lyginti ne tik žinias, bet ir greitį, kas kartais yra net gi yra labiau svarbu ir manau, ypač tie mokiniai, vėl gi, kurie ne tokie drąsus dalintis atsakymais.</i> “ (I3) „ <i>Iš tikrųjų, jie labai įsitraukę buvo. <...> jiems tas dalykas, kad jie galės pasilyginti su visais... didžiu kiekiu Europos mokinių ir jie tai gali padaryti tik technologijų pagalba, ne jokiū kitokiū būdu. Taigi jiems tikrai, aš mačiau, kad patiko ir tie, kurie surinko daugiau taškų, buvo labai patenkinti, bet ne taškų skaičius juos motyvavo, bet <...> jie</i>

		<p>labai laukia rezultato ir va tas pasilyginimas galimas tik technologijų pagalba. Classdojo <...> sistema, kur jie ten renka savo taškelius.“ (I6)</p> <p>„<...> buvo su skaitmeniniu vadovėliu. <...> buvo keli trumpi pratimai ir aš pasikviečiau 3 žmones, kurie turėjo su tuo skaitmeniniu parkeriu surašyti atsakymus, buvo vėl kas greičiau tai padarys. Tai čia buvo gerai - šitas pasiteisino, nes visi žiūrėjo, visi palaikė. Buvo tokių, kurie taisė - čia sako, ne negerai <...> parašei turėtų būti taip ir va. Tas buvo gerai. Sakau pas mane ant grupinio darbo arba kas greičiau ir geriau.“ (I7)</p>
--	--	--

6 lentelė. Veiksniai, sąlygojantys mokytojų motyvaciją taikyti IKT pamokose

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Asmeninės savybės ir poreikiai	Smalsumas	<p>„<...> man pačiai įdomu rasti ką nors naujo ir nebandyto. Iš tikrųjų nelabai mėgstu daryti tą patį daug kartų. <...> man norisi surasti kažką naujo sau pačiai <...>, neatsilikti nuo tų šiuolaikinio jaunimo temų <...>.“ (I1)</p> <p>„Tai man, aš pati esu smalsi.</p> <p><...>, man pačiai įdomu, nes viskas keičiasi. Kuo daugiau naujovių, tuo daugiau naujovių ir idėjų galima perduoti mokiniams ir juos sudominti.“ (I2)</p> <p>„<...> aš noriu, kad man pačiai būtų įdomu dėstyti pamoką.“ (I3)</p> <p>„Aš bandau pamoką padaryti tokią, kad man, pavyzdžiui, kaip tinginiui būtų, tai tikrai įdomu, kad aš pati įsitraukčiau, tai aš visą laiką žiūriu iš savo skaitybos.“ (I7)</p>
	Savirealizacijos poreikis	<p>„<...> skatina mano vidinę motyvaciją <...>. <...> noriu savo kritinį ir kūrybinį mąstymą ugdyti, neužsisedėti ties ties ta pačia metodine medžiaga.“ (I1)</p> <p>„<...> aš iš tų žmonių, kurie mėgsta įvairesnes priemones naudoti <...>.“ (I5)</p> <p>„<...> leidžia labai pajvairinti darbą per pamoką ir namų darbams aš nebūtinai galiu užduoti pratybose popierinių puslapi.“ (I6)</p>
Mokytojo darbo efektyvumo gerinimas	Laiko taupymas	<p>„<...> skaidrių kūrimas <...> labai visą laiką taikau pamokoj, <...> Tai labai yra patogus, nes vėl gi susitaupo laiko, tu padarai užduotį, tu prikabini atsakymus ir tai yra labai greitai. Tau nereikia prašyti mokinio, kad jisai skaitytų „a,b,c“, jis iš karto gali pasižiūrėti ir tada užduoti klausimą „O kodėl? O kas? O kaip?“. Tai va, visos tos modernios technologijos tikrai labai palengvina mokytojo darbą <...> . <...> taupydamas laiką, <...> mokiniams, vėl gi įdomiai pateikti, kad nereikėtų nusirašinėti <...> .“ (I4)</p>

		<p>„Tai aš ir laiką taupydama, paprašau, kad vaikai įrašytų monologą ir net pati nevertinu, praeina koks mėnuo ir paprašau antrą įrašyti ir atsiųsti. Ir paskui pati prašau klausyti savo monologus ir lyginti: kuo jie pasikeitė, ar pagerėjo kas, ar pablogėjo. Ir aš pati neįdedama daug laiko, tik išsisaugodama jų tuos atsiųstus dokumentus, aš jau galiu sekti jų progresą ir mokiniams padėti analizuoti.“ (I5)</p> <p>„<...> IKT leidžia palengvinti mokytojui gyvenimą, kai nereikia taisyti be galo be krašto labai daug ir tarp patikrinimą trumpą, <...>.“ (I6)</p>
	Darbo jėgų taupymas	<p>„Darbo jėgų taupymas, tiek man, tiek mokiniams iš tikrųjų, nes mes dabar jau gyvename labai greitu tempu. <...> Ir mokytojo darbo efektyvinimas iš tikrųjų lengvesnis. <...> sužinoti, kaip jie įsisavino kažkokią tai temą, tai aš galiu padaryti per 15 minučių ir man nereikia nieko taisyti. <...> jie man atsiunčia per Teams'us asmenine žinute rezultatą ir viskas ir aš iš karto žinau. Arba Quiziz iš karto rezultatas yra tai va tas laiko taupymas.“ (I6)</p>
Aplinkos poveikis	Modernizacijos sparta	<p>„<...> kad viskas modernėja. Ir tikrai, tie laikai, kad žmonės gyveno urvuose ir pasišviesdavo žibintų šviesa, tai jau praėję. Vistiek mes turime būti kartu su laiku.“ (I4)</p>
Mokymosi skatinimas	Noras sudominti	<p>„Pirmiausia, pamoka turi būti įdomi. Jeigu vaikui bus įdomi pamoka, tada ir bus motyvacija mokytis.“ (I2)</p> <p>„<...> stengiuosi ieškoti, kad būtų įdomu ir jiems ir man.“ (I3)</p> <p>„Ir jeigu tu nori, kad jaunam žmogui būtų įdomu, <...> kad mokinys išmoktų, tai tu galvoji, kaip tai padaryti, kad jam būtų įdomu.“ (I4)</p> <p>„Aš vaikams sakau, kai man taps neįdomu, aš ieškosiu kitos priemonės.“ (I5)</p>
	Skirtingų mokinių gebėjimų pritaikymui	<p>„<...> dabartinė karta, jiems reikia informaciją pateikti kaip aš sakau, pliūpsniais. Jie neišlaiko ilgai ties viena informacija dėmesio.“ (I1)</p> <p>„<...> būtinai atsižvelgiu į lygį, kuriuo mokosi mokiniai. <...> drovesniems yra paprasčiau atlikti tokią užduotį <...> kadangi jie gali ir vėliau grįžti prie tų užduočių <...>. <...> duodu nuorodą į tinkančią užduotį ir jie visi dirba savo telefonuose, savo tempu <...> nereikia rungtyniauti su kitais, jiems nereikia dalintis atsakymais su kitais, nors tai būna pakankamai įprasta. Ir netgi atliekant klaidas, jie tikrai nesijaučia kažkaip blogai, jeigu reikėtų atsiskaityti prieš visą grupę. Ir jie iš karto turi tą atsakymą teisingą, kurį gali pasitikrinti ir pasitarti su manim, jeigu tai yra neaišku, arba jeigu suvokia, kas buvo ne taip – iš karto pasitaisyti ir iš karto reguliuoti savo mokymąsi.“ (I3)</p>

		„<...> nes gi yra tie vizualai, audialai ir t.t., kur irgi turi prisitaikyti pamokoje. <...> mokiniai labai dažnai nedrįsta kalbėti prieš klasę, o vyresnius mokinius ruošti kalbėjimo egzaminui yra sunku.“ (I5)
	Pamokos veiklų pajavairinimui	„<...> ir tai <...> jau fiziškai pajavairinimas veiklos palyginus su rašymu į sąsiuvinį. <...> keičiame veiklą, tai yra įdomiau, <...>.“ (I3) „<...> pajavairinimui skirtų būdų <...> bet ne kiekvienai pamokai vėl.“ (I7)
	Kritinio mąstymo ugdymui	„<...> vystytų savo kritinį mąstymą įvairiais klausimais, <...>. <...> teoriškai bandytų save įsivaizduoti kitose situacijose negu jie yra realiam gyvenime, arba situacijose, kurios gali ateityje būti <...> įvykti jų tikrame gyvenime.“ (I3) „Tų modernių technologijų taikymas refleksijai yra labai gerai, nes tai sutaupo laiko. Bet manau, kad labiausiai pasiteisina, turbūt, refleksijai.“ (I4)
Pamokos organizavimas	Pamokos tema ir uždaviniai	„Priklauso nuo pamokos temos ir nuo suformuluoto uždavinio.“ (I2) „<...> atsižvelgiu į temą ir turiu jau tam tikrus patikrintus puslapius, kuriuose medžiaga man atrodo yra pateikta <...> paprastai arba aiškiai, arba įdomiai.“ (I3) „<...> daugiausiai priklauso nuo pamokos uždavinio ir pamokos temos, kokias platformas tu pritaikysi <...>. <...> priklausomai nuo temos, nuo uždauoties, nuo uždavinių pamokos <...> labai lanksčiai ir taikai tas priemones.“ (I4) „Tai priklauso nuo pamokos tikslo iš tikrųjų. Ar tai yra, įtvirtinimui ar patikrinimui, arba praktikai, ir įgūdžių gilinimui.“ (I5)
	Užduoties atlikimo trukmė	„<...> jeigu mes žiūrėsime kažkokį video, kad tai turi būti tam tikro ilgio <...>.“ (I3) „Man patinka tokia platforma arba priemonė, kuri greitai ir efektyviai man leidžia padaryti tai, ko aš noriu, pasiekti savo tikslą <...> arba patikrinti, arba įtvirtinti įgūdžius.“ (I6)
Techninės savybės	Universalumas	„<...> pagal naudojimo sunkumą, <...> turėtų man būti pakankamai aišku, ką, kaip, kur ...kad neatrodytų ir nebūtų nei man, nei jiems sudėtinga. Kad būtų ir dizainas gražus <...>. <...> nereikėtų registruotis, <...> mokėti ir dar mokytis kaip su ta programa dirbti, <...> svarbu greitai, aiškiai ryškiai. <...> Classroom Screenas man labai patiko, labai prilipo ir naudoju jį pastoviai, Jisai turi laiko funkciją, kas irgi labai dažnai naudojama.“ (I7)
	Žaismingumas	„Wordwall <...> gali naudotis ne tik anglų kalbos mokytojai, bet ir lietuvių kalbos mokytojai, nes priima lietuvišką šriftą ir jina yra mokama, bet mokykla gali išpirkti licenziją, <...> Tai ten yra labai daug tipų užduočių <...> gali pasirinkti ten ir ratą,

		<p>sakykim, išsukti, kas dabar pirmas atsakinės <...> ir kryžiažodį, ir ten žodį įterpti, ir surikiuoti eilės tvarka, ir dar vienas geras dalykas, kad tas sukurtas užduotis <...> gali pdf formatu atsispausdinti ir atsisiųsti.“ (I6)</p> <p>„Classroom Screen ar kažkas tokio... labia dažnai mes naudojame, aš surašau vardus ir tada vat burtų keliu išsitraukėm, sakykim, kas eina pirmas atsakinėti arba kas su kuo dirba grupėj, tai šitas ir jiems labia patinka, ir man labia patinka. <...> Classroom screenas <...> naudojuosi burtam traukt arba laikui fiksuoti.“ (I7)</p>
	Patogumas	<p>„<...> aš labai mėgstu tuos QR kodus, <...> vaikams per pamoką labai lengva pasikeist, nes planšete nusiųsti nuorodą sunku arba registruotis vaikais nemėgsta. <...> Tai Teamsus ir dabar naudojame iš tikrųjų ir tai yra labai patogi platforma užduotims atsiųsti, atsakymams atsiųsti <...> jeigu <...> manęs nebūna, kita mokytoja vaduoja, bet aš palieku užduotis - tai aš parengiau įkeliu jiems į pamokų medžiagos tą aplan <...> Liveworksheets <...> platforma, turi ten sudarius savo klases, tai yra grupes mokinių, jie turi savo prisijungimus. Aš tiesiog įkeliu jiems užduotis ir tada jie jas atlieka, ir aš tada į savo paskyrą platformojegaunu, jau ten irgi sistema įvertina, pažiūriu parašo.“ (I6)</p> <p>„<...> Facebook. Pavyzdžiui, kažką kažkam greit numesti į mesendžerį <...> įmeti linką, sakykim, kažkokio labai ilgo teksto, kuris neįtelpa ir yra aktualu. <...> Wordas <...> susirašai lentelėj, atsispausdini ir viskas.“ (I7)</p>

7 lentelė. Nepasiteisinusios IKT priemonės skatinant mokymosi motyvaciją

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Techninių funkcijų trūkumai	Mokama licenzija	<p>„Wordwall. <...> pats resursas, pats puslapis man tikrai labai patiko. Deja, tam, kad juo būtų galima naudotis pakankamai laisvai yra abonentinis mokestis, apie 50 eurų metams, ir man tai yra per didelė suma asmeniškai, todėl, deja, juo <...> nebesinaudosiu, <...>.“ (I3)</p> <p>„<...> dauguma priemonių buvo nemokamos ir buvo galima daug išbandyti. Problema ta, kad jei labai patiko, bet tapo mokamos ir jos brangios, <...>.“ (I5)</p>
	Privaloma registracija	<p>„Class Dojo, kolegė lituanistė naudoja, tai kas man nepatinka, įpareigoja mokinius registruotis ir tėvus, jei jie nori kažką matyti, tai jau savotiškas</p>

		<i>trikdis <...>, vaikai pamiršta prisijungimus ir vargo būna daug. <...> įpareigoja vos ne kasdieną ir prisirišti prie vieno dalyko, tai aš tokių priemonių vengiu. Nes man atrodo, kur nereikia registruotis, aš gal kitą pamoką nenorėsiu to naudoti, nes tikslas kitas.“ (15)</i>
	Sudėtingas naudojimosi procesas	<i>„<...> bandžiau kurį laiką su Eduka anglų kalbos užduotis, ten galima lygiai skirtingais, <...> bet anglų ten paskui mokytojai vis dėlto, tai yra daug darbo: vėl taisyti, vėl siųsti atgal, vėl mokinys siunčia atgal, karuselė gaunasi ir nėra pabaigos, kažkokios.“ (16)</i> <i>„Nežinau pavadinimo <...>, bet man jinai tikrai nepatiko ir buvo mokytoja, kuri rodė kaip yra pasidarius. Pasižiūri, lyg ir gražu, bet kai pradėjau aiškintis, kaip ten, kas veikia - aš nieko nesupratau. O ir man tai pasirodė per didelis laiko gaišimas, nes nu vėl gi, tai reikalauja labai daug laiko.“ (17)</i>
	Netinkamas funkcionavimas	<i>„Puslapis Eduka. Deja, mūsų dėstotam dalykui, anglų kalbai, neradau nieko tinkamo.“ (13)</i> <i>„Google Classroom aš nenaudoju, nes jisai pas mane neveikia. <...> Jisai man ir nelimpa prie širdies, <...>.“ (17)</i>
Neefektyvus mokymasis	Žaismingumo perteklius	<i>„Kahoot’as man truputėlį, vyresnėm klasėm, pasirodė kaip per daug žaidimo forma, kad jie labiau <...> į Kahoot veiklas žiūri kaip į žaidimą dėl kažko, bet nesieja su žiniom.“ (11)</i> <i>„<...> Kahoot, kur aš labai retai naudoju, nes, mano nuomone, va čia jau yra žaidimas, nes čia vaikai spėlioja, nemąsto, greitis svarbu.“ (15)</i>
	Užduočių atsakymų nutekinimas	<i>„Man nepasiteisino elektroniniai vadovėliai. Elektroninių vadovėlių <...> užduotys, todėl, kad jie labai greitai suranda atsakymus. <...>, skaitymo tekstas, visiškai yra bevertis, nes permeta akim, susiranda atsakymus ir iš esmės duodi laiko įsigilinimui į tekstą, jie praleidžia visai kitur.“ (11)</i>
	Tęstinumo neužtikrinimas	<i>„Esu žiūrėjus Reflectus įsivertinimo tą programėlę, kur čia yra naudojama, bet ją reikia naudoti pastoviai ir visi tai turi daryti, vadinasi, jau turi būti bendruomenės toksai bendras susitarimas, kad mes tikrai tai darom. Jeigu tu vienas tai darysi, iš to nebus, <...> naudos, nes nematysi to tikro rezultato.“ (16)</i>
	Nekultūringas elgesys	<i>„Tai dabar su Mentimeter ir Kahoot turėjau tokių visokių nesėkmių, sakyčiau. Nes, tarkim, Mentimeter, ten kur suvedi savo nuomonę, tai yra, <...> nemotyvuotų mokinių, vietoj anglų kalbos pradeda rašyti rusiškai, kas išblaško kitus <...>. Bet, iš tikrųjų, Mentimeter, po to nebenaudoju.“ (11)</i>

8 lentelė. IKT taikymo skatinant mokinių mokymosi motyvaciją vertinimas

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
------------	---------------	--------------------------

Teigiamas požiūris į IKT	Tinkamas pritaikymas	<p>„<...> labai teigiamai. Taigi žaidimai, kas įdomu, tai yra dar nuo romėnų laikų. Duokite žaidimų.“ (I4)</p> <p>„Aš manau, kad priklauso nuo to, kaip jas panaudoji. <...> Jeigu jos naudojamos tik tam, kad jas panaudoti ir paskui kaip vat kažkoks priedas, tai vaikams atsibosta, bet jeigu jie stebi rezultata, jei mato, kad analizuojami tie duomenys, aptarinėjami, nes dažniausiai priklauso nuo to ar mokytojas darė padarė ir nepažiūrėjo, tada jiems neįdomu, bet jei stebi, seki tą pažangą ir užduotis – tai yra pagalbos priemonė, nes tu gali greičiau pasidaryt tą patį.“ (I5)</p> <p>„Motyvuoja taip, bet reikia labai pasverti naudą tos užduoties, kaip tu ją parengi ar parengti su technologijų pagalba, ar parengsiu tradiciniu būdu.“ (I6)</p> <p>„Priklauso nuo priemonių, priklauso nuo mokinių, nes kiek žmonių, tiek nuomonių, <...>. Manęs asmeniškai ne visos jos domina <...> lygiai taip pat yra juos irgi ne visus jos domina. Ar tai padeda mokytis? Kas be ko, aš manyčiau, praktiškai viskas, kas ir kur yra anglų kalbos, nors kažkiek tai jau yra kaip mokymosi priemonė.“ (I7)</p>
	Saikingas taikymas	<p>„Taip, motyvuoja, bet reikia nepersistengti ir nepadauginti. Nes mokiniai nori ne vien tik kompiuterio, jiems labai svarbu ryšys su mokytoju, o su mokytoju ryšys tai yra tada, kai ne su kompiuteriu dirbi, o kai tiesiog bendrauji diskutuoji debatai, pokalbiai, dialogai ir taip toliau.“ (I6)</p>
Neutralus požiūris į IKT	Epizodinis taikymas	<p>„IKT gali būti tik dalis pamokos – panaudoti žodynui įsisavinti, praplėsti akiratį, bet tai nėra pagrindinis dalykas, kuris motyvuoja mokinį anglų kalboje.“ (I1)</p>
	Kasdieniškumas	<p>„<...>, kad tai nėra kaip priemonė kažką skatinti, tai yra tiesiog mūsų gyvenimas. Mes jau ten esame.“ (I1)</p> <p>„<...> net neįsivaizduoju kaip mūsų laikais galima būtų dirbti be IKT. Ypatingai <...>, per anglų kalbos pamokas.“ (I3)</p> <p>„Tai mes niekaip negalim jų atskirti nei nuo vienos gyvenimo srities. Nei nuo darbo, nei nuo gyvenimo. <...> modernių technologijų taikymas - tai nėra tiksliai lozungas, tai yra mūsų kasdienybė. Tai, ką mes naudojame kiekvieną dieną ir tuo, kuo naudojasi mūsų ugdytiniai.“ (I4)</p> <p>„Aš nemanau, kad jiems yra svarbu per kokią platformą pateiki. Puikiai. Moka, prisijungia greitai.“ (I5)</p> <p>„Jie jau technologijų vaikai, tai jiems bet koks darbas su technologijomis yra priimtinesnis.“ (I6)</p>

**Siūdomi internetiniai ištekliai užsienio kalbų mokytojams
(Šaltinis: www.emokykla.lt)**

Lessons on the Move	https://www.ngl-emea.com/teaching-through-crisis-lessons-on-the-move
Anglų pamokos 100balu.lt	www.100balu.lt
LingoHut	https://www.lingohut.com/lt
New Close Up	https://eltngl.com/sites/newcloseup/home
Reflectus	https://www.reflectus.lt/
iKlase.lt	https://www.iklase.lt/
British Council paaugliams	https://learnenglishteens.britishcouncil.org/
Dideli maži ekranai	https://www.didelimaziekranai.lt/
Vaizdo pamokos	https://vaizdopamokos.lt/
eLklasė	https://www.xn--elklas-n4a.lt/
Gateway 2 nd Ed	https://www.macmillaneducationeverywhere.com/
Išmani klasė	https://www.ismaniklase.lt/
National Geographic Learning	https://eltngl.com/assets/html/digital-resources/
Epamokos	https://epamokos.pedagogas.lt/
Perspectives	https://eltngl.com/sites/perspectives/home
SMART nuotolinio mokymosi sistema	https://suite.smarttech-prod.com/student/login
SMARTCLASS+ kalbų mokymo(si) laboratorija	https://www.ismanimokykla.lt/lt/smartclass
Svetainė „iMokytojai“	https://imokytojai.lt/
Vadovėlis online	https://vadovelis.online/
Virtualios aplinkos	Moodle, Google Suite for Education (Google Classroom), Microsoft for Education (Microsoft Teams)

SANTRAUKA

Baigiamojo darbo tema: IKT taikymo galimybės anglų kalbos pamokose skatinant mokinių mokymosi motyvaciją

Tikslas: išanalizuoti informacinių komunikacinių technologijų taikymo, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją, galimybes.

Tyriamieji: 7 anglų kalbos mokytojai, turintys vyresniojo, metodininko ir eksperto kvalifikacines kategorijas, taikantys IKT ir dirbantys gimnazinėse klasėse.

Metodologija: pasirinktas kokybinis tyrimas – giluminis interviu, kurio metu siekta atskleisti anglų kalbos mokytojų IKT taikymo siekiant mokinių mokymosi motyvaciją patirtį. Atvirųjų klausimų duomenys buvo analizuojami kokybinės *content* analizės būdu.

Tyrimo rezultatai: Empyriniu tyrimu nustatyta, kad taikant IKT anglų kalbos pamokose siekiant motyvuoti mokinius yra svarbu kurti pozityvią mokymosi aplinką, suteikti grįžtamąjį ryšį, taikyti kaupiamųjų balų sistemas ir šiuolaikinio ugdymo principus bei palaikyti veiklų dinamiką pamokoje. Dažniausiai taikomos IKT priemonės yra kompiuteris, mobilusis telefonas, planšetė, dokumentų kamera ir išmanioji lenta. Kalbiniai įgūdžiai lavinami taikant skaitmeninių vadovėlių medžiagą, dirbant virtualiose aplinkose ar naudojantis internetu.

Raktiniai žodžiai: IKT, motyvacija, priemonės, skatinimo veiksniai, anglų kalba, mokytojai

SUMMARY

Thesis topic: The Possibilities of ICT Application in English Lessons while Promoting Students' Learning Motivation

Aim: to analyse the possibilities of ICT application while promoting students' learning motivation.

Subjects: 7 English teachers who have the qualification of a senior teacher, teacher methodologist and expert, and apply ICT and teach gymnasium students.

Methodology: A qualitative research, unstructured interview, was selected in order to reveal the experience of English teachers while applying ICT in promoting students' learning motivation. The data of open-ended questions were examined by using a descriptive qualitative *content* analysis.

Results of the research: the empirical research revealed that in order to promote students' learning motivation during English lessons by applying ICT it is important to create a positive studying surroundings, to provide feedback, to apply the system of cumulative grading and contemporary education principles, and to maintain the dynamics of lesson activities. A computer, mobile phone, tablet, document camera and smartboard are the most frequently applied ICT tools. Language skills are improved by the usage of digital textbooks material, working in virtual learning environments or using the internet.

Keywords: ICT, motivation, tools, promotion possibilities, English, teachers